

glasilo delavcev
sozd
rudarski elektro-
energetski kombinat
edvarda kardelja

Celje - skladišče

D-Per

539/1986

1119861046,9

OSREDNJA KNJ. CELJE

COBISS

september 1986

leto XXII

št. 9

srečno

Izpolnjevanje proizvodnega načrta v DO RRPS za obdobje januar-avgust 1986

V delovni organizaciji smo sprejeli osnovni plan proizvodnje premoga v višini 1.815.000 ton oziroma 21.312,58 TJ. Omenjeni plan smo sprejeli 23.12.1985, dne 6.3.1986 pa še plan dodatne proizvodnje v višini 95.000 ton oziroma TJ 1.200,50. Dodatno proizvodnjo naj bi do-

segli s pomočjo delavcev Geološkega zavoda na premogovniku Zagorje in Hrastnik.

Planirana in dosežena proizvodnja v obdobju januar-avgust je glede na osnovni plan prikazana v naslednji tabeli (v tonah).

premogovnik	plan	doseženo	razlika
Hrastnik	333.500	352.006	+ 18.506
Trbovlje + RŠC	383.900	366.021	- 17.879
Zagorje + RŠC	185.960	185.500	- 460
Senovo	78.900	80.436	+ 1.536
Kanižarica	77.740	83.350	+ 5.610
Laško	26.250	14.900	- 11.350
PK Lakonca	94.140	62.905	- 31.235
DO RRPS	1.180.390	1.145.118	- 35.272

Kot je razvidno iz tabele, so osnovni plan proizvodnje presegli na premogovniku Hrastnik, Senovo in Kanižarica.

Na premogovniku Hrastnik so bila vsa čela podgrajena s hidravličnim podporjem, na treh od skupno štirih širokih čel pa so bili vgrajeni tudi odkopni stroji. V skupno doseženi proizvodnji je upoštevan tudi premog, pridobljen na površinskem kotu Blate - 9.143 ton in površinskem kopu Ojstro v višini 22.705 ton.

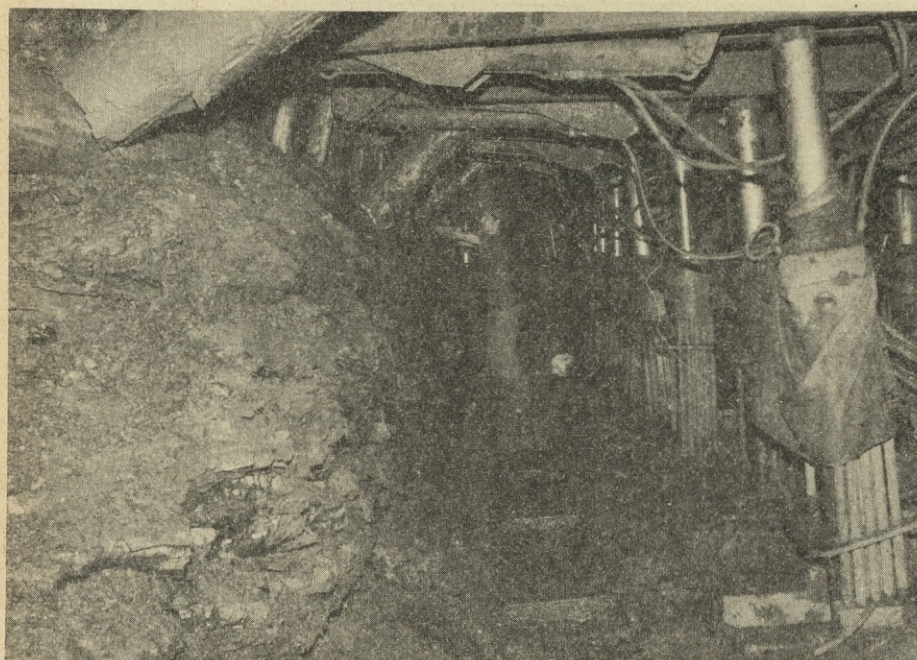
Proizvodnja je na premogovnikih Senovo in Kanižarica povečana predvsem zaradi nekoliko boljših pogojev pridobivanja premoga ter obratovanju ob sicer dela prostih sobotah.

Proizvodnja premoga na premogovniku Zagorje je nekoliko nižja zaradi zmanjšanja količinskega odkopavanja v jami Loke. Tega znižanja pa ni bilo mogoče nadoknaditi iz jame Kotredež (zaradi odkopavanja nizkih etaž, višine le cca 5 m). Opiranje polja 62 v jami Loke pa se je ustavilo zaradi nerešenih finančnih zadev.

Premogovnika Trbovlje in Lakonca nista dosegla planirane proizvodnje predvsem zaradi težav pri plasmanu energetskega premoga (remont TET, začasna prepoved prevoza premoga v TOL v drugi polovici julija, težave pri deponiranju premoga v deponiji TET zaradi večkratne prestavitve izlagalnega traku, kar je povzročilo zastoje v jami) in delno zaradi težav, ki so nastopale pri odkopavanju premoga.

Znižanje količinske proizvodnje (ne pa kurilne vrednosti) v jami Trbovlje je povzročil tudi ukrep o proizvodnji večjih količin komercialnega premoga, ki ima bistveno nižji izplen kakor kotlovni premog. V proizvodnji premogovnika Trbovlje je všteto tudi 11.800 ton s površinskega kopa Retje.

Na premogovniku Laško pa niso dosegli proizvodnje zaradi pomanjkanja izdatnejših produktivnih delovišč.

Na odkopnem čelu jame Ojstro rudnika Hrastnik.

Foto: B. Klančar

Prav tako so bila zaradi problema plasmana premoga v avgustu začasno ustavljena dela na vseh površinskih kopih, nato pa smo na njih pridobivali le komercialni premog.

Omenjene težave so bile v glavnem

vzrok za nedoseganje planirane proizvodnje v obdobju januar—avgust 1986.

V dodatni proizvodnji za leto 1986 (obdobje I—VIII) je bil planiran odkop premoga s pomočjo delavcev Geološkega zavoda Ljubljana, in sicer:

	plan	doseženo	razlika
Hrastnik	19.220	1.460	— 17.760
Zagorje	7.430	—	— 7.430
	26.650	1.460	— 25.190

Geološki zavod Ljubljana je pričel v jami Hrastnik pripravljati etažo v Kotnem

polju, vendar dela na pripravi kasnijo glede na letni plan. Računamo, da bo prip-

ravljen širokočelni odkop v začetku novembra (po planogramu avgust—september). Kasnitev del je nastala zaradi težkih pogojev (pri izdelavi vpadnika) kakor tudi velike odsotnosti v poletnih mesecih.

Na premogovniku Zagorje delavci Geološkega zavoda Ljubljana še niso pričeli z delom. Projekt za odpiranje polja 62 je izdelan, vendar so dela po tem projektu ustavljena zaradi nerešenih finančnih zadev.

Precejšnji problem za doseganje proizvodnje je tudi kasnitev investicijskih del, kar se najbolj odraža na premogovnikih Hrastnik in Zagorje.

Franc Selan

Program ukrepov za izboljšanje poslovanja TOZD RIG in DO RGD kot celote

Kljub temu, da sestavljajo delovno organizacijo RGD — Rudarsko gradbeno dejavnost štiri temeljne organizacije in je TOZD RIG — Rudarske investicijske gradnje, največja, ki zaposluje približno 70 % delavcev delovne organizacije, še vedno nekateri istovetijo TOZD RIG z delovno organizacijo RGD, prav tako pa tudi obstoječe probleme. Res je, da problemi TOZD RIG bistveno vplivajo na celotno dogajanje v delovni organizaciji, še zlasti v finančnem oziru.

Kot že nekaj preteklih let tudi letos v tej temeljni organizaciji ne moremo biti zadovoljni ne z delovnimi rezultati, še manj pa s finančnim poslovanjem. Kljub temu, da TOZD v polletju ni izkazal izgube, pa se izguba kaže v juliju in avgustu. V navedenem obdobju so pozitivno poslovala le gradbišča Trbovlje, Labin in Vrška Čuka, na vseh ostalih gradbiščih pa je finančni rezultat negativen. Vzroki so različni, prav gotovo pa niso samo v tozdu. Kot eden od glavnih vzrokov, ki bistveno vpliva na rezultate dela in finančni uspeh, je izredno visoka odsotnost od dela, ki se odraža predvsem v izredno visokem odstotku bolniških izostankov. Na vsak način prekomerna odsotnost od dela bistveno zmanjšuje produktivno delo na posameznih deloviščih in to približno za 10 %. Nerazumljivi so odnosi med številom bolniških na gradbišču Zagorje, kjer znaša za obdobje januar — julij 16,6 %, v Titovem Velenju 16,4 %, v Hrastniku 13,2 %, v Laškem 10,7 %, v Trbovljah 9,2 %, na drugi strani pa je na gradbišču v Ivgradu le 3,3 % odsotnost od dela zaradi bolniških, v Vrški Čuki 3,1 %, v RUŽV 5,4 in v Labinu 10,2. V letu 1985 je bila v tej ravni v Labinu le 4,6 % odsotnost. Kot zanimivost, ki bi bila vredna posnemanja, naj navedem, da ima Rudnik rjavega premoga Ivgrad obratno ambulanto v upravni stavbi in je odsotnost od dela zaradi bolniščin le 19,8 % napram gradbišču Zagorje oziroma je v Zagorju petkrat večja.

Da se na nekaterih gradbiščih v okviru REK EK že več let izkazuje negativni finančni rezultat, kot na primer v Zagorju in Hrastniku, lahko rečemo, da so tu vzroki tudi nekateri pogoji, na katere TOZD, pa tudi DO RGD ne moreta bistveno vplivati. Mislimo predvsem na dostavo gradbenega materiala do posameznih delovišč, — po večkrat lomljenih, pa tudi neustreznih poteh, ki ni ustrezno ovrednoten z ozirom na pogoje transporta oziroma dovoza do delovišč. Tudi odvoz izkopnine je bil in je s posameznih delovišč izredno otežkočen. Na vsak način je še dosti vzporednih okoliščin, ki vplivajo na celoten tehnološki proces tako v pozitivnem kakor tudi v negativnem smislu.

Da bi v TOZD RIG in v DO RGD kot celoti izboljšali finančno poslovanje, ki je lahko le rezultat boljšega dela in normalnega poslovanja, smo v okviru DO formirali posebno komisijo, ki je pripravila program ukrepov in jih posredovala v izvajanje vsem prizadetim, vključno samoupravnim organom TOZD in DO.

Bistvo ukrepov se odraža v sledečem:

Ker je problematika na gradbiščih REK EK najzahtevnejša, smo v nedeljo, dne 14. septembra, organizirali sestanek oziroma posvet vsega tehnično-nadzornega osebja gradbišč Laško, Hrastnik, Trbovlje in Zagorje v Trbovljah, kjer smo obravnavali problematiko izpolnjevanja delovnega načrta za leto 1986, finančno poslovanje za obdobje januar — avgust, program ukrepov za izboljšanje poslovanja TOZD RIG do konca leta, poseben poudarek pa smo podali delovnim obveznostim nadzorno tehničnega osebja v zvezi z izpolnjevanjem pogodbenih in delovnih obveznosti.

Da bi na posameznih gradbiščih in še zlasti na kritičnih deloviščih dosegli zadovoljive delovne rezultate oziroma ugotovili vzroke za slabe delovne rezultate, smo ustanovili delovno skupino iz nadzornega osebja, ki bo kontinuirano skrbela

za izvajanje tehnološkega postopka na kritičnih deloviščih oziroma za izvajanje tehnologije. Na posameznih gradbiščih bomo izvršili racionalno razporeditev nadzorno tehničnega osebja, tako da bo zagotovljena optimalna zasedba in izkoriščenost nadzorno-tehničnega osebja ter s tem doseženi tudi najboljši možni delovni rezultati.

Višek delovne sile na posameznih gradbiščih, kjer ni sklenjenih ustreznih pogodb za nadaljnja dela, bomo takoj premestili na gradbišča, kjer so zagotovljena ustrezna dela in finančna sredstva. Na ta način bomo preprečili nadaljnje večanje izpada prihodka ter izvršili tudi na drugih gradbiščih po pogodbah obvezna dela. V največji možni meri je potrebno zmanjšati število režijskih delavcev na posameznem gradbišču in TOZD, kar je potrebno izvesti z ustrežno prerazporeditvijo. Vsa prizadevanja seveda ne bodo uspešna, če ne bodo pogodbe bazirale na realnih osnovah. V tej zvezi je potrebno pred sestavo in podpisom novih pogodb za zadnje četrletje oceniti realne stroške poslovanja ter v pogodbe vključiti realne kalkulativne elemente tako dnevnih napredkov storitev na delavnik, cene materialov, višino OD in drugo z upoštevanjem stopnje inflacije.

Tehniški vodje posameznih gradbišč smejo pričeti izvajati le tista dela, za katera je izdelana tehniška dokumentacija, sklenjena ustrezna pogodba in pridobljena garancija o zagotovljenih finančnih sredstvih.

Takoj ko se ugotovi morebitna odstopanja oziroma neustreznost parametrov, jih je potrebno v sodelovanju z investitorjem korigirati.

Vsem delovnim skupinam na vseh gradbiščih bomo v začetku vsakega meseca na podlagi sklenjenih pogodb določili količino z operativnim planom predvidenih del, na podlagi tega in meril delovnega uspeha bo ob koncu meseca odvisen tudi osebni dohodek posameznika oziroma delovne skupine.

Za posamezna delovišča je potrebno z mesečno in dnevno obložitvijo zagotoviti, da bodo delavci pravilno razporejeni, vodstveni delavci pa morajo zagotoviti takšno organizacijo dela in oskrbo z reprodukcijskim materialom in delovnimi pripravami, da delavci pri delu ne bodo ovirani. Vodje delovnih skupin je potrebno zadolžiti za opremo in inventar, izgubljeni inventar — orodje, pa ovrednotiti in izterjati.

Na vseh gradbiščih je potrebno ažurno voditi vso potrebno tehnično in pisno dokumentacijo. Mesečno je potrebno izdelati za vsako gradbišče poročilo izvršenih del po operativnem planu, ugotoviti morebitna odstopanja in vzroke odstopanj od kalkulativnih elementov. Vzroke odstopanj je potrebno skupaj z investitorjem odpraviti.

Posebno pozornost je potrebno posvetiti izvajanju del po tehnični dokumentaciji in pogodbah. Delati moramo kvalitetno, investitor pa je dolžan dela sproti tudi plačati. Ob koncu meseca je za vsa izvršena dela na vsakem gradbišču in delovišču potrebno dobiti od nadzornega organa-investitorja pisno izjavo v gradbenem dnevniku, da so dela v danem obsegu kvalitetno izvedena in da kasnejše reklamacije ne bodo upoštevane.

Za nemoteno in kontinuirano delo je potrebno izboljšati sistem vzdrževanja elektrostrojne opreme na vseh gradbiščih. Morebitni višek proizvodnega osebja elektrostrojne dejavnosti TOZD RIG' pa vklju-

čiti v prevzem določenih del preko TOZD IMD, tako da ne bodo bremenili TOZD RIG. V tej zvezi je potrebno izvršiti tudi ustrezne organizacijske spremembe.

Da bi se opravljalo delo na vseh nivojih in v vseh sredinah čimbolj racionalno, moramo reducirati nadurno delo na čimmanjšo možno mero. Odpraviti je potrebno delo v dela prostih dneh, razen tistega, ki je nujno potrebno in je tudi ustrezno ovrednoteno v pogodbah.

Število invalidov stalno raste. Potrebno jih je racionalno zaposliti, vključno z organiziranjem zanje primernega dela. Da bi se zagotovila zainteresiranost delavcev vseh profilov za čimvečje delovne rezultate oziroma za čimvečjo storilnost, je potrebno izvajati dosledno nagrajevanje po rezultatih dela ter v tem smislu dopolniti samoupravne akte za stimulatивnejši način nagrajevanja.

Odpraviti moramo obstoječi način uravnilovke in je potrebno dobre delavce dobro nagraditi.

Ker predstavljajo izostanki od dela izreden problem, med njimi tudi bolniške, je potrebno oziroma bomo takoj razporedili delavca za kontrolo spoštovanja zdravstvenih navodil delavcem.

Ker se zaradi privzetega načina obračunavanja bolniških celo dogaja, da dobijo nekateri delavci sumarno večje nadomestilo za osebni dohodek, kot pa delavci, ki redno opravljajo delo, bomo s 1.9. 1986 oziroma pri obračunu OD za mesec avgust, pričeli izvajati določila panožnega samoupravnega sporazuma o delitvi

ČD in OD o izplačilu nadomestil v času bolezni oziroma določil okrožnice št. 60/85 z dne 31.7.1985 in št. 62/85 z dne 15.8.1985 ter rezultatov referenduma, ki smo ga v tej zvezi organizirali dne 4.9.1986.

V največji možni meri bomo omejili nabavo vseh vrst materialov, nabavo gradbenih materialov in nujne opreme, rezervne dele pa bomo vnaprej racionalno planirali.

Na vseh nivojih in v vseh sredinah bomo poostri delovno disciplino in odnos do dela. Proti kršiteljem delovnih obveznosti vseh vrst bomo dosledno izvajali disciplinske ukrepe.

Z investitorji bomo sproti reševali vso nastajajočo problematiko na enakopravni podlagi. V kolikor nam ne bodo s strani investitorjev priznani objektivni pogoji dela in bo zaradi tega nastajala večja ali ponavljajoča se izguba, bomo takšna gradbišča reducirali oziroma ne bomo prevzeli tisti del, ki niso ovrednotena tako, da bi gradbišče poslovalo normalno.

Vsekakor je navedeni program ukrepov zahteven in bodo boljši uspehi lahko plod le celotnega programa in tudi drugih ukrepov, ki jih bomo sproti zavzemali. Za izvedbo programa so za posamezne ukrepe zadolženi posamezni delavci od direktorja do posameznega izvajalca.

Ker uspeh tozda in DO zavisi od prizadevanj vseh delavcev na vseh delovnih mestih, prizadevanja samo posameznikov ne morejo obroditi rezultatov.

Franc Mlinar

Priprave za izdelavo oskrbovalno-transportnega jaška Hrastnik

Vprašanje posodobitve prevozov premoga, ljudi in izdelovalnega materiala se je in se vedno znova pojavlja v času, ko se izdeluje zasnova ali projektna dokumentacija oziroma se proučujejo možnosti in načini odpiranja novih — globljih obzorij. V preteklosti so to reševali s poglobljanjem obstoječih prevažalnih jaškov do novih obzorij in z rekonstrukcijami obstoječih prevažalnih naprav oziroma z nabavami novih izvažalnih strojev. V zadnjem času pa se globlja obzorja odpirajo z vpadninskimi povezavami ter prevozi z gumijastimi transportnimi trakovi. Glavni jašek Hrastnik je bil tako v l. 1952 poglobljen do 7. obzorja (K 78), povečanje prevažalnih kapacitet pa je bilo doseženo z zamenjavo parnega izvažalnega stroja (F. Breitfeld—Danek et. Co štev. 1084, ki je z močjo okrog 300 KM obratoval od leta 1904 do 19. oktobra 1958) z novejšo izvažalno napravo z električnim pogonom, moči 250 KW (dobava STT). Tudi pri jašku Ojstro, ki je bil v l. 1967 poglobljen do 5. obzorja (K 120), je bila že v l. 1963 na Zveznem obzorju izdelana nova jamska strojnica ter nameščena nova izvažalna naprava take zasnove, ki je dopuščala normalne prevoze z vseh obzorij, tudi s Podkopnega obzorja (K 290). V primeru pa, da bi bilo

potrebno zaradi vplivov odkopavanja na zgornji del jaškovne cevi opustiti prevoze na Podkopnem obzorju, bo možno brez prekinitve prevozov in brez dodatnih del preiti na nove prevažalne relacije. Vse te

rekonstrukcije in delne modernizacije jaškov pa niso zajele osnovnih parametrov jaškovnih zgradb in kletk razen poenotenja veznih delov med kletko in vrvo. Tudi navozišča so ostala praktično

Hrastniški rudarji odhajajo na delo v jamo.

Foto: B. Klančar

nespremenjena, z ročnim vrivanjem in izrivanjem vozičkov, razen izdelanih oslomnih prog, ki so omogočile smotrnejšo organizacijo dovoza in odvoza vozičkov in s tem enakomernije obremenitve prevažalnih kapacitet. Vprašanje temeljitejše modernizacije prevoza izkapanine pa se je pojavilo prvič pri zasnovi odpiranja 5. obzorja (K 120) v jami Ojstro v l. 1965. S posebnim elaboratom so bile obdelane najmanj tri variante za prevažanje iz jame Ojstro, med drugim tudi možnost preureditve jaška za skupni prevoz, prevoz z gumijastim trakom po 5. obzorju in možna nadkopna povezava kote 120 s takratnim transportnim sistemom polja Terezija II (K 180). Osnovni cilj te modernizacije je bil ustvariti prvo možnost za uvedbo prevozov premoga z vozički velikega volumna (3 m^3 ali več) na Šavskem obzorju.

Že takrat je bila obravnavana tudi možnost nadkopne povezave 7. obzorja (K 78) jame Hrastnik ter Zvezno obzorje (K 250). Obe povezavi sta bili realizirani, in sicer je bil v jami Ojstro prevoz preusmerjen po nadkopu 120/235 v l. 1974, v jami Hrastnik pa v l. 1980. Na ta način je bilo rešeno prevažanje premoga do glavnega prevažalnega obzorja ter tako ustvarjene možnosti za uvedbo prevozov premoga po tem obzorju z vozički velikega volumna, razumljivo po ureditvi ustreznih zvrčališč pri separaciji Trbovlje. Vsem že izvedenim oziroma še načrtovanim posodobitvam navkljub pa je ostalo nerešeno vprašanje racionalnega prevoza izdelovalnega materiala s površine do glavnih oskrbovalnih obzorij in prevozov jalovine v obratni smeri ter prevozov ljudi. Ker je predvideno vpadniško odpiranje globljih obzorij (v jami Hrastnik obzorje K ± 0 oziroma vmesno obzorje K 48; v jami Ojstro pa obzorje +20), to je obzorij pod nivojem, do katerega segata oba jaška, pričakujemo še dodatne težave pri prevažanju, posebno še, ker je opreme in naprav, ki jo je potrebno prevažati, vedno več, je vedno težja in večjih dimenzij ter jo moramo praviloma prevažati v obe smeri. V bodoče pa lahko računamo še s potrebo prevoza zasipnega materiala in opreme za zasipavanje, da ne omenim prevozov jalovine. Vpadniki za prevažanje premoga, čeprav bi bili opremljeni za take prevoze, bi narekovali lomljene prevoze in vmesna prekladanja. Pri tem pa bi prav oba jaška (obstoječa) predstavljala tudi ozko grlo zaradi dimenzij in omejene nosilnosti kletk. Pri predvideni povečani proizvodnji premoga ter pri eventualno potrebnih dodatnih prevozih, na primer zasipnega materiala, pa bi bile te nevšečnosti še potencirane. Zaradi tega so razumljiva in utemeljena prizadevanja, da se dokončno, celovito in zanesljivo reši problem transporta premoga iz obeh jam, (poleg ostalih prevozov), ki se v taki ali drugačni obliki pojavlja že vrsto let ali točneje že več kot tri desetletja. Po mnogih idejno pripravljenih variantah, ki so bile strokovno ocenjene, je bila predlagana kot najustreznejša rešitev globlje-nja centralnega jaška do predvidene

globine eksploatacije obeh jam s takimi prevažalnimi kapacitetami, ki bodo zado-stovale za vse prevoze (premog, jalovino, izdelovalni material, ljudi in druge prevo-ze). K predvidenemu jašku naj bi graviti-rale zaloge premoga jame Ojstro, jame Hrastnik in zahodnega dela jame Dol do ordinate približno 5800, skupno okrog 20 milijonov ton.

Jašek, imenovali smo ga jašek Hrastnik 2, bo tako povezoval površino (K 283), Zvezno obzorje (K 243) kot glavno odvo-zno obzorje, obstoječe 7. obzorje (K 78) ter nova predvidena obzorja K ± 0 , K — 100 in K — 200, ki bo po sedanjih predvi-devanjih končna globina eksploatacije.

Po sprejetju strokovne odločitve o po-glabljanju le enega jaška ustrezne preva-žalne kapacitete, nekatere variante so namreč predvidevale globljenje dveh jaš-kov, je bila med možnimi (petimi) lokaci-jami izbrana tista, ki je ustrezala določe-nim kriterijem. Ti so upoštevali med drug-im pričakovane geomehanske razmere pri poglobljanju, možnosti priključka na obstoječe infrastrukturne objekte (ener-getska oskrba, delavnice, dostopnost i. dr.), stabilnost oziroma lego izven vpliv-nega območja odkopavanja, ekološki vpliv v času poglobljanja in eksploatacije in podobno. Pri vseh obravnavanih vari-antah možnih lokacij jaška so bile vred-notene prednosti in pomanjkljivosti posa-mezne variante, med drugim je bila ob-ravnavana tudi možnost rekonstrukcije in poglobljanja obstoječega jaška Hrastnik. Kot najugodnejša pa se je pokazala loka-cija jaška z ustjem na K 283 ob starih delavnicah KOP-a (or. 3803, obsc. +21). Po izboru lokacije bodočega jaška se je pričela izdelava osnovne tehnične doku-mentacije za določitev osnovnih paramet-rov prevažanja, glavnih karakteristik pre-važalne naprave, predvidene tehnologije poglobljanja ter končna ocena predvide-nih vlaganj. Predvsem pa je bilo potrebno točno definirati namembnost predvidene-ga jaška kot tudi določiti namembnost obstoječega jaška Hrastnik in jaška Dol. Osnovni namen jaška Hrastnik 2 bo preva-žanje rovnega premoga jame Hrastnik in jame Ojstro ter deloma tudi jame Dol do Zveznega obzorja (K 243) v količini, ki jo za obe jami predvidevajo dolgoročni planski dokumenti. Po bodočem jašku naj bi se obe jami oskrbovali z izdeloval-nim materialom ter vso potrebno opremo, po njem naj bi se dvigala vsa jalovina od-piranih objektov do Zveznega obzorja oziroma do površine (K 283). Po jašku se bo izčrpavala vsa dotekajoča voda, ki je na obzorju ± 0 , kjer je predvideno gla-vno črpališče, pričakujemo že v količini okrog 12 — 13 m^3/min . Jamsko vodo bomo črpali na površino v potok Boben, s čimer se razbremenijo pretoki vode po Zveznem obzorju. Energetska oskrba obeh jam (kompr. zrak, električna ener-gija), bo za obe jami potekala po predvi-denem jašku. Istočasno pa bo po jašku za obe jami vstopal tudi svež zrak (do 2500 m^3/min). Nevamost zaledenitve in tvorbo ledenih sveč v zgornjem, vstopnem delu predvidenega jaška, ob ekstremno

nizkih zimskih temperaturah bomo pre-prečili s posebnim ogrevanjem vstopnega zraka (maksimalno za temperaturno raz-liko 25°C). V ta namen potrebno toplot-no energijo, moči do 850 KW, bomo za-gotovili z izkoriščanjem odpadne toplote nove kompresorske postaje.

Izbira vrste (načina) prevoza po jašku s kletko ali prevoz s skipom (z možnost-jo prevoza vozičkov le na eni etaži) je bila opravljena na osnovi strokovnega ov-rednotenja prednosti oziroma pomanjklji-vosti enega ali drugega načina prevažanja. Z ozirom na heterogenost premoga smo se odločili za prevažanje s kletko. K tej izbiri pa je pripomogla že predčasna odlo-čitve, da se bo po obzornih progah pre-mog prevažal z vozički velikega volumna (3 m^3 ali več), kar ima za specifične raz-mere v premogovniku Hrastnik nekatere prednosti v primerjavi s prevozi s trakom. Glede na to in ob upoštevanju, da bodo v obratovanju tudi še vozički 1100 l, so bile izbrane glavne dimenzije kletke. Tehnične dimenzije kletke bodo takšne, da bodo omogočile prevoz dveh vozič-kov, tip Trbovlje (1100 l), na etaži ozi-roma en voziček velikosti volumna (tip. VSV — 3 . 3 m^3). Istočasno pa mora biti omogočen tudi prevoz opreme (na primer podporja). Predvidena je dvoetažna klet-ka, dimenzije 4 . 3 x 1 . 7 m. Površina kletke (7 . 3 m^2) dopušča na obeh eta-žah istočasni prevoz 60 ljudi (2 x 30). Take dimenzije kletke zahtevajo svetli premer jaška med 6 . 7 in 7 . 0 m. Z ozi-rom na to, da bo po jašku potekala tudi vsa energetska oskrba jam, po njem bodo speljani cevovodi za evakuacijo dotekajo-če vode (do 25 m^3/min) ter bo služil tudi kot vstopna pot za svež zrak, smo iz-brali svetli premer 7 . 0. Jašek bo imel za prevoz premoga pri najdaljši relaciji ka-paciteto 300 t/h, kar bo zado-stovalo za proizvodnjo, ki je dolgoročno načrtova-na za obe jami, poleg tega pa še za prevo-ze ca 200 vozičkov izdelovalnega materi-ala na tretjino ter za vse ostale prevoze (ljudje). Hitrost izvažanja pri prevozih materiala (premoga) bo 8 m/s., za prevoz ljudi pa zadostuje že hitrost 6 m/s. V idejnem projektu, ki je bil izdelan v maju 1986 in pred kratkim tudi revidiran, je na teh osnovah izdelana verifikacija pre-važalnih kapacitet za vse možne prevažal-ne relacije. Določene so bile glavne karak-teristike jaška, naprimer: moč izvažalnega stroja, premer vrvi in obremenitve, pot-rebne dimenzije, bobnov, vrvenic, izva-žalnega stolpa in drugo.

Na osnovi ponudb, ki smo jih dobili od možnih inozemskih proizvajalcev strojne opreme in od domačih izvajal-cev rudarsko gradbenih del, (RGD) smo izdelali predračun stroškov za pogloblja-nje jaška ter nabavo in montažo potreb-ne opreme. Prav tako je bil na teh osno-vah izdelan mrežni plan, ki kaže, da bodo vse aktivnosti pri poglobljanju jaška traja-le približno pet let, pod pogojem, da bo-do aktivnosti potekale po predvideni di-namiki. Trenutno tečejo pripravljalna dela za raziskovalno vrtno v predvideni

osi jaška, vzporedno pa pripravljala dela za izdelavo projekta tehnologije poglobljanja in razumljivo vse aktivnosti, potrebne za izdelavo investicijskega programa.

Navajamo nekatere glavne podatke predvidenega jaška Hrastnik 2:

globina: 493 m (površina K. 283, 10. obzorje K. — 200,
prosta globina: 10 m,
svetli premer: 7 . 0 m,
svetli profil: 385 m²,
povprečna debelina obloge (predvidena) 0 . 4 m,
količina izkopa +5 % nadprofila 50 m³/m,
količina betona +5 % nadprofila 11,5 m³/m,

skupna količina izkopa (v rač. stanju) 24650 m³,
skupna količina izkopa (v nasutem stanju) 32000 m³,
hitrost, prevažanje materiala (premog) 8 m/s,
ljudje (1. faza) 6 m/s,
kletka: dimenzije 4 . 3 x 1 = 7 . 31 m²,
h = 4 . 8 m,
teža z veznimi deli: 9500 kg,
izvažalna vrv ϕ 48 mm, teža 8 kg/m,
nosilnost: 1333 KN,
trdnost žic 1600 N/mm²,
varnost: pri prevozu materiala: 5 . 63 5,
pri prevozu ljudi: 7 . 5 6,
višina stolpa: 25 m,
moč. elek. motorja: 1100 KW.

R. Š.

Preboj oskrbovalno zračilnega nadkopa, OZN-330/280, v jami Dole na površino

V sredo, 6.8.1986, ob približno 9. uri dopoldne je delovna številka 8 v jami Dole prebila oskrbovalno zračilni nadkop, OZN—330/280, na površino. Spričo tega, da je bilo tovrstnih prebojev v Zasavskih premogovnikih v zadnjih letih zelo malo, je prav, da temu dogodku posvetimo nekaj vrstic tudi v našem glasilu.

Oskrbovalno zračilni nadkop povezuje najvišjo etažo v jami Dole (kota 280) s površino; iz samega imena pa lahko sklepamo, čemu bo služil. Po njem se bo namreč odvajal izrabljeni zračilni tok z vseh delovišč odkopnega polja Pn—03, hkrati pa bo služil za dostavo reprodukcijskega materiala v času eksploatacije polja Pn—03. Z izdelavo nadkopa, OZN—330/280, smo pričeli aprila letos, in sicer je bil 18.4.1986 končan jaškovni stol, nakar smo takoj prešli na izdelavo nadkopa. Pri tem je treba omeniti, da je jaškovni stol izdelan v celoti iz ravnega jeklenega TH podporja, kar je v Zagorju novost, saj so bili v preteklosti stoli jaškov vedno le v leseni izvedbi. Spričo tega so delavci sprejeli odločitev o izdelavi jeklenega jaškovnega stola z rahlim nezaupanjem, vendar je sama izdelava stola potekala brez večjih problemov.

Celotna dolžina nadkopa znaša 57 metrov, naklon 56 stopinj, profil je okrogel, premera 3 m. Sam nadkop je podgrajen s TH podporjem, medtem ko je ustje izdelano v lesu in je pravokotne oblike. Oprema nadkopa je izključno lesena, ločena pa sta transportni in pohodni oddelek. Nadkop je v celoti izdelan po beli talnini, le na nekaterih mestih se pojavljajo vložki slabo vezanega konglomerata. Po uspešnem preboju nadkopa na površino trenutno urejamo plato okrog ustja. V ta namen je bilo poleg čiščenja podrasti potrebno izvesti tudi precej zemeljskih del, kajti teren okrog ustja nadkopa je zelo neraven. Da bomo omogočili primeren dostop k ustju nadkopa, bo potrebno izdelati še cca 50 metrov ceste, celoten teren pa izdatno posuti z gramozom.

Nadalje bomo pristopili k izdelavi nadgradnje ustja nadkopa. Nad samim ustjem bo baraka iz kovinskih elementov, pokrita z valovito strešno kritino, nekoliko stran pa bo stala manjša lesena baraka za motalo. Med njima bomo izdelali pod malim naklonom na tleh posebno leseno konstrukcijo z valjčki. Na njej se bo reprodukcijski material nakladal v sani, dolžine cca 3,5 m, s katerimi bo nato transportiran po nadkopu v jamo.

Po izdelavi nadgradnje ustja nadkopa bomo v zračilnem prekopu k vznožju na koti 280 vgradili dva dopolnilna ventilatorja, in sicer na naslednji način: na medsebojni razdalji 5,2 m bomo postavili dve pregradi iz pločevine, mednje pa v desnem boku, gledano v smeri zračilne-

ga toka, vgradili dva aksialna ventilatorja, »Klima« s premerom 800, enega nad drugim, tako da bo eden stalno obratoval, drugi pa bo v rezervi. Za nemoteno izvajanje transporta bodo v obeh pregradah vgrajena pločevinasta vrata na utež.

Sedaj pa na kratko še o situaciji pri odkopavanju nižje kaloričnega premoga v jami Dole! Trenutno ga odkopavamo v polju Pn—03 na dveh odkopih, in sicer s širokočelno odkopno metodo s povečano višino etaže z nadkopnim pridobivanjem premoga ob uporabi klasičnega podporja. Prvi odkop, širine cca 25 metrov, se nahaja na koti 280 — zahodno, kjer dela TOZD RŠC. Drugi odkop, širine cca 16 metrov, je na koti 270 — zahodno, na njem pa izvaja dela TOZD RRPZ. Poleg teh dveh odkopov izdeluje TOZD RŠC še pripravo na koti 270 — vzhodno. Kvaliteta premoga na koti 280 — vzhodno, kjer smo že odkopavali po celotni smerni dolžini, je bila prilično slaba, ravno takšna je tudi na koti 280 — zahodno, kjer trenutno odkopavamo. Nekoliko boljša je kvaliteta premoga na koti 270 tako na odkopu zahodno kot tudi na pripravi vzhodno. Žal nam na koti 270 pri odkopavanju trenutne slojne prilike oziroma lega prihrbine in stari del zelo otežkočajo nadkopno pridobivanje premoga, vendar predvidevamo, da se bo situacija v tem pogledu pri nadaljnjem odkopavanju izboljšala.

Poseben problem pri odkopavanju v jami Dole predstavlja transport premoga do separacije. Izkopnino namreč na polnišču pri vznožju transportnega vpadnika, TV 280/250, nakladamo direktno z verižnega transporterja v vozičke, nakar ga z lokomotivami prevažamo po Kotredeškem rovu na dan. Kotredeški rov predstavlja tudi edino pot za dostavo reprodukcijskega materiala, dokler ne bo v celoti usposobljen nadkop, OZN 330/280, vemo pa, da je njegov profil povsem neprimeren za učinkovito

Preboj oskrbovalno-zračilnega nadkopa v jami Dole na površino — rudnik Zagorje, v avgustu 1986.

Foto: F. Pfeifer

lokomotivsko prevažanje. Na tem delu rova namreč ni primernege obloma, dvotira ali izogibalšča, ki bi omogočali prevažanje z izmenljivo garnituro vlaka! Problemi so tudi na območju separacijskega tirovja, ki je preobremenjeno in v slabem stanju, premog iz jame Dole pa njegovo preobremenjenost še povečuje. Z različnimi organizacijskimi spremembami, obnovitvami separacijskega tirovja ter vgraditvijo dodatnih kretnic, bomo skušali te probleme sicer čimbolj omiliti, vendar bistveno večjih efektov pri transportu iz jame Dole ne moremo pričakovati brez sistemskih sprememb transporta. To pa pomeni prehod na transport po Kotredeškem rovu z gumijastimi transportnimi trakovi ter ureditev drobilne postaje ob nakladalni rampi na separaciji Zagorje, kjer bi nižje kalorični premog nakladali direktno v železniške vagone.

Kljub naštetim težavam lahko ugotovimo, da proizvodnja iz jame Dole v zadnjem obdobju narašča. V avgustu 1986 je bila, na primer, največja izmenska proizvodnja celo 225 vozičkov na izmeno, medtem ko znaša povprečna proizvodnja neke od 70 do 80 vozičkov na izmeno. Ti prvi uspehi pa nas nikakor ne smejo uspavati, ampak nam morajo biti vzpodbuda za nadaljnje povečevanje proizvodnje nižje kaloričnega premoga, kot je predvideno v letnem in srednjeročnem načrtu TOZD RRP Zagorje.

Janez Vovk

Tabor ljudske fronte na Mrzlici

V nedeljo, 21. septembra, je bil že petič povrsti organiziran in izpeljan tabor ljudske fronte na Mrzlici (1122 m). Organizator vseh treh srečanj so medobčinski sveti in občinske konference revirskih občin in savinjsko celjskega območja. Tudi z letošnjim taborom so organizatorji nadaljevali z bogato tradicijo srečanj prebivalcev iz revirskih občin Hrastnik, Trbovlje in Zagorje ter prebivalcev Celja in ostalega savinjskega področja izpred vodnjih let; na Štorovem travniku pri Poldetovi koči na Mrzlici. Ob napovedani 11. uri dopoldan se je ob lepem, jasnem in sončnem vremenu zbralo na prireditvenem prostoru preko 3.000 občanov, nekateri pravijo, da jih je bilo celo več. Ob 11. uri je odprl tabor Vinko Kovačič, predsednik medobčinskega sveta SZDL revirskih občin, pozdravil vse navzoče in obrazložil na kratko pomen srečevanj delavcev in delovnih ljudi iz obeh območij. Slavnostni govornik je bil Miloš Prosenec, sekretar predsedstva CK ZKS. Njegov govor objavljamo v celoti na drugem mestu. V kulturnem delu programa so nastopili hrastniški kulturniki, Rudarska godba pod vodstvom Franca Grebenška, peli so združeni pevski zbori,

1. PROIZVODNJA PREMOGA (ton)

Rudnik	načrt ton	doseženo ton	Razlika do plana (ton)	%
Hrastnik	204.464	210.599	+ 6.135	103,0
Ojstro	152.428	167.906	+ 15.478	110,2
RRP Hrastnik	356.892	378.505	+ 21.613	106,1
RRPT + RŠC	411.500	392.322	- 19.178	95,3
RRPZ	199.304	195.300	- 4.004	98,0
Lakonca	102.060	63.449	- 38.611	62,2
RRP Senovo	84.372	85.845	+ 1.473	101,7
RRP Kanižarica	83.020	88.433	+ 5.413	106,5
RRP Laško	28.050	16.160	- 11.890	57,6
G Z L H	24.220	1.460	- 22.760	6,0
G Z L Z	10.178	—	- 10.178	—
R R P S	1.299.596	1.221.474	- 78.122	94,0

2. PROIZVODNJA ELEKTRIČNE ENERGIJE (MWh) (do 31.8.)

TOZD	načrt	doseženo	%
— PEE—PP	12.000	— 1.738	—
— PEE—N	370.000	310.863	84,0
— KE	—	511	—
DO TET	382.000	309.636	81,1

3. PROIZVODNJA OSTALIH PROIZVODOV

TOZD DE	letni načrt	doseženo	%
GRAMAT			
— kamnolom (m ³)	50.000	23.391	46,8
Avtoprevoz			
"Zasavje" (t/km)	17.700.000	5.952.690	33,6
RRPZ			
— kamnolom (m ³)	75.000	59.470	79,3
RRPH			
— toplotna (MWh)	32.000 1.—8.	21.518,6	67,2

Erika Kavčič

nastopili so folkloristi in vmes recitali. Program je pripravila Sonja Juvan. Po končanem uradnem delu proslave pa je na srečanju igral ansambel Jantar iz Trbovelj. Za prehrano in pijačo pa so poskrbeli delavci gostinskega podjetja Rudar iz Trbovelj, pri planinskem domu pa so stregli planinci trboveljskega planinskega društva.

Med gosti naj omenimo Emila Šterna, člana predsedstva CK ZKS, Martina Mlinarja, vodjo delegacije slovenskih delegatov v slovenski skupščini in številni drugi predstavniki družbeno političnih organizacij in družbenopolitičnih skupnosti revirskih in celjsko savinjskih občin.

Z obiskom so se posebno izkazali letos Hrastničani in Savinječani. Zaželjeno

pa je, da bi tudi trboveljske šole končno uvidele, da je tudi njihovo sodelovanje pri izvedbi vsakoletnega tabora še kako zaželeno in nujno. Kako naj bi sicer prenašali tradicije ljudskofrontnega gibanja v revirjih, če ne tudi s sodelovanjem mladih.

Menimo, da je tudi letošnje srečanje na Mrzlici v celoti uspelo. Vreme je bilo naklonjeno in to je pomembno vplivalo na tako velik obisk, kakor tudi na dobro počutje vseh udeležencev tabora. Mnogi znanci, mlajši in starejši, so se ob tej priliki srečali in mnogi so obljubili vnovični obisk tega tabora tudi prihodnje leto.

(tl)

Srečanja na Mrzlici pripomorejo k osveščanju ljudskofrontnega gibanja

V nedeljo, 21. septembra, je na Taboru ljudske fronte na Mrzlici govoril Miloš Prosenc, sekretar predsedstva CK ZKS. Njegov govor posredujemo bralcem našega glasila v celoti z namenom, da bi ga prebrali tisti, ki se iz kakršnihkoli razlogov niso mogli udeležiti tabora in prisostovati veliki in pomembni manifestaciji delavcev in delovnih ljudi iz revirskih in celjsko — savinjskih občin. Slavnostni govornik je dejal naslednje:

Tovarišice, tovariši, mladinci, pionirji!

Brez velikega govorniškega zanosa bi ob današnjem srečanju rad povedal nekaj skromnih misli o tem, kaj nas v današnjih razmerah mora združevati in utrjevati, tako kot nas je sicer v drugačnih pogojih in času združevalo ljudsko-frontno gibanje in revolucionarni boj, ki je imel neizmerno moč zaradi tega, ker je bil povezan z ljudmi in večno željo po svobodnem demokratičnem življenju in svobodnem delu.

O naših sedanjih težavah, stiskah ter o zapletenih in resnih gospodarskih ter družbenopolitičnih razmerah veliko govorimo. Ljudi moti razkorak med tistim, kar želimo in imamo zapisano v temeljnih dokumentih, in med dejansko prakso, torej tistim, kar resnično dosegamo. Veliko je tudi vsesplošnega tarnanja in naštevovanja težav pa polemiziranja in politiziranja o podobi in značaju naše družbe, kot da ne dosegamo nobenih rezultatov in kot da nimamo nobenih programov in smerokazov za nadaljnji razvoj. Človeku se ob vsem tem včasih zazdi, da nam manjka pripravljenosti in odločnosti, da se spopademo s pomanjkljivostmi in malomarnostmi v naši družbi in s tem ustvarjamo pogoje za še večjo kvaliteto življenja. Vendar pa je lahko že vsakemu, ki resno in odgovorno dela ter razmišlja o sedanjem družbenem trenutku — jasno, da samo z naštevanjem slabosti, samo z opravičevanjem svojega nedela in samo s tarnanjem ne bomo daleč prišli.

Presekati moramo neke vrste neustvarjalno klimo in vse napredne družbene sile povezati s temeljnimi nalogami današnjega časa. Med nje prav gotovo sodijo vse tiste, ki lahko potegnejo naš gospodarski voz iz blatnih kolesnic, ter vse tiste, ki hkrati s tem utrjujejo samoupravljanje, položaj delavca in občana in učinkovitost našega sistema. Najslabše bi bilo, če bi zaradi razmer začeli obupavati ter izgubljati glavo in iskati improvizirane rešitve za preseganje težav. Moramo imeti toliko moči, pameti in sposobnosti za presojo, da bomo sicer še naprej kritični do vsega — kar blokira naše hitrejše napredovanje — obenem pa iskali take rešitve, ki nas ne bodo odmikale od temeljnih, ustavno opredeljenih odnosov večnacionalne socialistične samoupravne

jugoslovanske skupnosti narodov in narodnosti ter od uresničevanja dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije. Največja nevarnost niti ni samo in toliko v tem, da smo zabredli v gospodarske težave, kot v tem, če ne bi uspeli pravočasno in učinkovito zavreti negativnih procesov in jih obrniti v smer socialistične perspektive. Tega bi se morali zavedati vsi in to spoznanje obriti v konkretno delo in bitko za boljše gospodarjenje in odnose po vsej Jugoslaviji. To naj nas združuje, to naj bo današnja povezovalna naloga vseh naprednih sil in posameznikov in s tem ljudskofrontne socialistične zveze. Potem bo odpihnilo tudi vse tiste napovedi, ki nam prerokujejo samo slabo, pa tudi take pisarije, ki ustvarjajo umetno klimo mednacionalnih preprirov in podtikanj, kdo koga ogroža.

Pravimo, da je težko. Toda vere v lastne sile in v družbo, ki desetletja gradi humane in demokratične odnose med ljudmi, nismo izgubili. So pa ljudje veliko bolj kritični do vsega, kar se dogaja. Kritični do besed in do dejanj. In prav je tako. Zahtevajo tudi uspešnejša vodstva na vseh ravneh: v delegatskem sistemu, v izvršnih svetih, v samoupravnih organih, v družbenopolitičnih organizacijah. In čeprav smo tu in tam vsi skupaj utrujeni od premalo učinkovitih akcijskih načrtov, od prepočasnega izvajanja političnih in družbenoekonomskih usmeritev, je povsod prisotna močna želja, da ohranimo svojo specifično pot ter svojo pokončno držo in ponos. Toda tudi to je treba spreminjati v napore, v rezultate, v razvojna iskanja in načrte, v spreminjanje gospodarske strukture, v aktiviranje strategije tehnološkega razvoja, da ne bomo zaostali za svetom, ker potem se tudi ideji ne bo dobro pisalo.

Na star način v sedanjih razmerah ne bomo dosegli veliko novega. To so poudarili tudi kongresi, ki so pokazali stanje zavesti v naši družbi in zvezo komunistov v njej. Zveza komunistov je na najbolj postavljeni točki družbene odgovornosti in to se mora poznati tudi v vsebini in načinu njenega delovanja — od osnovnih organizacij do centralnega komiteja. Tudi politično delo ne sme potekati rutinsko, papirno, neživljenjsko, ampak tako, da bo opora ljudem in njihovem vključevanju v družbena odločanja. Zato se moramo otresti vseh takih metod dela, ki vodijo k odtujevanju ljudi in politično delo preveč zožujejo na vlogo forumov in na komuniciranje med njimi. Prav zaradi tega bi se morali vsi še bolj zavedati, kaj pomeni odprta, ljudska in združujoča socialistična zveza. Prepogosto na raznih sestankih govorimo o mobilizaciji vseh sil čisto na pamet, ob tem pa se niti v svojem okolju ne ozremo okrog sebe in se vprašamo, kaj je s socialistično zvezo in

kakšne so te sile. In potem te besede "mobilizacija vseh sil" postanejo fraza, mi pa do nje neobčutljivi in stvari se nadaljujejo. V tem, da bi razvili vsebinsko bogatejše razumevanje socialistične zveze še premnogi vidijo le politično zahtevo, ki nam ne more ničesar dati ali izboljšati. To je naslednja stvar, ki zahteva večjo mobilizacijo, da bi presegli taka gledanja. Upravičeni so očitki, da se ob vsej naši obsežni organiziranosti ljudje včasih počutijo nemočne in osamljene, ali pa menijo, da nimajo dovolj možnosti dejanskega vpliva na družbena dogajanja in odločitve. Brez razvite socialistične zveze bo občutek nemoči še večji in malodušje še pogostejše in nekatere zamašene kanale in žile našega institucionalnega življenja in organiziranja bo še težje prekraveti. Zato dobra socialistična zveza ni samo neko organizacijsko vprašanje. Je hudo resno vprašanje in če ga ne bomo dovolj uspešno reševali v vsej Jugoslaviji, bodo pobude ljudi potekale mimo in ob socialistični zvezi, obenem pa se bomo forumsko jezili, da gre pri tem za izvensistemske oblike delovanja. Sicer pa: prav je, da so sedaj povsod v ospredju gospodarska vprašanja. Če bomo imeli tu rezultate, bo povsod drugje manj problemov. Toda, za gospodarsko prenovo niso potrebni samo programi, sredstva, kadri in znanje; potrebna je tudi ustrezna klima in ljudska volja, ki potegne za sabo vsakogar, ki lahko in hoče pomagati po svojih močeh. Samo ukrepi državnih organov nas ne bodo reševali.

Naša družba je dosegla takšno stopnjo razvitosti, da se moramo vse bolj in bolj spraševati o kakovosti našega življenja, o naših dejanskih odnosih, o dejanski vsebini socialističnega samoupravljanja, o dejanski možnosti in pripravljenosti, da priskočimo drug drugemu na pomoč, kadar smo v stiski, o dejanski vrednosti vsega tistega, kar naj služi človeku. Razpolagamo z umskimi potenciali, ki še ne najdejo vedno pravega mesta v družbi, še vedno zapravljamo dosti časa in sredstev zaradi naše lastne nedoslednosti. Samoupravljanje nedvomno daje veliko več možnosti, kot smo jih uspeli izkoristiti. Naš sistem ima veliko poti demokratičnega nastopanja, izmenjave mnenj; daje možnosti za dialog, za usklajevanje interesov. Za izhod iz težav ni nikomur treba segati po represiji ali oženju demokratičnih institucij. Toda kljub temu ni dovolj iniciativ, ni pravih pobud. Kot da so spolzele in se izgubile v pretiranem normativizmu in birokratizaciji raznih služb ter organov. Do tega moramo biti pozorni — s tem se moramo soočiti in tudi ta naloga nas mora združevati.

Ocenjujemo, da smo po kongresih zveze komunistov dosegli dokaj usklajeno družbenopolitično aktivnost v odnosu do

nalog na družbenoekonomskem področju in tudi do drugih družbenih problemov. Tokrat aktivnost tudi med dopusti ni zamrla. Seveda ni povsod potekala z enako močjo. Največja aktivnost je bila v tistih organizacijah združenega dela, kjer imajo težave in kjer so pričakovali strese. To je tudi vprašanje, ki zahteva širši kritični odnos. Mnogokrat se po sestankih — tudi po sestankih osnovnih organizacij ZK — ljudje sprašujejo, kakšen je realen domet politične aktivnosti in naprežanj. Večkrat poudarjamo, da politična aktivnost sicer ne more nadomestiti nekaterih ekonomskih objektivnosti in zakonitosti ter nadomeščati pogojev gospodarjenja, vendar pa z njo lahko veliko naredimo za preseganje slabosti — za večjo odgovornost do sprejetih nalog, za spopade z brezbriznostjo in s podcenjevanjem razvojnih vprašanj. In moram reči, da je prav s tega vidika velika razlika med organizacijami združenega dela. Tam, kjer se niso prav nič obrnili k sebi, je veliko nerove in tamenja; tam pa, kjer načrtujejo razvoj na daljše obdobje — sicer pravijo, da bo težko — vendar situacije ne prikazujejo brezperspektivno. S tega vidika so zelo različni pogledi tudi na ukrepe. Ponekod so vse pričakali na nož, drugje so objektivnejši in bolj ocenjujejo, kaj pomenijo z vidika uresničevanja dolgoročnega programa gospodarske stabilizacije in z vidika zagotavljanja stabilnejših pogojev gospodarjenja. Tako različno seveda reagirajo tudi osnovne organizacije družbenopolitičnih organizacij. Preveč pa je takih, ki se sestajajo le tedaj, ko pride do napetosti, do konfliktnih situacij, kar politiko postavlja zgolj v interventno vlogo — to pa je slabo in nesprejemljivo. Ugotovitve in usmeritve s takih sestankov — predvsem tudi sestankov osnovnih organizacij ZK — se tudi prevečkrat vrtijo zgolj v lastnem krogu, namesto da bi bile to usmeritve za delovanje v delavskih svetih, v drugih samoupravnih organih in delegatskih skupščinah. Taka vprašanja

so vredna vse pozornosti, če hočemo, da bo politično delo imelo tudi mobilizacijski učinek, če želimo, da bo imelo težo in da ga bo večina ljudi sprejemala in razumela kot možnost in obliko za svojo aktivizacijo.

Tovarišice in tovariši!

To je le nekaj vprašanj, ki po mojem sodijo med naloge ljudskofrontnega gibanja danes. Seveda so življenje in z njim problemi veliko bolj resni, kot jih lahko opredelimo na takih srečanjih. Ker je to proslava, dajmo prav mladincem, ki pravijo: "Vsako poslovanje ima svoj smisel le, če ima svoj odziv v današnjem času." In tudi Mrzlica ga mora imeti. Tu so potekali tabori ljudske fronte: povezovali so planinstvo s socialističnimi in komunističnimi idejami. Vrste delavcev iz Revirjev in Savinjsko-celjskega območja so se prav s temi in podobnimi tabori idejno in organizacijsko krepile v boju za delavske pravice. Več teh, takrat mladih udeležencev taborov ljudske fronte na Mrzlici, se je udeležilo španske državljanske vojne, domala vsi pa narodnoosvobodilnega boja.

Mnogi so padli, številni so delali tudi na zelo odgovornih dolžnostih v povojnem času in s tem pomagali graditi novo delavsko oblast in ta čas, v katerem živimo. Nadaljujmo to tradicijo. To je tradicija, zaradi katere nam ni treba gledati v tla, kot nam ni treba gledati v tla zaradi sedanjih težav. Zato je nepošteno od vsakogar, ki brska po zgodovini in zgodovinskih virih, ne zato, da bi objektiviziral zgodovinska dejstva, ampak zato, da bi našel kaj takega, iztrganega, s čimer bi blatil preteklost, prek preteklosti pa današnji sistem in njegov nadaljnji razvoj.

Od nas vseh in ne samo od borcev in posameznikov — je odvisno, kako bomo ravnali s svojo zgodovino. Tudi to je stvar osveščene ljudskofrontovskega gibanja, ki ga tudi danes potrebujemo.

In to nujno — zelo nujno. Naj tudi naša srečanja — tu na Mrzlici — pripomorejo k temu!

Dušan Šinigoj obiskal Črnomelj

Predsednik izvršnega sveta SR Slovenije Dušan Šinigoj je 18. septembra letos obiskal občino Črnomelj skupno s svojimi sodelavci. Sestal se je s predstavniki občinske skupščine, njenega izvršnega sveta ter gospodarstveniki in družbenopolitičnimi delavci. Obravnavali so družbenoekonomski položaj črnomaljske občine. Ta občina ima štirinajst krajevnih skupnosti, od tega jih ima polovico status nerazvite občine oziroma krajevne skupnosti. Na področju občine Črnomelj je organiziranih 35 tozdov, ki imajo nekaj več kot 7.000 zaposlenih. Po dohodku sta največja med njimi ISKRA iz Semiča in BELT. Ta dva prispevata več kot 60 % skupnega dohodka v občini. Značilno je, da se je proizvodnja v industriji dvignila v prvih šestih mesecih letošnjega leta za skoraj 18 %, pri čemer je do BELT povečala obseg proizvodnje kar za 28 %. Pri vseh pokazalcih poslovanja pa seveda daje slabo sliko akumulativnost. Težko se je namreč hitro prilagajati trenutnim razmeram. Vzroki za to pa so tudi v zelo visoki razliki cen med surovinami in končnimi izdelki, slabi likvidnosti gospodarstva in velikem obsegu kreditov oziroma zadolževanju. Besedo so imeli v razpravah predvsem direktorji delovnih organizacij, ki so povedali dobre in slabe strani iz svojega stališča in možnosti dobrega oziroma vzroke slabega gospodarjenja.

Predsednik Šinigoj je skupno s sodelavci dobil na mestu samem pravo sliko o stanju gospodarstva v občini Črnomelj.

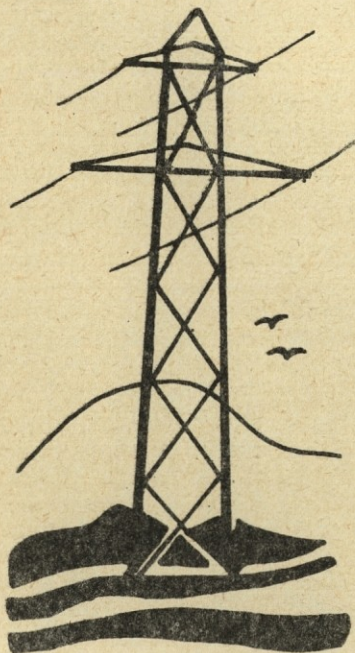
REKLI SO...

Miran Potrč, predsednik skupščine SR Slovenije

Smo sredi aktivnosti za uresničevanje ciljev ekonomske politike v letošnjem letu, programa gospodarske stabilizacije in kongresnih sklepov. Vsi se zavedamo, da pri uresničevanju teh nalog še nismo dovolj uspešni. To nas obvezuje, da vsak svoje naloge še vestneje izpolnjujemo. Toda to nam hkrati nalaga, da svojo pozornost usmerimo v bistvene naloge, da se osredotočimo na dolgoročne rešitve, da najpomembnejše odločitve sprejemamo sicer učinkovito in brez zavlačevanja, toda ne tudi nepremišljeno, brez upoštevanja realnih možnosti in različnih pogojev v Jugoslaviji, da dose-

gamo večje medsebojno zaupanje in doslednejše spoštovanje dogovorjenih odločitev, tako v ozdih, v odnosih med njimi kot tudi v vsej družbi.

Naloge, ki nas v neposredni prihodnosti čakajo pri dograjevanju ustave, zakona o združenem delu in drugih sistemskih rešitev, ter pri uresničevanju družbenoekonomskega razvoja v tem in prihodnjih letih srednjeročnega plana ne dopuščajo niti oportunizma niti ozkosrčnosti ali nepripravljenosti za strpno ali argumentirano razpravo, za doseganje skupnih usmeritev, ciljev in nalog. Vse te aktivnosti nas morajo še bolj povezati, konkretizirati morajo naše skupno sprejete cilje in naloge, mobilizirati morajo vse za njihovo uresničevanje.

Milan Kučan, predsednik CK ZKS

Težko je prelomiti inflatorni način gospodarjenja in življenja, z mezno in potrošniško miselnostjo, ki jo poraja. Pa vendarle sta naša dolžnost in cilj, da se začnemo ukvarjati z nalogo, kako več proizvajati, kvalitetno in ceneje, z ambicijo, da to prodamo na tujih trgih po cenah, ki bodo dohodkovno zanimive. To je pot do višjega dohodka, osebnega in družbenega standarda. Skrajni čas je, da v praksi dokažemo, da socializem ni družba najbolj pravične porazdelitve siromaštva! In zato so bodoče razprave o ekonomski politiki za prihodnje leto, o spremembah v gospodarskem sistemu, ustavi in zakonu o združenem delu tako pomembne.

Janez Zemljarič, podpredsednik Zveznega izvršnega sveta

Eden glavnih vzvodov in pospeševalcev inflacije je povečanje porabe vseh vrst preko okvirov, ki jih določa ustvarjeni in razpoložljivi dohodek gospodarstva. Čeprav je z resolucijo določeno, da smejo rasti sredstva za splošne družbene in skupne potrebe v državi, razen nekaterih izjem, za 5 odstotkov počasneje, kot bo rasel dohodek, se dogaja nekaj povsem nasprotnega. Dohodek je porastel v šestih mesecih za 97 odstotkov, izdvajanja iz gospodarstva za

splošne in skupne potrebe pa so se v istem času povečala za 145 odstotkov. Brez pokritja v produktivnosti dela, dohodka in izvozu je tudi doseganja realna rast osebnih dohodkov na zaposlenega. V vsej državi je v sedmih mesecih letos po podatkih SDK za 8 odstotkov večja, v Sloveniji celo za 15 odstotkov, kot lani v enakem časovnem obdobju, resolucija pa omogoča rast le okrog 0,5 odstotka, če bi bila ustvarjena planirana materialna podlaga.

Franč Šetinc, član predsedstva CK ZKJ

Noben subjekt v naši družbi, naj si bo posameznik ali skupina, ne bi smel stati ob strani, kadar gre za vprašanje usode naše družbe, uresničevanje programa za izhod iz krize, alternativo naše prihodnosti. Odločno moramo zatreti sejanje nezaupanja in spodkopavanje odnosov v Jugoslaviji. Brez odlašanja se moramo spoprijeti z omahovanjem v zvezi s temeljnimi smermi našega razvoja. Nepopustljivo se moramo upreti vsem, ki spreminjajo neizbežne spremembe v političnem sistemu v arogantno zanikanje obstoječe ureditve, hkrati pa širijo malodušje in občutek brezperspektivnosti. Vsako tovrstno popuščanje bi pomenilo, da smo se sprijaznili s tem, da bomo postali grobarji naše lastne prihodnosti.

Izgradnja delavnic v Hrastniku

Lani začeto graditev rudniških delavnic končujemo in upamo, da se bodo uresničila predvidevanja, podpisana v pogodbi z izvajalcem del. Po pogodbi naj bi gradbena, obrtniška in instalacijska dela končali v oktobru, v novembru pa bi lahko začeli postopno seliti posamezne dejavnosti.

Nove delavnice bodo velika pridobitev za celotno delovno organizacijo, saj bo v njih mogoče organizirati učinkovito vzdrževanje rudarske opreme s poudarkom na popravilu samohodnega hidravličnega podpora za vse temeljne organizacije znotraj DO RRPS. Delavnice bodo skupaj s pomožnimi prostori nudile tudi možnost razvoja kvalitetnih uslug v smislu servisne dejavnosti. To pomeni, da bo obstoječa oprema bolje izkoriščena, da se bo morala zmanjšati specifična poraba elementov opreme, kar izhaja iz možnosti hitrejšega in kvalitetnejšega vzdrževanja in remonta.

Nove delavnice bodo imele na 7500 m² prostora poleg delavniških prostorov za strojno in elektro dejavnost tudi ustrezne pomožne prostore, kot so skladišča, garderobe ipd. žal zaradi omejenosti denarnih sredstev ne bo zgrajen južni aneks, v katerem bi morali biti poleg manjših skladiščnih še administrativni prostori. Upam, da to ne bo okmilo delovanje obrata.

Poleg funkcionalnosti prostorov v objektu se zgradba za razliko od prejšnje na tej lokaciji ugodno vključuje v okolje centra Hrastnika in pomeni enega izmed ključnih elementov njegove splošne ureditve in izgleda.

Srečko Koritnik

Reminiscence ob pričetku gradnje karavanškega predora

Ni navada, da bi naše glasilo Srečno navajalo novico, ki jo je objavilo že dnevno časopisje in televizija. Vendar naj bo tokrat izjema, saj je bil tudi dogodek sam v določenem smislu izjemen, pa ne le zaradi skromne, rekli bi prej preskromne kot pa »stabilizacijske« otvoritve, tudi ne zaradi pozdravnega govora, ki ga je imel ob tej priliki vodja projekta Karavanke Boris Mikuš, dipl. ing. grad. Razlogi za to izjemo so drugje in taki, ki bi morali vzbujati vsaj pri rudarjih (v vsem pomenu besede) nekoliko čudne občutke ob gledanju otvoritvene slovesnosti na televizijskih zaslonih. Najmanj dva razloga sta, do katerih ne bi smeli biti ravnodušni, posebno še, ker gre verjetno za največji rudarsko—gradbeni (mogoče celo ustrežnejše gradbeno rudarski) objekt, ki ga gradimo v Jugoslaviji. Pri gradnji tega objekta, ki je po dolžini tunelske cevi in po rudarsko—geoloških razmerah, ki jih lahko pričakujemo, prav gotovo edinstven (da ne rečem stoleten) tehnično—tehnološki izziv, in če izvajamo rudarski simbol in rudarski pozdrav »srečno«, ni bil oziroma ne bo rudarjev, vsaj ne aktivno sodelujočih. Kje so ostali naši tako imenovani specializirani izvajalci rudarsko—gradbenih del, ki imajo za taka dela tudi že ustrezne reference (Golo Rebro, Pletovarje, Šalek), to je RGD in seveda tudi RUDIS. Razlogi za to, več ali manj prepričljivi, bodo verjetno takoj pri roki, vendar najbrž z majhno napako, ki bo prekrila pravi oziroma prave vzroke.

Ali ni vzrok morda v naši inertnosti (saj je udobneje delati po ustaljeni tehnologiji in na domačem »dvorišču«) ali v našem samozadovoljstvu (saj imamo še dovolj dela »doma«) in v pomanjkanju vsestranskih posebno pa strokovnih ambicij (saj nam gre tudi tako kar dobro).

Drugi nemir, ki se sproži ob takem dogodku in vodi k razmišljanju, pa so vzgojno—izobraževalni smotri ali cilji v našem rudarskem vzgojno—izobraževalnem sistemu in raziskovalnih organizacijah. Pojavi se vprašanje, ali naše izobraževalne institucije (vseh stopenj) posredujejo taka in tista osnovna znanja, ki bodo omogočila uspešno, kreativno in odgovorno delo na širokem in raznovrstnem rudarskem področju, ob funkcionalnem izobraževanju v vsej delovni dobi.

Ta dogodek pa nehoti vzbuja dvome o tem (opravičujem se, če sem pri gledanju na TV novice ob novici spregledal morebitno prisotnost rudarja — gosta slovesnosti). Zdi se, da se vsa rudarska veda z vso svojo izjemno heterogenostjo in tradicijo utaplja le v energetske vode. Le kratek pregled srednjeročnega razvojno—raziskovalnih programov, dolgoročnih, ki bi segali čez petletno obdobje, verjetno niti nimamo, kaže, da so pobarvani z »enako barvo«, torej energetske. Čeprav ne zanikam važnosti zagotavljanja energetske oskrbe, vendar nisem prepričan, da je dolgoročna perspektiva rudarja samo na tem razmeroma ozkem

področju, posebno še, ker na lastni koži občutimo vso zavist in spolzkost »energetskih poti«. Zaskrbljujoče je predvsem to, da ob energetski euforiji, ki je po nekih zakonitostih že prešla svoj zenit, pozabljamo na druge veje rudarstva, ki so znane oziroma jih bo terjal razvoj in bodo lahko nudile rudarjem enako debel kos kruha. Na ta čas, ki bo prej ali slej prišel, pa bi morali biti pripravljeni tako strokovno kot tudi organizacijsko. Pri tej pripravi pa imajo svoje pomembno mesto tudi vzgojno—izobraževalne in raziskovalne ustanove.

Vzgojno—izobraževalne in raziskovalne organizacije pa so soodgovorne za to, da ne bomo nepripravljeni (vsaj v pogledu strokovnega znanja ne), kot smo bili nepripravljeni ob energetski krizi v sedemdesetih letih in kot smo se znašli nepripravljeni, očitno, tudi ob gradnji karavanškega predora. Ne glede na povedano, pa želimo izvajalcem pri prodiranju karavanškega predora mnogo uspehov in iskreni rudarski srečno.

Rudi Šikovec

Usklajevanje izplačil osebnih dohodkov v našem kombinatu

V začetku meseca septembra sta o gibanju osebnih dohodkov v energetiki spregovorila tudi IO ROS delavcev energetike Slovenije in odbor za spremljanje izvajanja usmeritve resolucije za razporejanje dohodka v letu 1986.

Oba organa sta kritično ocenila gibanje osebnih dohodkov v energetiki in sprejela naslednje ugotovitve, stališča in sklepe:

Izvršni odbor ROS delavcev energetike Slovenije na podlagi razpoložljivih podatkov iz OZD energetike o gibanju oziroma rasti in izplačilu osebnih dohodkov v prvem polletju 1986 in opredelitev odbora za spremljanje izvajanja usmeritev resolucije za razporejanje dohodka v letu 1986 v SRS z dne 26.8.1986, ugotavlja, da so nekatere OZD v tem obdobju prekoračile družbeno dogovorjeno rast osebnih dohodkov. Stališče izvršnega odbora ROS je, da morajo te OZD zaustaviti nadaljnjo rast osebnih dohodkov. V tem kontekstu tudi podpira sprejeti sklep 3. izredne seje skupne komisije udeležencev samoupravnega sporazuma o skupnih merilih za razporejanje sredstev za OD udeležencev v dohodkovni povezavi pri EGS z dne 3. septembra 1986. Nadalje se izvršni odbor ROS zavzema, da OZD, ki niso dosegle družbeno dogovorjene rasti osebnih dohodkov, svojo rast izenačijo z rastjo osebnih dohodkov gospodarstva za prvih šest mesecev letošnjega leta.

V ROS delavcev energetike se zavedamo in zato v svoji aktivnosti tudi zavzemamo, da je treba storiti vse za uresničevanje sprejetih resolucijskih predvidevanj za letošnje leto. Ob tem izvršni odbor ROS ponovno ugotavlja, da pomeni za tečeno stanje na področju delitve sredstev za osebne dohodke iz preteklih let v OZD energetike, še zlasti v elektrogospodarstvu, pa tudi v premogovništvu, resno ovira oziroma težavo za uresničitev letošnjih dogovorjenih opredelitev na področju delitve sredstev za OD. Izvršni odbor ROS se zato zavzema, da se v rasti osebnih dohodkov OZD elektrogospodarstva za leto 1986 upošteva le dovoljena rast osebnih dohodkov za leto 1986 brez vračanja OD za leto 1985 in 1984. S tem bi po mnenju izvršnega odbora ROS med drugim tudi prispevali k preseganju neusklajenosti osebnih dohodkov in s tem tudi pritiska za večjo rast osebnih dohodkov v posameznih OZD.

Komisija ROS za samoupravno sporazumevanje o dohodku in njegovi delitvi prouči in obdela v čim krajšem času razpoložljive polletne podatke o gibanju osebnih dohodkov v OZD energetike. Pripravljen analizo in ugotovitve posreduje komisija izvršnemu odboru ROS do prihodnje seje, ki bo predvidoma v začetku druge polovice tega meseca.

Analizo in ugotovitve komisije ROS kot tudi polletne kazalce, vezane za gibanje osebnih dohodkov v OZD energetike, obravnavajo, vsaka za svojo dejavnost, tudi vse tri komisije ROS za izvajanje samoupravnega sporazuma dejavnosti.

Izvršni odbor ROS ugotavlja, da so v ravnanju izvršnih svetov skupščin občin, kljub navodilom Republiškega komiteja za delo v zvezi z izvajanjem usmeritev republiške resolucije za razporejanje dohodka v letu 1986, prisotne v praksi različne metode pristopa za njihovo uresničevanje. Republiškem komiteju za delo zato predlaga, da posreduje, skladno omenjeni ugotovitvi, izvršnim svetom skupščin občin dodatna navodila, da bi v praksi zagotovili res enoten pristop in ravnanje izvršnih svetov v izvajanju usmeritev republiške resolucije za razporejanje dohodka v letu 1986.

Izplačevanje akontacij osebnih dohodkov v organizacijah združenega dela elektrogospodarstva in premogovništva

Odbor je ugotovil, da so izvršni sveti skupščin občin, ki v skladu z določili 20. člena zakona o zajamčenem osebnem dohodku in izplačevanju osebnih dohodkov v organizacijah združenega dela, ki poslujejo z izgubo, pri dajanju soglasij za izplačila osebnih dohodkov v organizacijah združenega dela s področja elektrogospodarstva in premogovništva, ravнали zelo različno. Soglasja za izplačilo osebnih dohodkov v teh organizacijah je treba poenotiti.

Odbor za spremljanje izvajanja usmeritev resolucije za razporejanje dohodka je na tej podlagi sprejel naslednje skupno stališče:

Nobeni organizaciji združenega dela ali delovni skupnosti s področja elektrogospodarstva in premogovništva oziroma nobeni organizaciji v okviru SOZD Elektrogospodarstva in premogovništva Slovenije pri izplačilih akontacij za avgust in september se ne sme dovoliti povečanja osebnih dohodkov. Ta usmeritev velja tudi za organizacije, ki ob periodičnem obračunu niso izkazale izgube v poslovanju. Skladno s sklepom skupne komisije je odbor zavzel skupno stališče, da so vse organizacije združenega dela ter delovne skupnosti na tem področju dolžne ugotoviti (na obračzu OD UDS-2) takšno maso za izplačilo sredstev za osebne dohodke za avgust — september, ki bo zagotovila usklajenost rasti sredstev za osebne dohodke v obdobju I—IX 1986 s sprejeto oceno skupne komisije udeležencev samoupravnega sporazuma o dovoljeni rasti teh sredstev.

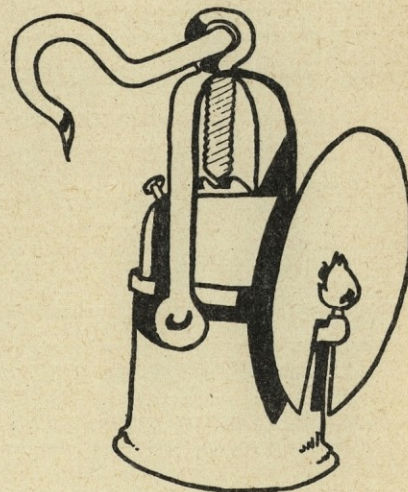
Odbor bo gornje skupno stališče v primeru, da bo sprejeta ocena o rasti osebnih dohodkov v gospodarstvu SR Slovenije v devetih mesecih letošnjega leta presegla rast osebnih dohodkov, ki jo dosegajo delavci v organizacijah elektrogospodarstva in premogovništva, spremenil oziroma dopolnil.

Odbor za spremljanje izvajanja resolucije za razporejanje dohodka ponovno poziva skupno komisijo udeležencev samoupravnega sporazuma elektrogospodarstva in premogovništva, samoupravne organe ter odgovorne poslovodne organe v teh organizacijah, da čim prej opravijo poglobljeno razpravo o izvajanju sprejetih osnov in meril za oblikovanje in delitev osebnih dohodkov tako na ravni sestavljene organizacije združenega dela kot na ravni delovne organizacije.

Predvidena sredstva za osebne dohodke v zadnjem trimesečju letošnjega leta, ki jih bodo organizacije združenega dela elektrogospodarstva in premogovništva lahko razporedile le v skladu z oceno odbora za spremljanje izvajanja resolucije o rasti sredstev za osebne dohodke, je potrebno uporabiti za doseganje večje skladnosti ter za odpravo nesprejemljivih razmerij v delitvi oziroma višini osebnih dohodkov znotraj elektrogospodarstva in premogovništva, ki so rezultat že nekajletnih razmer pri razporejanju in delitvi na tem področju.

Vsa ta stališča in sklepe bo obravnaval odbor za spremljanje sporazuma o delitvi ČD in OD v SOZD REK EK Trbovlje in s sprejetimi sklepi zadalžil vse TOZD in DS, da do konca leta uskladijo svoja gibanja osebnih dohodkov.

Janez Juvan

Polletni finančni rezultat v kombinatu

Delitev celotnega prihodka za januar
— junij 1986, primerjava z letnim planom
1986 ter doseženimi rezultati v enakem
obdobju leta 1985 (1 — 6).

DO Rudniki rjavega premoga Slovenije

Zap. št.	Vsebina	doseženo 1—6 1985	Plan 1986	doseženo 1—6 1986	5 : 3	Indeks 6	5 : 4
1	2	3	4	5			
1.	Celotni prihodek	6.455.128	38.504.190	10.908.247	169		28
2.	Poslovni stroški	4.116.002	19.832.110	8.962.055	218		45
3.	Dohodek	2.339.126	18.672.080	1.946.192	83		10
4.	Obveznosti iz dohodka	909.597	4.695.696	2.003.619	220		43
5.	Čisti dohodek	1.429.529	13.976.384	— 57.427	—		—
5.1.	Del za OD	2.096.584	11.638.712	5.274.206	—		—
5.2.	Del za stanov. grad.	5.692	1.047.066	4.790	84		—
5.3.	Del za SSP—DP	3.235	564.925	—	—		—
5.4.	Del za RS	4.878	701.754	505	10		—
5.5.	Del za druge sklade	—	23.927	—	—		—
5.6.	Del za druge potrebe	—	—	—	—		—
6.	Izguba	— 680.860	—	— 5.336.928	784		—

DO Termoelektrarna Trbovlje

1.	Celotni prihodek	1.246.080	8.866.100	2.775.158	223		31
2.	Poslovni stroški	661.345	4.589.800	1.620.523	245		35
3.	Dohodek	584.735	4.276.300	1.154.635	197		27
4.	Obveznosti iz dohodka	356.782	2.917.200	1.465.659	411		50
5.	Čisti dohodek	227.953	11.359.100	— 311.024	—		—
5.1.	Del za OD	217.632	873.900	542.620	249		62
5.2.	Del za stanov. grad.	9.904	52.400	5.082	51		10
5.3.	Del za SSP—DP	417	43.000	—	—		—
5.4.	Del za RS	—	161.500	—	—		—
5.5.	Del za druge sklade	—	228.300	—	—		—
5.6.	Del za druge potrebe	—	—	—	—		—
6.	Izguba	—	—	— 858.726	—		—

DO Rudarska gradbena dejavnost

1.	Celotni prihodek	1.641.089	6.554.888	3.598.758	219		55
2.	Poslovni stroški	787.197	2.580.506	1.705.793	217		66
3.	Dohodek	853.892	3.974.382	1.892.965	222		48
4.	Obveznosti iz dohodka	236.433	1.122.534	581.118	246		52
5.	Čisti dohodek	617.459	2.851.848	1.311.847	212		46
5.1.	Del za OD	551.662	2.196.571	1.291.736	234		59
5.2.	Del za stanov. grad.	14.068	197.691	666	5		—
5.3.	Del za SSP — DP	4.332	118.275	—	—		—
5.4.	Del za RS	24.340	149.792	19.445	80		13
5.5.	Del za druge sklade	22.072	189.519	—	—		—
5.6.	Del za druge potrebe	985	—	—	—		—
6.	Izguba	—	—	—	—		—

DS Skupnih služb SOZD

1.	Celotni prihodek	54.692	343.159	79.340	145		23
2.	Poslovni stroški	18.927	136.618	37.145	196		27
3.	Dohodek	35.765	206.541	42.195	118		20
4.	Obveznosti iz dohodka	6.097	47.225	13.985	229		30
5.	Čisti dohodek	29.668	159.316	28.210	95		18
5.1.	Del za OD	28.115	139.750	60.366	215		43
5.2.	Del za stanov. grad.	1.553	12.578	—	—		—
5.3.	Del za SSP—DP	—	6.988	—	—		—
5.4.	Del za RS	—	—	—	—		—
5.5.	Del za druge sklade	—	—	—	—		—
5.6.	Del za druge potrebe	—	—	—	—		—
6.	Izguba	—	—	— 32.156	—		—

SOZD REK EK Trbovlje

1. Celotni prihodek	9.396.989	54.268.337	17.361.503	185	32
2. Poslovni stroški	5.583.471	27.139.034	12.325.516	221	45
3. Dohodek	3.813.518	27.129.303	5.035.987	132	19
4. Obveznosti iz dohodka	1.508.909	8.782.655	4.064.381	269	46
5. Čisti dohodek	2.304.609	18.346.648	971.606	42	5
5.1. Del za OD	2.893.993	14.848.933	7.168.928	248	48
5.2. Del za stanov. gr.	31.217	1.309.735	10.538	34	1
5.3. Del za SSP-DP	7.984	733.188	—	—	—
5.4. Del za RS	29.218	1.013.046	19.959	68	2
5.5. Del za druge sklade	22.072	441.746	—	—	—
5.6. Del za druge potrebe	985	—	—	—	—
6. Izguba	- 680.860	—	- 6.227.810	915	—

Rezultati poslovanja v SOZD v prvem polletju kažejo, da še ni uveljavljena družbena zahteva, da mora energetika tekoče poslovati najmanj na višini enostavne reprodukcije. Tako pa kljub doseganju proizvodnih rezultatov beležimo na proizvodnji premoga 5.336.928.000 din izgube, na proizvodnji električne energije 858.726.000 din in na svobodni menjavi 32.156.000 din, tako da skupno izkazujemo 6.227.810.000 din izgube ter velik izpad skladov. Na rudarsko gradbenih delih izgube sicer ni, je pa oblikovan le del sredstev rezerv, tako da ta del dejavnosti posluje z motnjami. Pri delitvi celotnega prihodka je razvidno, da ta ne pokriva stroškov enostavne reprodukcije in da je v glavnem izpad na pokriva-

nju dela obveznosti iz čistega dohodka.

Osnovni razkorak pri doseganju celotnega prihodka je v nedoseganju cene premoga in električne energije. Kazalci o cenah kažejo, da v prvem polletju dosegamo 50 odstotkov pokritja prihodka od cene, ki je potrebna za pokritje vseh stroškov pri proizvodnji.

Kazalci poslovanja potrjujejo, da je izhod iz takšne situacije kontinuiteta proizvodnje in storitev, obvladovanje inflacije skozi stroške poslovanja in doseganje cen na energetiki, kot je načrtano v ugotovitvah, stališčih in sklepih skupščine SR Slovenije.

Miloš Dolinar

Porabo energije zmanjšati

Sredi septembra letos je Izvršni svet SR Slovenije vnovič obravnaval vprašanje porabe energije in se, kot kaže, zelo energično zavzel za zmanjšanje porabe vseh vrst energije.

V Sloveniji smo že l. 1977 pripravili "Program ukrepov za racionalizacijo pridobivanja, pretvarjanja, transporta in porabe energije", ki je bil natisnjen v posebni "rdeči" knjižici. Že l. 1978 pa je sledil družbeni dogovor o ukrepih in aktivnostih za zagotovitev tega programa. Podpisalo ga je 22 udeležencev. Posebno velikega uspeha s tem programom in dogovorom nismo dosegli. Poraba energije se je res zmanjšala za 1 % v enem letu, medtem ko naj bi se za 15 % zmanjšala v naslednjih petnajstih letih.

Naši energetiki so letos vnovič pripravili podoben program — "možnosti in priporočila za racionalizacijo pridobivanja, pretvarjanja, transporta in rabe energije". Ta program je slovenski izvršni svet ugodno ocenil. Tudi tokrat mora temu programu slediti družbeni dogovor, ki naj bi zagotovil ukrepe in aktivnosti za zagotavljanje že sprejetih programov. Naloga energetikov je, da do konca oktobra letos pripravijo predlog, kako bi lahko najhitreje začeli zmanjševati porabo energije na enoto proizvoda. Gre za čisto konkretne naloge. Po vsej verjetnosti bo šlo tudi za prestrukturiranje posameznih energetskega virov. Porabo energije na enoto proizvoda moramo zmanjšati kar najhitreje, saj je samo naši severni sosedje Avstrijci porabijo 3,6-krat manj kot pri nas. Ob tej priliki je bilo omenjeno tudi to, da bo treba HE na Savi in Muri zgraditi čimprej, sicer nam bo grozila elektroenergetska kriza že po l. 1990. Po mnenju predsednika IS SRS Dušana Šinigoja bo kljub željam naravovarstvenikov po ohranitvi nedotaknjene narave treba ugrizniti v kisljo jabolko. Dejal je, da je treba vedeti, da je trenutno ceneje graditi nove energetske objekte, kot pa zavreči staro in si nabaviti povsem novo tehnologijo, ki porabi manj energije.

(ti)

Elektrika po načrtu

Po podatkih Skupnosti jugoslovanskega elektrogospodarstva v obdobju januar — avgust 1986 je znašala skupna neto proizvodnja električne energije združenega elektrogospodarstva 47,1 milijarde KWh, kar je 101,0% po letošnjem načrtu, vendar pa 5,4% nad doseženo proizvodnjo v enakem obdobju lanskega leta.

Proizvodnja hidroelektrarn je znašala v tem obdobju 20,6 milijarde KWh, kar je 27,0% nad letošnjim načrtom za to obdobje oziroma 20,8% nad doseženo proizvodnjo v enakem obdobju lanskega leta. Skupno stanje energije v akumulacijskih jezerih znaša 3,8 milijarde KWh, kar je 82% možne vsebine oziroma 8% nad načrtovanim stanjem.

Proizvodnja električne energije v termoelektrarnah na premog je bila dosežena v višini 22,5 milijarde KWh, kar je 9,9% pod načrtom oziroma 4,9% pod doseženo proizvodnjo v enakem obdobju lanskega leta.

Jedrsko elektrarna Krško je proizvedla 2,9 milijarde KWh elektrike, kar je 4,6% nad načrtom oziroma 26,9% nad doseženo proizvodnjo v enakem obdobju lanskega leta.

Proizvodnja v termoelektrarnah na tekoča in plinasta goriva je bila dosežena v višini 1 milijarde KWh, kar je 61,6% pod načrtom oziroma 37,8% pod doseženo proizvodnjo v enakem obdobju

preteklega leta. Skupna bruto poraba električne energije v omenjenem obdobju je znašala 45,4 milijarde KWh, kar je 3,6% nad doseženo proizvodnjo v enakem obdobju 1985.

Skupno smo izvozili v prvih osmih mesecih 2,1 milijarde KWh, uvozili pa 1,2 milijarde KWh elektrike.

(t. l.)

OSNOVNI PODATKI O OBJEKTIH IN NAPRAVAH ELEKTROGOSPODARSTVA (stanje 31. 12. 1985)

PROIZVODNI OBJEKTI					
OBJEKT	Štev. agr.	Moč na pragu v MW	OBJEKT	Štev. agr.	Moč na pragu v MW
HE Dravograd	3	21	HE Moste	4	21
HE Vuzenica	3	45	HE Medvode	2	20
HE Vuhred	3	60	HE NA SAVI	6	41
HE Ožbalt	3	60	SKUPAJ HE	41	644
HE Fala	8	51	TE Šoljanj	5	669
HE Marib. otok	3	51	TE Trbovlje	6	204
HE Zimoljce	2	133	TE Brestanica	5	84
HE Formin	2	112	TO Ljubljana	3	103
HE NA DRAVI	27	533	NE Krško	1/2	316
HE Doblar	3	30	SKUPAJ TE	20	1.376
HE Plave	2	15	HE + TE	61	2.020
HE Alpa	1	4	Proizvodni objekti v drugih republikah	—	—
HE Solkan	2	21	TE Uglevik	1/3	93
HE NA SOČI	8	70	TE Tuzla - skupaj	—	100

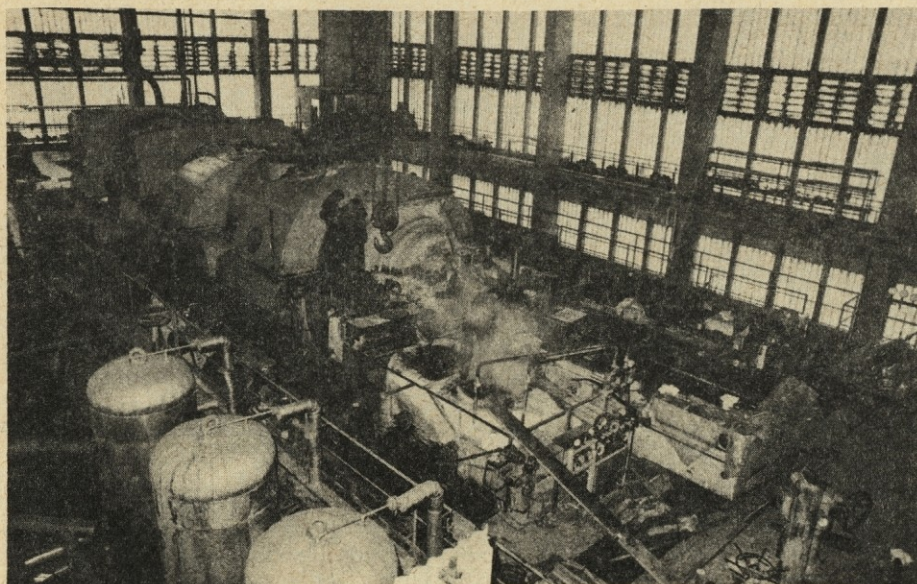
* slovenski del

PRENOSNI OBJEKTI IN NAPRAVE

Objekt, naprava	(kV)	110	220	380
DV	Štev.	116	9	380
	km	1.680	309	398
RTP	Štev.	53	5	2
RP	Štev.	5	—	2
TRANSFORMATORJI	Štev.	89	11	7
	MVA	3.128	1.820	2.177
ODKLOPNICI	Štev.	398	31	24

DISTRIBUCIJSKI OBJEKTI IN NAPRAVE

Objekt, naprava	(kV)	110/35, 20, 10	35/20, 10	35, 20, 10/0,4
RTP	Štev.	48	63	—
	MVA	2.111	634	—
RP	Štev.	—	107	—
TP	Štev.	—	—	9.525
	MVA	—	—	2.530
Vodi	kV	110	35, 20, 10	0,4
	km	443	13.111	38.572

Termoelektrarna Trbovlje. Remont turbinskega dela v PE II

Foto: B. Klančar

Proizvodnja premoga v Jugoslaviji v osmih mesecih

V osmih mesecih letošnjega leta so rudarji jugoslovanskih premogovnikov nakopali 43,670 milijona ton vseh vrst premoga, kar je 99,54 % na plan v enakem obdobju lanskega leta. Če sodimo po tem, da so ostali do konca leta le štirje meseci, bodo jugoslovanski premogovniki letošnjo načrtovano proizvodnjo premoga celo zmanjšali napram lanskemu letu. Iz podatkov je razvidno, da niso doseženi niti takšni rezultati, kot so bili v osmih mesecih prejšnjega leta.

Glavni razlog, da letošnjega načrta ne dosegajo, je v tem, da plane ne izpolnjujejo rudniki lignita. Lignit namreč v glavnem pokurijo v kotlih TE za proizvodnjo električne energije. Glede na to, da je bilo v letošnjem letu vode dovolj, so termoelektrane obratovale manj, kot je bilo predvideno. Črnega premoga so v letošnjem letu nakopali za 8,67 % manj od lanskega leta. Rudniki rjavega premoga so nakopali 6,5 % kot v enakem obdobju lanskega leta in so se približali načrtovanim količinam. Lignita so nakopali 34,977 milijona ton, kar je preko milijona ton pod doseženo proizvodnjo v osmih mesecih leta 1985 oziroma 2,8 % manj. Rjavega premoga so nakopali v letošnjem obdobju 8,440 milijona ton, kar je več kot lansko leto. Za gospodarske organizacije je pomembno to, da premogovniki v prvi vrsti oskrbujejo industrijo s premogom, po drugi strani pa se čuti vpliv prvih količin uvoženega premoga iz Poljske za široko porabo. Naraščajo zaloge premoga, kar kaže na manjšo kupno moč oziroma manjši obseg nakupov od običajnih v tem obdobju.

Nova organiziranost Zveze komunistov v kombinatu

Zveza komunistov mora biti idejno enotna in akcijsko učinkovita pri vključevanju v razreševanje družbenoekonomске problematike kombinata. Neobhodni pogoj za to je med drugim njena prava organiziranost. 10. kongres ZKS in 13. kongres ZKJ sta prinesla nekatere novosti za boljše idejnopolitično delovanje in akcijsko organiziranje članstva, ki so dobrodošle tudi za naš kombinat.

V spremenjenem statutu ZKJ, z njim se morajo uskladiti tudi statuti ZK v republikah, sta bistvena predvsem 79. in 80. člen, ki pravita naslednje:

V delovni organizaciji, ki ima več tozdov, se ustanovi konferenca Zveze komunistov za povezovanje in usmerjanje aktivnosti članov in Osnovnih organizacij Zveze komunistov, ko obravnavajo, rešujejo in izpolnjujejo naloge, ki so skupnega pomena in zaradi katerih so se združili v delovno organizacijo. Na podlagi prejšnjih razprav v Osnovnih organizacijah Zveze komunistov in njihovih predlogov oblikuje stališča in sprejema sklepe na način, kot delajo to organi zveze komunistov, ti sklepi pa so obvezni za vse člane in Osnovne organizacije Zveze komunistov.

Izjemoma, kadar ni možnosti za to, in če s tem soglašajo občinski komite Zveze komunistov, se konferenca Zveze komunistov iz prejšnjega odstavka ne ustanovi oziroma jo sestavljajo vsi člani Zveze komunistov. Osnovne organizacije in organi Zveze komunistov lahko ugovarjajo v enem mesecu posameznim stališčem in sklepom konference. O ugovoru odloča občinski oziroma ustrezni višji organ Zveze komunistov, kar se pobiže uredi s statuti in statutarnimi sklepi.

Kadar razpravlja konferenca o drugih vprašanih, deluje kot akcijska oblika. (79. člen)

80. člen

Akcijska konferenca Zveze komunistov kot stalna oblika povezovanja in delovanja članov in Osnovnih organizacij Zveze komunistov se ustanovi v sestavljeni organizaciji združenega dela zaradi uresničevanja skupnih interesov, določenih s samoupravnim sporazumom o združitvi delovnih organizacij, ter za to, da se zagotovi enotno in dosledno uresničevanje politike Zveze komunistov o pospeševanju proizvodnje, delitvi dohodka in razvoju vseh socialističnih samoupravnih odnosov v združenem delu. Po razpravi v osnovnih organizacijah in konferencah Zveze komunistov v SOZD lahko sprejema stališča za usmerjanje in usklajevanje akcij članov in Osnovnih organizacij Zveze komunistov v SOZD, ta stališča pa postanejo obvezna, ko jih sprejmejo vse osnovne organizacije ali ko jih potrdi ustrezen organ Zveze komunistov.

Iz teh dveh členov lahko povzemamo dve bistveni novosti in kot prvo, da konferenca ZK na ravni DO sprejema obvezujoče sklepe na podlagi prejšnjih razprav v OO ZK in drugo, da je v sestavljeni organizaciji stalna oblika organiziranosti.

Na podlagi spremenjenih statutih bosta komisija za organiziranost pri CK ZKJ oziroma enaka komisija pri CK ZKS pripravili natančnejša navodila o akcijskem organiziranju Zveze komunistov. Žal teh navodil še nismo sprejeli. Da pridobimo na času, smo pripravili za predsedstvo problemske konference ZK v kombinatu predlog organiziranja Zveze komunistov, ki bi ga kasneje dopolnili še z vsebino

omenjenih navodil. Upošteva se statutarne spremembe, vrzeli v dosedanji organiziranosti ZK v kombinatu in pobud iz OO ZK za čim učinkovitejšo organiziranost, je predlog nove organiziranosti naslednji:

Sestavljena organizacija

Organizira se stalna akcijska konferenca.

To sestavljajo:

po 1 delegat OO ZK, kjer sedaj ni akcijskih konferenc ZK osnovnih organizacij
po 2 delegata iz akcijskih konferenc ZK TOZD, kjer je večje število članov ZK:

- TOZD RRP Hrastnik,
- TOZD RRP Trbovlje,
- TOZD RRP Zagorje,
- TOZD RIG.

po 1 delegat iz akcijskih konferenc ZK TOZD z manjšim številom članov ZK:

- TOZD separacija Trbovlje,
- TOZD IMD.

Skupaj bi stalna akcijska konferenca štela na osnovi sedanje organiziranosti OO ZK 22 delegatov. Stalna akcijska konferenca bi imela 7-člansko predsedstvo v sestavi:

- predsednik,
- 3 predsedniki konferenc ZK DO: RRP, TET in RGD in
- 3 člani, odgovorni za področje družbenoekonomskih odnosov, samoupravnih odnosov in organiziranost ter delovanje ZK.

V stalno akcijsko konferenco se po dogovoru vključujejo tudi člani CK ZKS in MS ZKS.

Delovne organizacije

Rudniki rjavega premoga Slovenije

Konferenco kot stalno obliko sestavljajo delegati akcijskih konferenc OO ZK TOZD, in sicer:

- TOZD RRP Hrastnik 3 delegati
- TOZD RRP Trbovlje 3 delegati
- TOZD RRP Zagorje 3 delegati
- TOZD Separacija Trbovlje 2 delegata

Delegati OO ZK, in sicer:

- TOZD RŠC 1 delegat
- TOZD RRP Senovo 2 delegata
- TOZD RRP Kanižarica 2 delegata
- DS SS 2 delegata
- TOZD RRP Laško 1 delegat

Skupaj bi konferenca štela 19 delegatov. Stalna konferenca na ravni DO bi imela:

- 5-člansko predsedstvo,
- predsednika in namestnika,
- 3 člane, odgovorne za področje družbenoekonomskih odnosov, samoupravnih odnosov in organiziranosti ter delovanja Zveze komunistov.

Konferenco sestavljajo po dogovoru tudi člani MS Zasavje, Celje, Posavje in Novo mesto.

Rudarsko gradbena dejavnost

Konferenco kot stalno obliko sestavljajo:

delegat akcijskih konferenc OO ZK TOZD, in sicer:

- TOZD RIG 4 delegati
- TOZD IMD 2 delegata
- delegati OO ZK in sicer:
- TOZD Avtoprevoz 1 delegat
- TOZD Gramat 1 delegat
- DS SS 2 delegata

Skupaj bi konferenca štela 10 delegatov. Stalna konferenca bi imela:

- 3-člansko predsedstvo, ki bi pokrivalo področje družbenoekonomskih odnosov, samoupravnih organiziranosti in delovanje Zveze komunistov.

V konferenco se vključi po dogovoru tudi delegat MS ZK za Zasavje.

Termoelektrarna Trbovlje

Konferenco kot stalno obliko sestavljajo – delegati OO ZK in sicer:

- TOZD PEE 4 delegati
- TOZD VN 4 delegati
- DS SS 3 delegati

Konferenca šteje skupaj 12 delegatov in ima:

- 3-člansko predsedstvo, ki pokriva področje družbenoekonomskih odnosov, samoupravnih organiziranosti in delovanje Zveze komunistov.

V konferenco se vključuje tudi delegat občinskega komiteja ZKS Trbovlje.

Osnovne organizacije

V TOZD z več osnovnimi organizacijami ZK se oblikuje stalna oblika organiziranosti.

Pri tem se upošteva 35. člen statuta ZKS:

V temeljni organizaciji združenega dela, delovni organizaciji brez temeljnih organizacij združenega dela oziroma v delovni skupnosti z več Osnovnimi organi-

zacijami Zveze komunistov:

– se lahko skliče skupen sestanek vseh članov Zveze komunistov, na katerem se sprejmejo obvezujoči sklepi in stališča, če je navzočih več kot polovica vseh članov iz vsake osnovne organizacije in glasujeta najmanj dve tretjini navzočih članov.

– osnovne organizacije in občinski komiteji oblikujejo konferenco, ki sprejme obvezujoča stališča in usmeritve, če je navzočih najmanj dve tretjini in če zanje glasuje najmanj polovica vseh delegatov konference oziroma če jih potrdi organ Zveze komunistov.

Tako ostanejo stalne konference ZK v naslednjih TOZD z več osnovnimi organizacijami: Rudniki Hrastnik, Trbovlje, Zagorje, separacija Trbovlje, RIG in IMD. V razpravi naj bi se opredelili, ali konferenco sestavljajo vsi komunisti, zaposleni v TOZD ali je delegatsko sestavljena kot za nivo DO oziroma SOZD. V vsakem primeru pa ima konferenca predsedstvo, ki je operativno izvršilni organ.

Predsedstvo je predlog obravnavalo na svoji seji 10.8.1986.

Dogovorjeno je bilo, da o njem razpravljajo vsi sekretariati Osnovnih organizacij ZK. Na podlagi pripomb in navodil komisije pri CK ZKJ bomo izdelali čisto pis predloga, ki ga bomo posredovali v javno razpravo v vse osnovne organizacije. Upošteva se sedanjo organiziranost se v predlogu nove organiziranosti daje komunistom v posameznih sredinah tudi naslednje pobude:

V TOZD separacija Trbovlje in TOZD IMD naj se razmisli o eni osnovni organizaciji ZK v TOZD in ne o akcijskih konferencah;

V TOZD RRP Zagorje o vključitvi komunistov na separaciji v OO ZK DE Kotredež ali OO ZK DE ESD.

Do sprejema nove organizacije, deluje ZK v kombinatu po obstoječi organiziranosti.

Božo Marot

Medobčinska gospodarska zbornica o gospodarskih gibanjih

Pred nedavnim so delegati v Skupščini medobčinske gospodarske zbornice revirskih občin razpravljali med ostalim gradivom tudi o rezultatih gospodarjenja v revirskih organizacijah združenega dela. Ugotovili so, da so nekatere organizacije poslovale bolje, nekatere slabše, predvsem na področju Trbovelj. Vzroki so zelo

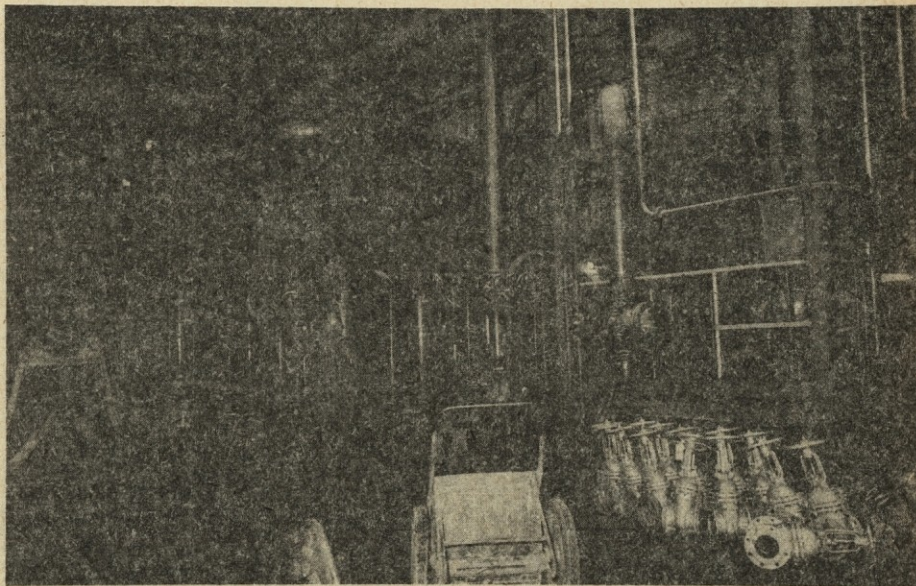
različni, med njimi so poleg objektivnih tudi subjektivni. Tudi na področju izvoza tradicionalni izvozniki zaostajajo. V razpravi so navzoči ugotovili, da bi bila rešitev v usmeritvi za razvoj intenzivnejšega marketinga pa tudi osvajanju sodobnejše tehnologije.

Sekcijska razprava o izgradnji TE-TO III

Občinska konferenca SZDL Hrastnik je 17. septembra t. l. v popoldanskih urah organizirala v dvorani poslovno-stanovanjskega objekta v Hrastniku sekcijsko razpravo o nameravani gradnji TE-TO III v Trbovljah.

Nanjo so povabili predstavnike krajevnih skupnosti, organizacij združenega dela, družbenopolitične organizacije in druge občane. Sekcijske razprave so ena od oblik, s katero se želi občane in organizacije ter družbeno-politične skupnosti seznaniti s stanjem priprav na nameravano izgradnjo TE-TO III v Trbovljah. Razumljivo je, da se ob takšnih gradnjah pojavljajo številni pomisleki in vprašanja, posebno še iz ekoloških problemov. Zasavske doline so namreč iz raznih vzrokov izpostavljene tudi onesnaževanju s prahom in plini, zato je na mestu, da se občane in druge zainteresirane organizacije ter skupnosti pravočasno seznani s pripravami, v katere so vključene tudi naprave za čiščenje dimnih plinov in praha, ki se pojavlja ob izgorevanju premoga.

Osnova za razpravo je bil objavljen prispevek v občinskem glasilu Naš barometror in delovno gradivo, ki ga je pripravila skupina strokovnjakov iz sozd REK EK.

Termoelektrarna Trbovlje, spodnji del strojnice v PE II s pripravljenimi ventili za za-
menjavo.

Foto: B. Klančar

Mladinske delovne akcije v DO TET

Mladinska osnovna organizacija v DO TET je bila zelo neaktivna. Ko pa smo letošnje leto izvolili novo predsedstvo, smo resno začeli z delovanjem tako z organiziranjem raznih akcij kot tudi izletov.

Problem pri delovnih akcijah je ta, da večina mladih v naši DO dela v izmenah in se akcij ne more udeležiti. Največkrat smo pomagali pri raznih delih v našem smučarskem centru na Smrekovini. Pomagali smo pri začetnih delih izgradnje žičnice, pri pripravi samega terena za smučanje in raznih vzdrževalnih delih žičnice. V bližini smučarskega centra je tudi spomenik borcev, ki ga večkrat očistimo.

Akcije smo izvedli tudi na območju same DO, kjer smo očistili okolico, urejali zelenje, pa tudi spomenik, ki stoji pred upravno zgradbo.

Čeprav je na akcijah sorazmerno malo število mladincev, pa delo vedno opravimo uspešno.

V letošnjem letu smo pripravili tudi panoje ob dnevu OF, za 1. maj, dan borca, dan rudarjev. V programu imamo še izdelavo panojev za 29. november in 22. december — dan JLA ter še nekaj akcij na Smrekovini in na območju DO.

Poleg tega smo vključeni tudi v razne samoupravne organe v DO, udeležujemo se raznih seminarjev, nekaj naših mladincev pa je aktivnih tudi v koordinacijski konferenci ZSMS SOZD REK EK in na Občinski konferenci ZSMS Trbovlje.

Pred 40 leti, to je leta 1946, je takratna rudarska industrijska šola pri rudniku Trbovlje pripravila razstavo, na kateri je med drugim prikazala tudi shematični prikaz jame šolskega revirja v Trbovljah.

Foto: M. Cerinšek

V letošnjem letu smo organizirali tudi dva izleta, in sicer — smučanje na Kobli in Soriški planini, izleta pa so se lahko udeležili tudi ostali delavci našega kolektiva.

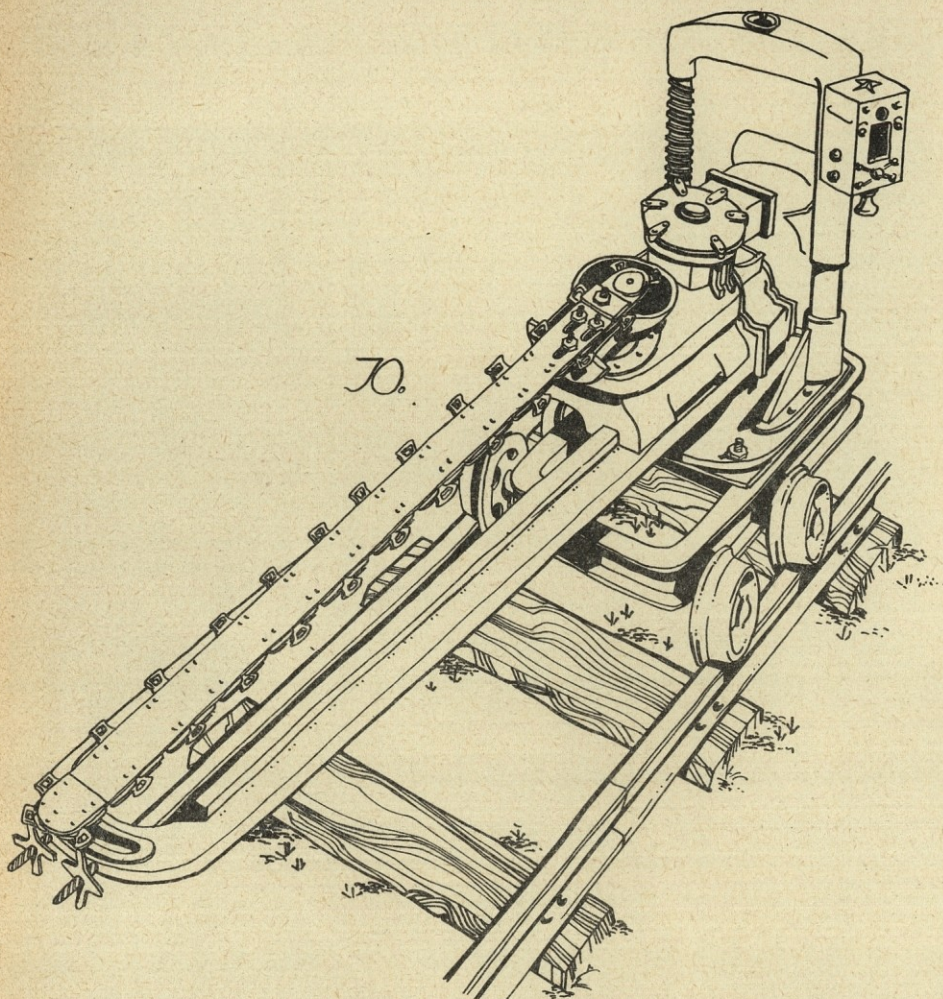
OO ZSMS DO TET želi, da bodo mladinci tako aktivni tudi v bodoče. Upamo,

da se bo delovnih akcij in izletov udeležilo še več mladincev. S svojo aktivnostjo želimo dokazati, da tudi mladinci v DO TET prispevamo svoj delež družbi.

Janja Drnovšek
Dušan Lucu

Štefan Korošec je govoril v Trbovljah

Dne 18. septembra se je mudil v Trbovljah Štefan Korošec, član Predsedstva Centralnega komiteja ZKJ. V teku dneva se je srečal z družbeno-političnim aktivom v domu družbeno-političnih organizacij v Trbovljah, v popoldanskih urah pa je govoril širšemu družbeno-političnemu zboru na Vrheh. Vsebina razgovora je bila namenjena trenutnim gospodarskim razmeram in prizadevanjem za izboljšanje rezultatov poslovanja. Govor je bil o tekoči poslovni politiki, rezultatih, delitvenih razmerjih, notranjih ukrepih, odstopanjih od poslovne politike, tekočih in razvojnih problemih, izvozu ter o izvajanju in učinkovitosti ukrepov ekonomske politike. Razgovore je organiziral Občinski komite ZKS Trbovlje.

Iz rudarskega muzeja v Titovem Velenju — Korfmannov stroj za rezanje premoga (S izvedba iz leta 1957), risba — Jože Ovnik

REK EK med največjimi v Jugoslaviji

Časopis Ekonomska politika je tudi letos objavil v svoji številki z dne 1. septembra 1986 pregled največjih delovnih organizacij oziroma organizacij združenega dela v Jugoslaviji. Te podatke so objavili že osemnajstič povrsti. Podatke pripravijo na temelju podatkov, ki jih daje na razpolago Služba družbenega knjigovodstva na podlagi predloženih zaključnih računov za preteklo leto. S tem pregledom dajejo nekakšen pregled pretežnega dela jugoslovanskega gospodarstva, ki v svojem poslovanju vključuje okoli 63 % sredstev družbenega sektorja gospodarstva in zaposluje okoli 45 % skupno zaposlenih delavcev, ki ustvarjajo okoli 62 % skupnega prihodka in 55 % dohodka tega sektorja, povečanega za amortizacijo.

Med največjimi organizacijami združenega dela s skupnim prihodkom nad 11 milijard dinarjev v preteklem letu je tudi sozd Rudarski elektroenergetski kombinat Edvarda Kardelja. S svojim rezultatom zaseda 274. mesto (lani 271). Skupen prihodek je znašal v kombinatu v

preteklem letu 25.974.253.000. Dohodek, povečan za amortizacijo, pa je znašal 13.951.923.000. Po teh podatkih smo pri dohodku, povečanem za amortizacijo, na 105. mestu (lani 123). Povprečno koriščenje osnovnih in obratnih sredstev znaša v preteklem letu 42.219.691.000 din. Povprečno število zaposlenih je bilo v preteklem letu 6.297. Dohodek, povečan za amortizacijo na zaposlenega, pa je znašal v preteklem letu 2.215.600 din. Med organizacijami združenega dela iz naših krajev je v tem pregledu tudi SOZD GIP Zasavje iz Zagorja ob Savi, ki je na 365. mestu s skupnim prihodkom v preteklem letu v višini 17.740.004.000 din.

(tl)

Skupina letovalcev — članov kolektiva in družinskih članov našega kombinata se vkrcava na čoln ob počitniškem domu na Rabu. Odpravljajo se na skupinski izlet h Kuraliču na Suho Punto.

Foto: A. Bregant

Priprave na referendum o samoprispevku

Že v prejšnji številki našega glasila smo poročali o tem, da se letos koncem leta izteka četrti referendum na področju občine Trbovlje.

Omenili smo tudi, da je bil imenovan poseben iniciativni odbor, ki ima nalogo pripraviti podlago za razpis petega samoprispevka, o katerem bi se odločali na referendumu vseh občanov. Med tem časom je bilo danih že več pobud za financiranje posameznih akcij iz bodočega, novega petega občinskega samoprispevka. Predlog vsebuje financiranje za ureditev

prostorov za potrebe celodnevne osnovne šole, razširitev splošne bolnišnice in zdravstvenega doma, postavitev nove reševalne postaje, ureditev športno rekreacijskega centra Rudar — Partizan, sanacijo Delavskega doma, predlagana pa je bila tudi ureditev nekaterih mestnih, krajevnih in vaških cest in poti. Razprava o teh predlogih bo trajala do konca oktobra letos. Iz danih predlogov bo treba izbrati najpomembnejše, ki bodo bistveno vplivali na boljše počutje Trboveljčanov. Referendum bo predvidoma decembra letos.

Objavljena je ponudba za nova stanovanja

Stanovanjska skupnost Trbovlje je preko svojega odbora za graditev in odbora za družbenoekonomske odnose sredi septembra letos ponudila vsem organizacijam združenega dela in drugim zainteresiranim kupcem možnost naročila stanovanj, ki bodo zgrajena v novih stanovanjskih blokih v Trbovljah. Te nameravajo zgraditi na lokaciji ob Cesti oktobrske revolucije (OR-75 z dvema blokoma S-61 in S-62) in na Gimnazijski cesti pod zgradbami IBT (IBT s štirimi bloki S-63, S-64, S-65 in S-65 a).

V bloku S-61 bo skupno 39 stanovanj v velikosti od 27,90 kvadratnih metrov do 65,79 kvadratnih metrov. V bloku S-62 bo 43 stanovanj v velikosti od 54,10 kvadratnih metrov do 67,39 kvadratnih metrov. V bloku S-63 bo 37 stanovanj od 34,78 kvadratnih metrov do 73,50 kvadratnih metrov, v bloku S-64 bo 38 stanovanj v velikosti od 54,10 kvadratnih metrov do 73,50 kvadratnih metrov, v bloku S-65 bo 38 stanovanj v velikosti od 34,78 kvadratnih metrov do 73,50 kvadratnih metrov in bloku S-65 a skupno 18 stanovanj v velikosti od 54,10 kvadratnih metrov do 73,50 kvadratnih metrov. Zgrajenih bo skupno 213 stanovanj.

Z gradnjo na območju OR-75 naj bi pričeli v septembru letos in naj bi bila končana v aprilu 1988. Na kompleksu IBT pa naj bi pričeli z gradnjo v marcu 1987 in dela končali do oktobra 1988.

Za dodelitev stanovanj veljajo določeni kriteriji. Gre za finančno sposobnost naročnikov. Vrednost naročenih stanovanj znaša po izhodiščni ceni 259.631,00 din/m². Viri za financiranje naročenih stanovanj so: vsa razpoložljiva sredstva, združena pri stanovanjski skupnosti Trbovlje po enotni stopnji 3,7 % od BOD, nadalje dodatno združena sredstva (diferencirana stopnja), glede na potrebe in finančne možnosti kupca in druga sredstva (kredit, sredstva ISE itd.). Kupec stanovanj pa mora redno izpolnjevati obveznosti za financiranje naložb v komunalno infrastrukturo bodisi po zaključnem računu za preteklo leto na račun komunalne skupnosti ali po sistemu "polne" cene mesečno na račun stanovanjske skupnosti. Rok za oddajo vlog in predlogov finančnih konstrukcij je 15. oktober 1986.

(tl)

Nekaj misli o prvi pomoči pri nesrečah v rudniku

(nadaljevanje)

V prejšnjem sestavku smo razmišljali o pravilni prvi pomoči pri oskrbi ran in pri krvavitvah. V pričujočem sestavku pa bi nadaljeval z razmišljanjem o pravilni oskrbi poškodovanih kosti in sklepov ter o zavarovanju in prenosu poškodovanih rudarjev iz jame.

Prelom kosti imenujemo prekinitev kosti zaradi delovanja sile, ki je lahko neposredna, udarec ali pritisk na kost, ali pa tudi posredna ali prenesena (pritisk v vzdolžni smeri kosti, upogib, nateg ali vnetje kosti).

Pri zaprtem prelomu je koža v predelu kostnega preloma cela, kadar pa je koža v predelu zlomljene kosti ranjena, imenujemo takšen prelom odprt. Nevarni so predvsem ti poslednji, ker pride lahko na mestu preloma do okužbe ali infekcije. Kužne klice, ki zaidejo v rano, lahko povzročijo gnojenje mehkih tkiv, najhujše pa je, če se vnetje razširi tudi na kost. Zdravljenje takšne vnete kosti se lahko kljub sodobnim antibiotikom še vedno lahko vleče mesece, včasih celo leta. V nekaterih primerih pa so potrebne celo amputacije.

Pri poškodbah, ki nastanejo zaradi odkruškov in opravil v zvezi s transportno mehanizacijo, so odprti prelomi dokaj pogosti. Pri rudarjenju so najpogostejše prizadeti prsti, če so zraven prizadete še kite, je možnost uspešnega zdravljenja še manjša. V enem od prejšnjih sestavkov je bilo že omenjeno, da je čvrst prijem možen le z zdravo roko. To imejmo vedno pred očmi, kadar ugotavljamo poškodbo in ko dajemo prvo pomoč.

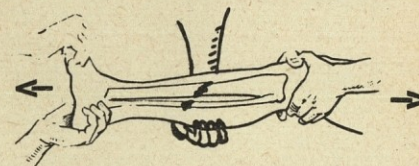
Tipična znamenja prelomov so:

- bolečina na mestu preloma,
- močna občutljivost na pritisk nad mestom preloma,
- kmalu se na tem mestu pojavi oteklina,
- ud ali njegov del spremeni obliko,
- na mestu zloma se pojavi nenavadna gibljivost.

Slika 1:

Neppravilno držanje noge - odprt prelom

Pravilno držanje noge - zaprt prelom

Nekaj splošnih napotkov za dajanje prve pomoči pri prelomih:

- prvo pomoč pri prelomu moramo dati na mestu nesreče, le če preti dodatna poškodba, npr. zaradi zruška, smemo ponesrečenca takoj prenesti na varno mesto,
- pri oskrbi podpiramo mesto preloma z roko,
- če je prelom odprt, kar vidimo po krvi na oblačilu, rano takoj pokrijemo s prvim povojem. Če ga poškodovanec nima sam, ga pa prav gotovo ima kakšen »komarat« poleg malice v žepu,
- pri nameščanju opornice zlomljeni ud narahlo vlečemo na vsaki strani v nasprotni smeri,

— prelomov ne smemo naravnati, ker je to opravilo za zdravnika.

Imobilizacija

je učvrstitev zlomljenega uda in spada med najvažnejša opravila prve pomoči. Ob pravilnem držanju uda in ob tehnično pravilno napravljeni imobilizaciji bolniku zmanjšamo, če že ne v celoti odstranimo bolečino.

Ob tem pa tudi ni več nevarnosti, da bi oster kostni zlomek poškodoval bližnjo žilo, živec ali raztrgal mišice.

Osnovno pravilo pri nameščanju imobilizacije je, da napravimo negiben sklep pod in nad prelomom.

Dokaj enostavno je pripraviti imobilizacijo s pripravljenimi opornicami.

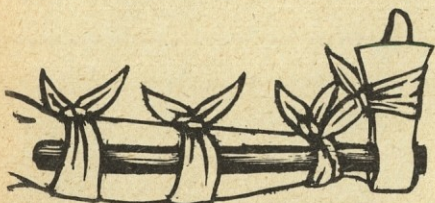
Marsikdo od vas bo razmišljal, da rudar na odkopu ali ob transporterju, pri montaži stojk ali pa še kje drugje pogosto nima kaj vzeti v roke. Pa le ni vedno tako.

Če smo iznajdljivi in imamo oči za opazovanje, lahko tudi na teh deloviščih najdemo stvari, ki jih lahko koristno uporabimo za pripravo improvizirane imobilizacije.

Najenostavnejšo začasno imobilizacijo zgornjega uda napravimo tako, da roko s hlačnim pasom ali srajco privežemo ob trup. Pri prelomu noge pa je najenostavnejše, če zlomljeno nogo privežemo ob zdravo.

Še boljše pa so tiste improvizacije, ko za imobilizacijo uporabimo deščice, držalo lopate, krampa, sekire.

Slika 2

Improvizirana imobilizacija noge s sekiro

Seveda pa z improvizacijo ne smemo hiteti, kadar poškodovani toži zaradi bolečin vzdolž hrbtenice. V takšnih primerih moramo vedno pomisliti na možnost zloma hrbteničnih vretenc in bi zato lahko vsako nepravilno premikanje poškodovanega lahko povzročilo poškodbo hrbtenjače in ohromelost udov. Če hočemo dvigniti ali prijeti takšnega poškodovanca morajo biti na razpolago vsaj štiri osebe.

Eden stopi h glavi, drugi k nogam ter rahlo vlečeta vsak k sebi. Ostala dva pa podložita roke pod prsni koš, zadnjico in noge. Poškodovanca morajo dvigniti vsi istočasno, da ne pride do premikanja hrbteničnih vretenc. Imobiliziramo pa ga na trdo in ravno podlago ter s trikotnimi rutami ali trakovi čvrsto in pravilno privežemo.

Površinsko hrapavih in grobih pripomočkov, ki jih uporabljamo za improvizirano imobilizacijo, ne smemo dajati direktno na nepokrito kožo, ker lahko s njimi povzročimo še dodatne poškodbe.

Pri oskrbi odprtih zlomov moramo vedno najprej oskrbeti rano s prvim povojem, šele potem namestimo opornico.

dr. Korbilius je leta 1892 takole priporočal:

... Zdaj se zavije ud v vato, v sili tudi v robec, travo, seno, mah ali pa v obleko, v hlače, telovnik itd., se pritrdi na deščico, katera se s trakom, robčem ali pa vrvico, v sili z naramnicami na ud priveže.

Če je opraviti z zamotanim kostolomom tedaj se spravi ud kolikor je mogoče z največjo pozornostjo in rahlostjo v pravo lego, rana se obveže na že opisani način in ud se na zgoraj navedeni način v deščice poveže.

Slika 3

Improvizacija zlomov pri rudarjih pred 100 leti

To je držalo že pred sto leti in temu je tako tudi danes. Zdravniki, ki se srečujemo s poškodovanci, pa še vedno pogosto opazamo, da so poškodovanci, ne glede od kod so pripeljani, še vedno pogosto pripeljani z zlomljenimi udi brez vsakršne imobilizacije, prizadeti zaradi bolečin in izgube krvi. Vse to pa po nepotrebnem. Pri zlomih ne hitimo s slabo oskrbljenim poškodovancem, ker mu je ta naglica vedno samo v škodo. To lahko počno samo tisti, ki se boje odgovornosti, ali pa še niso čutili pravih bolečin.

(Nadaljevanje prihodnjič)

Rudi Zupan, dr. med.

Posvetovanja, konference, simpoziji

Jugoslovanski komite svetovne konference za energijo je pripravil peto mednarodno konferenco na temo: Energija in družba. Potekala je od 8. do 11. septembra letos v Interuniverzitetnem centru v Dubrovniku.

V okviru splošne tematike so na konferenci razpravljali na temo: Premog danes in v bodoče. Gradivo je bilo razvrščeno v tri sekcije, in sicer:

- obstoječe metode proizvodnje, obdelava in koriščenje premoga;
- razvoj novih tehnologij v izkoriščanju premoga;
- premog in življenjsko okolje.

Kot osnovo za razpravo o razvoju premoga v Jugoslaviji so pripravili osnovni referat, ki ga je imel dr. Momčilo Simonič na temo: Jugoslovanske premogovne industrije — stanje in izgledi za bodočnost. K temu so bili dodani še štirje dodatni referati in to o osnovnih karakteristikah podzemeljske eksploatacije premoga v SFRJ, dolgoročnem razvoju proizvodnje premoga s površinsko eksploatacijo v SFRJ, razvoj lastne tehnologije podzemeljske eksploatacije premoga z izkoriščanjem kompleksne mehanizacije v SFRJ (soavtor tega referata je bil tudi dr.

Rudi Ahčan), na koncu pa je bil tudi referat o rekultiviranju površinskih kopov v sklopu varstva človekovega okolja v REIK Kolubara. Z referati so sodelovali tudi strokovnjaki iz Čehoslovaške in Poljske, pa tudi iz drugih držav.

Zveza Elektrotehniških inženirjev Hrvatske organizira v času od 11. do 13. novembra letos posvetovanje v Dubrovniku na temo: Električne naprave, proizvodi in postroji v eksplozijsko ogroženih prostorih. Na tem posvetovanju bo predloženih večje število referatov in konferatov po posameznih sekcijah. Namen tega posvetovanja je, da se strokovni kadri, ki projektirajo, proizvajajo, koristijo, vzdržujejo in kontrolirajo električne naprave za uporabo v prostorih, ogroženih z eksplozivnim plinom, parami in prahom seznanijo s splošno problematiko tega področja, nadalje klasifikacijo naprav in prostorov, izkušnjami pridobljenimi s projektiranjem, uporabo in izpeljavo naprav in instalacij, problematiko vzdrževanja in popravil ter predpisi in standardi s tega področja. Na posvetovanju bodo sodelovali tudi strokovnjaki iz Energoinvest Varnost Zagorje ob Savi ter rudnika Velenje, poleg številnih drugih iz ostalih delov države. (tl)

Odlikovanja in priznanja

Dne 12. septembra je Lovska družina slavila svoj 40-letni jubilej. V lovskem domu družine na Podmeji, kjer so slavili ta jubilej, je predsednica skupščine občine Trbovlje Franja Šprogar izročila starejšini te družine državno odlikovanje, red zaslug za narod s srebrno zvezdo.

S tem odlikovanjem je Predsedstvo SFRJ dalo priznanje trboveljski lovski družini za dosežke in zasluge pri razvijanju lovstva in vzgoje divjadi ter za pripevek pri napredku lovskega turizma.

Huda rudarska nesreča v Kaknju

V petek, 19. septembra, ob 13. uri se je dogodila v jami Seoci — rudnika rjavega premoga Kakanj, huda rudarska nesreča. Na odkopu št. 6 je prišlo do eksplozije. Domnevajo, da je le-to povzročil metan. Pred nesrečo so rudarji gasili požar, ki je nastal dva dni prej na tem območju.

Po doslej znanih podatkih so v tej nesreči izgubili življenje štirje rudarji, 16 rudarjev pa je bilo poškodovanih. Ran-

jene rudarje so takoj po nesreči prepe-ljali v zeniško bolnišnico, deloma pa tudi na kliniko v Sarajevo.

Po nastali eksploziji so na kraj nesreče takoj prispele reševalne ekipe z zdravniki. Vzroke nesreče pa so takoj pričeli ugotavljati predstavniki rudarskega inšpektorata BILT in drugi organi.

Kolektivu rudnika Kakanj kakor tudi svojcem ponesrečenih rudarjev smo izrazili našo iskreno in hudo prizadetost.

Možnosti uvedbe kableske televizije v revirskih občinah

V razvitem svetu v mestih in strnjenih naseljih že pogosto uporabljajo za sprejemanje in prenos TV in drugih signalov tako imenovano kablesko televizijo oziroma skrajšano CATV. Ta se sestoji iz skupinskega sprejemanja-antenskega sistema in kablesko — distribucijskega sistema, ki omogoča žični prenos signalov do posameznih naročnikov. Pri tem je pomembno, da CATV omrežje omogoča kvaliteten sprejem, distribucijo in gledanje cele vrste TV programov oziroma poslušanje radijskih postaj tako od klasičnih zemeljskih oddajnikov kot s strani radiofuznih satelitov.

Razen tega je možno kablesko omrežje uporabiti za vrsto drugih namenov kot na primer uvedbo lokalne televizije, dvosmerno komuniciranje v besedi in sliki med posameznimi naročniki, posredovanje raznih informacij in opozoril, (teletekst, turistična, požarna in zdravstvena opozorila itd.), protipožarno zaščito, varovanje proti vlomom, odčitavanje števec, priključek na računalnik in še bi lahko naštevali. Z uvajanjem kablov iz optičnih vlaken se bistveno povečuje možno število večnamenskih signalov za prenos.

Kot primer, kako se ta tehnika hitro razvija, naj omenim ZR Nemčijo, kjer so začeli uvajati PTT omrežje za večnamensko uporabo. Tako lahko razen telefona uporabljajo »linije« za dvosmerno slikovno komuniciranje, priključek na računalniško omrežje, teleteks oziroma telefoks (kopiranje na razdaljo), interno televizijo itd.

Žal, ni v Jugoslaviji tako kot na drugih tehničnih področjih, zaostajamo za razvojem v svetu. Predvsem so prisotne iniciative posameznih skupin občanov in redkih OZD. V Sloveniji so najširše uvedli kablesko televizijo v Mariboru, kjer imajo več tisoč priključkov z možnostjo gledanja šestnajstih televizijskih programov (signale Ljubljana, Koper, Zagreb, Avstrija 1 in 2 ter več signalov zahodnoevropskega in sovjetskega satelita). Delno so pričeli z uvedbo kableske televizije v Ljubljani, Velenju in

Rušah. Potrebno elektroinstalacijsko opremo za CATV omrežje izdeluje od OZD le Gorenje — Elrad, posamezne dele pa vrsta obrtnikov.

V mesecu marcu 1986 smo imeli v Sloveniji prvi posvet zainteresiranih in odgovornih za kablesko televizijo. Posvetovanja so se udeležili predstavniki republiških in zveznih upravnih organov, RTV Ljubljana, PTT organizacij, Gospodarske zbornice z zainteresiranimi OZD in predstavniki gradbenih odborov iz občin, ki instalirajo CATV omrežje.

Med drugim so sprejeli tudi naslednje dogovore, ki jih moramo skupno upoštevati pri nadaljnjem reševanju poglavitnih problemov na področju uvajanja kableske televizije, in sicer:

Osnovno odgovornost za razvoj, izgradnjo in vzdrževanje kablesko-prenosnega omrežja imajo RTV Ljubljana in PTT organizacije. Pobude občanov za izgradnjo kableske televizije so pozitivne in pomenijo prispevek k nadaljnjemu razvoju radiotelevizije in novih medijskih tehnologij.

Pri projektiranju in izgradnji teh sistemov naj se izbira takšna tehnologija, ki omogoča večnamensko uporabnost kableskih omrežij. Pri tem je potrebno slediti razvoju te tehnologije v svetu, združevati finančna sredstva vseh interesentov, uporabljati obstoječe instalacije (na primer PTT kanalizacije in telefonske razvode v obstoječih zgradbah). V nadaljnjem razvoju se daje prednost optimalni pokritosti Slovenije s prvim in drugim TV programom, ostalimi jugoslovanskimi programi, ustreznimi kakovostmi radio-difuznega signala, sprejemanju signalov iz različnih satelitov in

končno uporabi CATV omrežja za druge namene.

Zagotoviti je potrebno čimprejšnjo izdelavo predpisov in standardov za gradnjo CATV omrežja. Na tej podlagi je potrebno uskladiti proizvodnjo, vgraditev in vzdrževanje teh instalacij.

Dosledneje moramo uresničevati sprejeti program razvoja telekomunikacij v Jugoslaviji do leta 2000. Še posebno zaostajamo v razvoju omrežja za prenos signalov oziroma podatkov ter njegovi večnamenski uporabi. Pospešiti moramo priprave za lansiranje skupnega jugoslovansko-egiptovskega radiofuznega satelita.

Pri Elektrotehniškem društvu Zasavje smo v aprilu tega leta imenovali komisijo, ki ima nalogo, da prouči možnost in interes ljudi za uvajanje kableskega televizijskega omrežja v revirskih občinah. Člani komisije smo si ogledali CATV omrežje v Mariboru in imeli več razgovorov s predstavniki Gorenja-Elrad. Z njimi smo se dogovorili, da do meseca oktobra 1986 izdelajo idejni projekt s specifikacijo materiala in predračunom stroškov. V vseh treh občinah Hrastnik, Trbovlje in Zagorje odgovorni organi podpirajo to akcijo in so preko interesnih skupnosti zagotovili potrebna minimalna finančna sredstva za izvedbo meritev, ki so podlaga za izdelavo omenjene dokumentacije. Na osnovi zbranih podatkov o možnosti in stroških uvajanja CATV omrežja v Zasavju bomo v okviru SZDL organizirali razpravo med ljudmi, ki naj se končno odločijo o uvedbi te tehnične novosti v revirjih.

Karel Vuković

Rudar in rudarstvo danes

Pripoved nekega rudarja

Ja, končno je prišel tudi v jamo, med rudarje, napredek.

Ko sem bil še mlad, še knap, je v jamo prišla le črna smrt. Tja doli, kjer je bila tema, kjer ti je bil vsakdo prijatelj. A tam gori, kjer je sijalo sonce, so bili mogočnejši. Tam so bili sadovi naših žuljev, a ne za nas. Vse, kar je takrat nadomeščalo sonce tam doli, je bila rudarska svetilka. Ta je videla krivice, ki so se dogajale pod zemljo. Videla je mišičaste rudarje, ki so

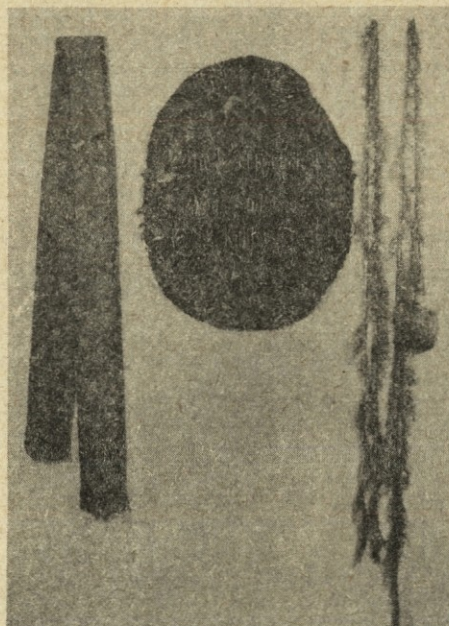
večkrat pljunili od gnusa, večkrat prekleli kramp in lopato. Dan za dnem je gledala, a nikdar ni spregovorila.

Svetilka, ki je leta in leta opazovala življenje rudarjev, je poznala prav vse težave, s katerimi so se srečevali rudarji. Gledala je, kako smo šli sklonjeni v rudnik, in kako so nam klecale noge — trudnim in mrkim, ko smo šli iz jame domov. Svetilka je poznala nas in mi smo poznali njo. A svetilka nas je vedno znova molče spraševala: — Kam gre črno zlato, kje so vidni sadovi našega dela? Svetilka ni poznala kapitalistov ... Ni poznala njihovega pohlepa in krutosti. Le kako? Saj se nikoli ni pozibavala v njihovih rokah. Ni vedela, da sploh živijo.

Vse se bo obrnilo! smo nekdanj dejali in kopali dalje. Nismo hoteli prenašati trpljenja in izkoriščanja. O, ne! Uprli smo se. Štrajkali smo. Spomnim se, kako smo s kamenjem razbili vsa okna v upravi. — Hočemo, znamo in zmoremo se boriti, smo večkrat še kasneje kričali. Velikokrat so se nas na upravi rudnika pošteno bali.

Res nam je bilo včasih hudo, res nam je voda drla v grla, pa smo preživeli.

Danes, ko je rudnik poln strojev, ki pomagajo današnjim knapom, smo mi le spomin na vse naše bitke. Sedaj so tudi žulji redki in na pogled težko, če sploh lahko, prepoznaš rudarja. Včasih pa, kot bi nam na obrazih pisalo: »Rudar.« In vsi stari knapi bomo kmalu odpisani s sveta.

Deli prapora sindikata rudarjev trboveljskega rudnika iz leta 1872.

Foto: B. Klančar

Sadovi naših bitk pa bodo ostali, morajo ostati! Danes lahko na vsakem koraku bereš in slišiš o tem, da ljudje premalo delajo. Kaj so tisti, ki nepošteno služijo kruh, živijo na račun drugih, pozabili, da smo izkoriščevalce že zdavnaj napodili iz naše dežele? Kaj, bo treba spet na ulice zahtevati več dela in boljše plače? Nikar! Le malo več zavesti in zaupanja v delo svojih lastnih rok je potrebno. Kaj bi vsi žulji in vsa utrujenost! Pustimo to! Za nobeno ceno ne smemo dopustiti, da bi nas karkoli ustavilo na naši poti. Poglejte, vi, ki ste mladi in polni moči! Poglejte nas in v nas boste videli ves boj, vso prelito kri. Menda se boste ja spomnili vseh stvari, ki smo vam jih priborili, in morda se vam bo naša podoba vtisnila v spomin za vse prihodnje zmage in poraze ...

Dolga je bila pripoved starega rudarja. Gube na njegovem obrazu, zgrbljeno telo in pokašljevanje so izdajali starost in bolezen. Njegove oči pa so izžarevale svetlobo, toplino — kot premog, ki ga je toliko let kopal z ljubeznijo in mržnjo v svojem srcu.

Petra Šečič

7. b. r. OŠ Tone Okrogar
Zagorje ob Savi

Opomba uredništva:

Prispevek je dobil drugo nagrado ob letošnjem dnevu rudarjev in prazniku kombinata.

30 let delavskega doma Trbovlje

Letos, 29. novembra, bo minilo 30 let, odkar je bil dograjen in predan javnosti v uporabo Delavski dom v Trbovljah.

Ta jubilej nameravajo kulturni delavci še posebej počastiti. Imenovan je bil poseben odbor, ki ga vodi Vinko Kovačič, predsednik MS SZD revirskih občin in predsednik Zveze kulturnih organizacij Trbovlje.

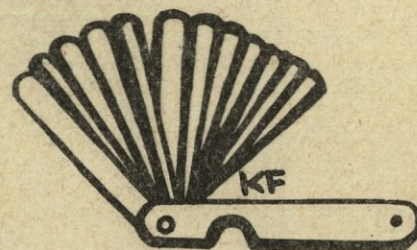
Odbor je sprejel program prireditev, s katerimi naj bi posebej obeležili ta jubilej. Vsem društvom in organizacijam je predlagal, da vse prireditve v Delavskem domu Trbovlje, v obdobju od 1. oktobra do 31. decembra 1986, izvedejo v znamenju 30-letnega jubileja osrednje kulturne hiše v Trbovljah.

Osrednja proslava ob 30-letnem jubileju bo 12. decembra 1986 zvečer. Na njej bodo uprizorili domači kulturniki krajše prizore del, ki so bila izvedena ob otvoritvi Delavskega doma pred 30 leti. Pol ure pred proslavo bo odprta umetniška razstava del Jožeta Ciuhe, ak. slikarja, v Trbovljah rojenega priznanega umetni-

ka. Posebej bo pripravljena fotografska razstava s posnetki iz časov gradnje Delavskega doma in pomembnejših prireditev v 30-letnem obdobju. Organizirana bo tudi okrogla miza — posvet na temo: Delavski dom Trbovlje danes in v bodoče — kulturna, gospodarska, organizacijska in programska problematika. V načrtu je tudi prost ogled občanom vseh prostorov Delavskega doma — dan odprtih vrat. Filmski program bo potekal v znamenju domačega filma, za mladino pa bo pripravljen poseben filmski program in lutkovne predstave. V prihodnjem letu pa naj bi izšla tudi brošurica s kratkim opisom gradnje Delavskega doma Trbovlje in opravljenega dela v 30-letnem obdobju.

O tem jubileju bomo v naslednjih številkah našega glasila objavili še kakšne zanimive podatke. Že sedaj pa vabimo člane kolektiva kombinata in bralce našega glasila, da se udeležijo prireditev, ki bodo potekale v znamenju 30-letnega jubileja našega osrednjega kulturnega doma v Trbovljah.

(tl)

NOVE KNJIGE

Franc Farčnik

Pred nedavnim je izšla brošura s preprostim naslovom: Franc Farčnik (1899—1942). Izšla je v nakladi 1000 izvodov. Pripravil jo je Brane Omahne, izdal pa Revirski muzej ljudske revolucije Trbovlje, založniki pa so občinski komite ZKS Zagorje, občinski svet Zveze sindikatov Zagorje, občinski odbor ZZB NOV Zagorje, sozd REK EK — DO RRPS, tozd Rudnik Zagorje, skupščina občine Zagorje, kulturna skupnost Zagorje in krajevna skupnost Franca Farčnika v Zagorju. Besedilo je lektoral Nande Razboršek, natisnil pa Zavod za usposabljanje slušno in govorno prizadetih — tozd Učne delavnice Ljubljana. Brošurica ima 30 strani in je natisnjena na A/5 formatu.

Z izidom orisa življenja in dela predvojnega revolucionarja Franca Farčnika iz Zagorja nadaljuje izdajatelj, t. j. Revirski muzej ljudske revolucije v Trbovljah, z izdajanjem monografij narodnih herojev in predvojnih revolucionarjev v naših zasavskih krajih. Anton B. Omahne se je pri pripravljanju gradiva poslužil razpoložljivih pisnih in ustnih virov. V uvodu je predstavil revolucionarja Franca Farčnika, nadaljeval pa z orisom njegovega revolucionarja Franca Farčnika, nadaljeval pa z orisom njegovega revolucionarnega zorenja, šolanja v Sovjetski zvezi ter zagorske partijske organizacije v letih pred vojno in priprav na oborožen odpor. V posebnem poglavju pa je predstavljen F. Farčnik kot sekretar Šaleško-mislinskega okrožja. Na koncu tega zadnjega poglavja je opisan tudi njegov konec. Po hudem in zverinskem mučenju in pretepanju je naš bivši sodelavec, rudar v zagorskem rudniku, umrl 22.7.1942 na gradu Borl pri Ptuj. Po končani vojni so ga sorodniki pokopali, sedaj počiva na zagorskem pokopališču.

Svetujemo, da knjižico prebere sleherni Zagorjan, pa tudi ostali občani iz revirjev in drugih področij našega kombinata. Seznaniti se moramo z našimi predniki, njihovim življenjem in delom, pa tudi njihovim neprekinjenim bojem za doseg začetih ciljev.

(t. l.)

Marica Grešak — Jakopič

Slovo od rudarjenja

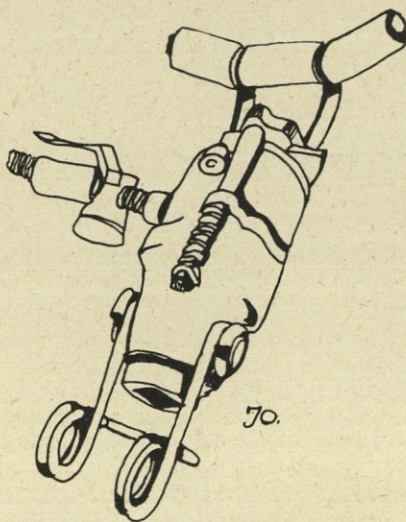
Vem, da bom solzo potočil,
ko svoje bom delo izročil,
mlad'mu kopaču — garaču,
ki šolske klopi je še tlaču.

Bo razumel te solze na licu,
na črnem, umazanem »švicu«,
da tud' od garanja je težko slovo
in da sem ljubil to črno zlato.

Globoko pod soncem v črni temi,
mnogo let so garale dlani,
a ljubil sem kramp in lopato
in tole življenje robato.

In žulje krvave na svojih dlaneh,
na mladem obrazu žarel je nasmeh,
a zdaj le trdi križ bom ravnal,
v senci pozabljen bom sameval.

Z veseljem koplji, koplji kopač,
tvoj poklic ne zahteva drugač',
da nekoč boš žalosten solzo potoču,
ko svoje delo boš drugem izroču.

Izposojeni trenutki resnice

Nič ni vredno tolikšnega preučevanja,
kakor narava.

N. Tesla

Nevarnost se nikoli ne obvladuje brez
nevarnosti.

Publicius Sirus

Pred preteklostjo kapa dol, pred
prihodnostjo suknjo dol.

Ameriški pregovor

Kadar je v stiski, orel tudi veliko uha-
rico imenuje brat.

Florian

Na tem svetu ni nič zanesljivega razen
smrti in davkov.

B. Franklin

Varujte se ogroženih ljudi in ljudi, ki
mislijo, da so ogroženi. Čutijo potrebo,
da se varujejo in branijo in zato pogosto
nepričakovano in zahrbtno napadajo.

I. Andrič

Izkušnja je tisto, kar nas nauči, da de-
lamo nove napake, namesto da bi ponav-
ljali stare.

I. Kofold

Dandanes je najhujše to, da prihod-
nost ni več tisto, kar je bila nekoč.

P. Valery

Starati se ni prijetno, vendar je to edini
doslej znani način, na kakršen je
mogoče dolgo živeti.

Sainte-Beuve

Kadar hoče ljubezen govoriti, mora
razum utihniti.

Reguard

Ni sonca brez svetlobe, ni človeka
brez ljubezni.

J. W. Goethe

KAJ JE, KAJ POMENI...

AVTICIPATIVNE OBRESTI — so obračunane obresti, ki se izplačujejo vnaprej ob prevzemu kredita. Glavnica kredita se takoj zmanjša za znesek obresti in se taka izplača koristniku kredita. Na ta način koristnik ne razpolaga s celotnim zneskom kredita, na osnovi katerega so obresti izračunane in izte-rjane, obrestna mera pa je v resnici večja, ker je obračunana na osnovi celotnega zneska glavnice, kar je za koristnika kredita neugodno.

DESIGN — pomeni oblikovanje pr-oizvodov z estetskega in funkcionalne-ga stališča. Pri tem se upošteva material, zahteve in pa tudi formiranje kupčevega okusa. Najpogostejše prihaja v poštev in-dustrijski design (dizajn) in posebej šolani oblikovalci. Lahko rečemo, da je design povezan z modo. Če je izdelek okusno oblikovan in privlačno embali-ran, ima boljši prodajni uspeh na tržišču.

EMBARGO — pomeni prepoved uv-oza ali izvoza blaga v odnosu do neke države, skupine držav. Prepoved predpi-suje država iz ekonomskih ali političnih razlogov. Embargo na uvoz je ponavadi rezultat nezadovoljivih deviznih sred-stev in traja krajši čas, embargo na uvoz ali izvoz iz političnih razlogov pa lahko traja daljši čas kot metoda ekonomske-ga pritiska, da bi dosegli politične cilje.

INFRASTRUKTURA — pomeni mate-rialno osnovo družbenega razvoja, ki jo sestavljajo različni komunikacijski in tehnični sistemi ter zaokrožen urbano organiziran prostor. Pod prvo prište-vamo ceste, pristanišča in letališča in-stalacije za prenos električne energije, sistem zvez, melioracijski sistemi itd, pod drugo pa razumemo organiziran prostor, kot ga predstavljajo kompletne sestave mest in drugih urbaniziranih celot (stanovanjski in poslovni prostor, šole, bolnice, športni objekti, kulturni objekti itd).

OPTIMUM — je vedno povezan s ciljem in pogoji. Optimalna rešitev (opti-mum) je tista, ki uresničuje postavljeni cilj (kriterij) pri danih, omejujočih pog-ojih. Optimum velja le za dane pogoje in postavljeni cilj. Ta cilj je ponavadi defi-niran kot uresničitev maksimuma (stroš-kov, sredstev, delovne sile itd.).

LIKVIDNOST — pomeni zmožnost gospodarskega subjekta, da poravna prispele obveznosti. Solvetnost ima isti pomen, nasproten pa je insolventnost ali nelikvidnost (izplačljivost, plačilna zm-žnost oziroma nezmožnost).

STIHIJA — je slepa, nepremagljiva, od človeške volje neodvisna narava ali družbena sila.

SUBJEKT — je v pravnem prometu nosilec pravic in obveznosti. To so lahko fizične ali pravne osebe. Pomeni pa tudi snov, predmet, človeka itd.

Nova kulturna sezona se pričinja

Z jesenjo in pričetkom šole se običajno začneja tudi nova kulturna sezona. Odrski igralci vadijo, pa tudi nastopajo, enako tudi godbeniki, pevci in vsi ostali. Skorajda brez večjega predaha so ustvarjali in razstavljali le likovniki.

Na tem mestu naj zabeležimo nekaj kulturnih in drugih prireditev, na katerih so sodelovali kulturniki – godbe, pevci, recitatorji, mažoretke itd.

Koncerti

V času od 23. do 30.8.1986 je mladinski pevski zbor Vesna iz Zagorja, gostoval na Madžarskem. Svojo koncertno pot je pripravil na povabilo mladinskega pevskega zbora Državne opere iz Budimpešte. Ta zbor velja za najboljši mladinski zbor tudi v svetovnem merilu. Pod vodstvom novega Vesninega dirigenta Riharda Majcna, našega sodelavca iz DO RGD – TOZD Avtoprevoz Zasavje, je Vesna najprej nastopila s prilagojenim koncertom na Baldon Almadiju za 400 otrok – letoviščarjev in njihovih mentorjev. Nato so imeli v Budimpešti več priložnostnih koncertov ob njihovih kulturnih spomenikih. Zahtevni koncert pa je bil pred izbrano publiko strokovnjakov v spominski hiši znanega skladatelja Bele Bartoka. Predzadnji dan so izvedli celovečerni koncert v mestecu Szentenare. Tu so bili prvi gostje Srbske hiše ob njeni otvoritvi. Pevci in pevke so bili deležni velike gostoljubnosti in pozornosti madžarskih družin, pri katerih so stanovali v času bivanja na Madžarskem. Vesna je v vseh pogledih zapustila pri Madžarih najboljši vtis.

V času od 7. do 14.9. pa je zbor Vesna povratno gostil v Jugoslaviji mladinski zbor Državne opere iz Budimpešte.

Zadnji koncert pri nas so pripravili ti pevci v soboto, 13. sep., v zagorskem delavskem domu. Pod vodstvom svojih priznanih dirigentov Valerije Botka in Laszla Czaniya so se predstavili Zagorjanom z izbranim koncertnim programom. Dne 6. sept. je pevski zbor Zasavske pevske zveze iz Trbovelj p. v. Jožeta Skrinarja sodeloval na proslavi 40-letnice lovske družine Kresnice.

Dne 7. sept. popoldan je v okviru programa proslave krajevnega praznika KS Dobovec nastopil s krajšim popularnim programom Mladinski pevski zbor Trbovlje p. v. Ide Virt.

V času od 8. do 13. sept. sta letovala pevska zbora Zarja in Slavček Svobode Center na Rabu, v našem počitniškem domu. Tudi tokrat so pripravili tako za letovalce, kot tudi za goste na Rabu koncertno predstavitev. Sicer pa so vmesni čas v dobršni meri izkoristili za vaje.

Dne 12. sept. je lovski pevski zbor Zasavske lovske zveze nastopil v lovskem domu na Podmeji na proslavi 40-letnice Lovske družine Trbovlje. Naslednji dan, 13. sept., pa je isti pevski zbor nastopil v Litiji na "Stavbah" na proslavi ob 40-letnici Zveze lovske družin Zasavja. Pod vodstvom J. Skrinarja je pel pretežno lovske pesmi.

V soboto, 13. sept., v večernih urah so v okviru kulturno-zabavne prireditve pred

Delavskim domom v Trbovljah nastopili s programom Delavska godba Trbovlje, mažoretke, folklor in break dance skupina ter zabavni ansambli.

V nedeljo, 14. sept., je Delavski pihalni orkester Zagorje sodeloval v programu proslave letošnjega Dneva slovenskih planincev na Golteh.

Likovne razstave

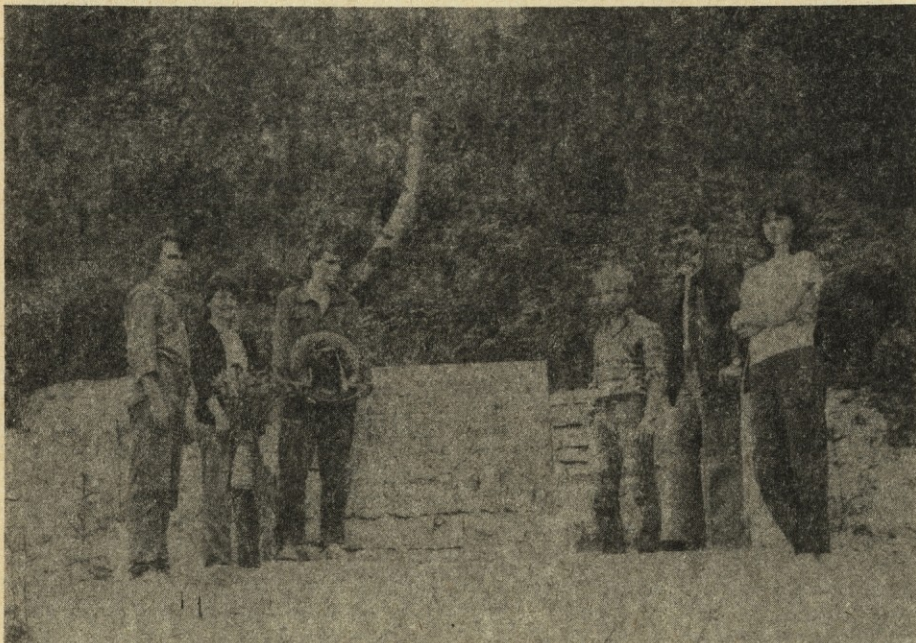
V galeriji Krško je v septembru odprta samostojna razstava novjših del slikarja Tomaža Gostinčarja.

Likovna sekcija RELIK Svobode – Center Trbovlje, je letos že tretjič zapored organizirala slikarski "Ex tempore 86" v Trbovljah. Srečanje je bilo v dneh 13 in 14. septembra. Udeležilo se ga je 30 slikarjev, od tega polovica iz raznih krajev Slovenije, ostali udeleženci pa so bili člani RELIK-a. Teme letošnjega delovnega srečanja slikarjev so bile Trbovlje z okolico – rudarske kolonije in rudarski objekti, revirska pokrajina, stare domačije, spominska obeležja. V raznih tehnikah so izdelali udeleženci likovnega srečanja blizu 100 del. Umetnostni zgodovinar in kritik dr. Cene Auguštin je vsa dela kritično pregledal in 39 del odbral za razstavo. Odprta je bila v nedeljo, 14. sept., ob 18. uri v likovni galeriji Trbovlje. Odprl jo je Janez Oberžan, podpredsednik skupščine občine Trbovlje. Trajala je teden dni. Po mnenju dr. C. Augušтина in drugih obiskovalcev je kakovost del in pestrost motivov zelo dobra, vsekakor pa precej boljša od dosedanjih dveh tovrstnih srečanj v l. 1984 in 1985. Odločitev RELIK-a, da bi trboveljske motive preteklih in sedanjih dni v raznih tehnikah – v olju, akvareli, grafiki itd., ohranili prihajajočim generacijam, se je pokazala za povsem upravičeno, sprejemljivo in hvalevredno.

RELIK-u bo treba omogočiti, da nadaljuje z organiziranjem tovrstnih slikarskih delovnih srečanj tudi v bodoče.

Dne 17. sept. je bila odprta v Vodnikovi domačiji v Ljubljani prodajna razstava del ak. slikarja Janeza Kneza.

(tl)

Mladinci do TET so počastili spomin na padle partizane pri spomeniku padlim na Smrekarjevini. Mladinci se pogosto spominjajo boja partizanov za osvoboditev domovine.

Rudarstvo in energetika doma in po svetu

Ibarski rudniki — globalna vrtina

Sredi t. l. so končali z vrtanjem najgloblje vrtnice v Jarandolskem premogovnem bazenu Ibarskega terciarja. Vrtina je dosegla globino 1025 m. S to vrtino so naročniki želeli raziskati ležišče črnega premoga. Navrtali so tri premogovne sloje, od katerih sta dva debela po 0,5 m, eden pa 1,60 m. Ob upoštevanju le najdebelejšega premogovnega sloja se povečujejo rezerve v Jarandolskem premogovnem bazenu za novih milijon ton črnega premoga. Metan, niti drugi plini se niso pojavili, pač pa so navrtali vodonosni horizont na globini 300 do 340 m. Vrtalna dela je po naročilu Ibarskih rudnikov opravil Geološki zavod iz Skoplja. Dela pa so financirali Republiška samoupravna interesna skupnost za geološke raziskave Srbije, Republiška samoupravna interesna skupnost elektrogospodarstva Srbije, Republiški sklad za pospešitev razvoja gospodarstva nezadostno razvitih področij, nekateri porabniki premoga iz Čačka itd.

Kakanj — termoelektrarna zamuja

Že nekaj let je v gradnji peti blok termoelektrarne Kakanj. Iz raznih razlogov stalno odlašajo z dokončanjem izgradnje petega bloka v tej termoelektrarni. Računali so, da bo končni rok dograditve konec t. l., vendar pa vse kaže, da bodo ta rok dograditve spet odložili. Očitno je, da je več izvajalcev del zatajilo. Predvsem pa gre za pomanjkanje denarja. Z gradnjo tega bloka so pričeli pred štirimi leti in bo imel moč 230 MW. Za dograditev oziroma dokončanje del jim primanjkuje 4,7 milijarde dinarjev. Dosedanji stroški gradnje so znašali okoli 30 milijard dinarjev, za dokončanje vseh del pa potrebujejo vsaj še 8 milijard dinarjev. Kje bodo ta denar dobili, investitorju še ni jasno. Vse kaže, da bodo omejili gradnjo drugih, manj pomembnih investicijskih objektov v BiH in s tem omogočili pospešitev dograditve petega bloka v TE Kakanj. Enake težave imajo tudi pri odpiranju površinskega kopa v Vrtlišče v Kakanju, ki naj bi oskrboval s premogom nov termoelektrarski blok. Za odpiranje novega površinskega kopa premoga so predvideli 6,2 milijarde din, medtem ko bodo znašali dejanski stroški skoraj 20 milijard dinarjev.

Koriščenje morske termalne energije

Na Japonskem bodo v kratkem ustanovili fondacijo za pretvarjanje oceanske oziroma morske termalne energije, s katero bi praktično neomejene količine morske vode uporabljali za pretvarjanje v električno energijo po razmeroma nizki ceni. Cena naj bi znašala približno toliko, kot znaša sedaj cena termoelektrarne. Ta fondacija oziroma sklad bo naročil projekt, ki bo temeljil na možnosti proizvodnje energije ob izkoriščanju temperaturne razlike med vodo na površini in vodo v globini oceana. V okviru zaprtega ciklusa bosta amoniak in freon pod vplivom tople površinske vode poganjala turbine za proizvodnjo elekt-

rične energije. Eksperimentalna elektrarna že deluje po tem principu v Inmariju blizu Sage, medtem ko jeklarna Nipon Kokan vodi priprave za zgraditev elektrarne za uporabo oceanske termalne energije na Havajih z zmogljivostjo 50.000 kilovatov.

Sončna energija v Saudski Arabiji

Saudsko Arabijo ogrevajo sončni žarki tako močno, da znašajo s svojo toploto dnevni energetski ekvivalent 10 milijard barelov nafte. Tako ogromen energetski potencial vse bolj koristijo, ker se je Saudska Arabija odločila, da zmanjša svojo energetsko in finančno odvisnost od eksploatacije nafte. Po izdelani študiji dve vasi že oskrbujejo z energijo iz solarnega sistema. Tehnologijo so skupno razvili strokovnjaki Saudske Arabije in ZDA. Ta fotovoltni center daje 50 kilovatov električne energije, obstaja pa možnost, da se zmogljivost razširi celo na 350 kilovatov. Ko bodo izpeljali ta projekt, bo to največja solarna oziroma sončna elektrarna na svetu. Od začetkov osemdesetih let so največ sredstev za raziskave in uporabo sončne energije namenili v ZDA in v arabskih državah, katerih sončni dan ima nesluteno energetsko bogastvo. Največ so doslej dosegli na tem področju v Saudski Arabiji in v Kuvajtu. Njihov cilj je, da bi bila že leta 1995 sončna energija konkurenčna tradicionalnim tehnologijam.

Sodelovanje Poljske in SSSR pri eksploataciji premoga

Poljska bo v sodelovanju s Sovjetsko Zvezo v proizvodnji opreme za rudarstvo v prvi vrsti poskrbela za krepitev in ekspanzijo proizvodnje strojev in opreme za eksploatacijo tanjših in debelejših slojev premoga v obstoječih nahajališčih, kakor tudi za proizvodnjo opreme z daljinskim upravljanjem za avtomatisko eksploatacijo slojev. SZ je zainteresirana za transportne trakove za površinske kope. Oba partnerja bosta sodelovala tudi pri predelavi premoga v tekoča goriva. Sovjetski partner bo intenzivneje koristil opremo in tehnologijo poljskih proizvajalcev naprav za uplinjevanje premoga. V okviru tega sodelovanja je predvidena tudi gradnja naprav za premogovnike, kakor tudi eksploatacija podzemeljskih ležišč premoga.

Predvideno je, da bo Poljska dobavila sovjetskemu premogovniku Antonovskaja naprave za opremo rudnika po načelu »ljuč v roke«.

Premogovnik Jasenovac vlaga v razvoj

Do konca leta 1988 bo rudnik rjavega premoga Jasenovac pri Krepoljnu vložil 2,5 milijarde din v rekonstrukcijo proizvodnih zmogljivosti. S tem v zvezi bodo opravili delo pri odpiranju novih odkopnih polj in kupili mehanizacijo. Letošnja proizvodnja premoga v tem rudniku bo znašala 45.000 ton, medtem ko naj bi po končani investiciji že v letu 1989 presegla 105.000 ton kakovostne-

ga premoga, namenjenega predvsem široki porabi.

Rudnik Kakanj presega načrt

V rudniku rjavega premoga Kakanj so v prvih sedmih mesecih letošnjega leta nakopali 1,23 milijona ton premoga, kar je za 2,4% več, kot so planirali in za 13% več od dosežene proizvodnje v enakem obdobju lanskega leta. Ocenjujejo, da bodo do konca leta presegli proizvodnjo premoga v višini 2 milijonov ton, kar naj bi bil nov rekord v zgodovini tega rudnika.

Zeniški rudarji so okrepili svoja prizadevanja

Rudarji rudnika Zenica so se dogovorili, da bodo vsak dan nakopali najmanj po 5.000 ton rjavega premoga. To je edina garancija, da bodo dosegli letošnji proizvodni načrt v višini 1,4 milijona ton premoga. Rudarji tega rudnika se zavajajo težav v zvezi s to odločitvijo oziroma izpeljavo naloge, ki so si jo sami postavili. Odložili so se, da bodo v vseh tozidih oziroma jamah uvedli pravo nosilno stanje. V prvih sedmih mesecih letos so nakopali 665.000 ton premoga, kar je za okoli 125.000 ton manj, kot določa načrt za to obdobje. Tolikšen zaostanek za proizvodnim načrtom je nastal izključno zaradi požara v Stari jami, iz katere štiri mesece niso dobili premoga. Toliko časa je bilo namreč potrebno, da so požar pogasili in vnovič usposobili za delo jamsko mehanizacijo, transport in druge naprave.

Neenakomerna gradnja elektrarn

Na zadnjih sejah izvršnega odbora in skupščine skupnosti jugoslovanskega elektrogospodarstva so razpravljali o poteku priprav in gradnji novih elektroenergetskih objektov. Že v samem začetku nastajajo težave iz mnogih razlogov. Temu je kriva seveda manjša aktivnost, predvsem na Hrvaškem, v Črni gori in Makedoniji, medtem ko je več objektov v gradnji, ali so z gradnjo pričeli v Srbiji, Bosni in Hercegovini in Sloveniji. Sklenili so, da je treba vse skupne programe za nove gradnje sprejeti do konca letošnjega leta, ko bo treba sprejeti tudi srednjeročni načrt. Če bi sprejemanje programov in začetek gradnje ponovno odložili, je tudi vprašljivo, če bo v zadnjem letu tega desetletja možno proizvesti 98 milijard kWh električne energije. To pa je kar precejšen skok, ki naj bi ga naredili v naslednjih štirih letih, saj bo predvidoma znašala letošnja proizvodnja električne energije 81,2 milijarde kWh. Električna iz novih elektrarn seveda lahko »priteče« še le čez 4,5 ali 6 let, kar je odvisno od dinamike zagotavljanja sredstev za investicije. Ponekod trajajo dolgotrajni razgovori med predstavniki elektrogospodarstva republik in pokrajin o skupni izgradnji elektroenergetskih objektov, vendar pa je za gradnjo energetskega objekta najpomembnejše to, da ga grade in da so gradbišča živahna. Obstaja

možnost, da se bo koncem tega petletnega obdobja pojavil deficit električne energije. Logično je, da se elektrarne gradi tam, kjer za to obstajajo pogoji. Vse pa kaže, da je združevanje dela in sredstev zaenkrat nepremostljiva ovira. Združeno elektrogospodarstvo pa je po drugi plati obremenjeno z izgubami dospelih in neporavnanih obveznosti. Koncem prvega letošnjega trimesečja so znašale te izgube preko 100 milijard din, medtem ko so izgube v prvem polletju še mnogo večje. Z izjemo ožje Srbije so imela vsa ostala elektrogospodarstva večje ali manjše izgube. Skupna reprodukcijska in akumulacijska sposobnost je slaba. Nove, višje cene električne energije ne bodo preko noči izravnale bilance ali usposobile elektrogospodarstvo za samo-financiranje. Cene električne energije naj bi bile enake svetovnim šele leta 1988. Če pa bo to dejansko izpeljano, je odvisno od skupne gospodarske rasti. Povsod v državi postavljajo nove in razširjajo obstoječe industrijske objekte ob hkratni ugotovitvi, da ni zagotovljene dovolj električne energije za njihovo bodoče delo. Precej je govora tudi o revitalizaciji posameznih elektrarn, katerih življenjska doba je potekla. Na tem področju ni bil zaznan kak večji uspeh. Podobno je stanje z objekti kontinuitete in projekcijo razvoja za čas od leta 1991 do 1995. Vzporedno z gradnjo TE je treba odpirati tudi nove premogovnike. Vsi ti veliki podvigi pa seveda terjajo precej časa in precej sredstev. Delno vpliva na nastalo situacijo tudi novomoment, ko je bistveno padla cena nafte na svetovnem trgu; nedorečene so razprave okoli gradnje jedrskih elektrarn, nerazčistični so tudi računi zavoljo koriščenja vodnega potenciala Drine in Morače, nezanesljivi pa so tudi viri financiranja za premogovnike. Redukcije elektrike v bližnji in daljni preteklosti so zadosten opomin, kaj nas čaka v primeru nadaljnjega zaostajanja pri investiranju oziroma gradnji novih elektrarn. Brez energije nasploh, pa tudi brez elektrike, lahko padejo v vodo številne zamisli o visoki stopnji rasti industrijske, kmetijske, pa tudi ostale proizvodnje. Brez dvoma se moramo izogniti neprijetnih ponovitev.

Priznanje slovenskemu elektrogospodarstvu

Pred tedni so obiskali strokovnjaki Mednarodne banke za razvoj slovensko elektrogospodarstvo. Ocenjevali so njeno poslovanje in po pregledu poslovnih knjig ugotovili, da je kolektiv Elektrogospodarstva Slovenije v poslovnem pogledu zdrava organizacija. Vzrok za ta obisk je nameravana gradnja jugoslovanske 380 kV daljnovodne mreže, katero deloma tudi kreditira ta Mednarodna banka. Sedaj nastopa zadnja faza izgradnje zveznega, republiških in pokrajinskih centrov za vodenje, s katerim se modernizira tudi sistem upravljanja z jugoslovanskim elektroenergetskim sistemom. Za posodobitev republiškega centra za vodenje v Sloveniji je Mednarodna banka za razvoj zagotovila 16,2 milijona dolarjev in 9,5 milijona ECU — evropskih obračunskih enot kredita. Takšno sodelovanje oziroma poveljne kredite je Mednarodna banka ponu-

dila tudi za gradnjo verige hidroelektrarn na Savi in Muri s pogojem, da se ti projekti vključijo v jugoslovanski program gradnje elektroenergetskih objektov. Komisija teh strokovnjakov pa je predlagala, da naj bi v Jugoslaviji uvedli enako poslovanje poslovnih gibanj in finančnih rezultatov.

Sonce in veter pomembna vira energije

Pred nedavnim so se zbrali strokovnjaki v Amanu, glavnem mestu Jordanije, na mednarodnem seminarju o koriščenju solarne; (sončne), in eolske (vetrne) energije. Na tem sedemdnevem posvetovanju je sodelovalo več kot 100 strokovnjakov iz raznih držav. Sonce in veter kot obnovljiva in čista vira energije postajata vse zanimivejša tako za koriščenje v industriji, kakor tudi v gospodinjstvih. Omenjena vira energije sta posebno zanimiva za države v razvoju.

Površinski kop Šikulja obratuje

V začetku septembra je pričel poskusno obratovati nov površinski kop premoga Šikulje v Lukavcu. Kop naj bi dal čez tri leta okoli 3 milijone ton lignita na leto. Do konca letošnjega leta naj bi ga na tem kopu nakopali okoli 300.000 ton. Zadnja tri leta, odkar so intenzivneje izgrajevali ta največji bosansko-hercegovski površinski kop, so vložili 60 milijard dinarjev. Ti stroški pa seveda še niso končni, ker morajo opraviti še precej dela in dobiti še precejšen del opreme. Na površinskem kopu je zaposlenih še okoli 700 delavcev iz raznih podjetij, ki v glavnem montirajo opremo in jo uvajajo v delo. Na tem mestu oziroma na tej lokaciji so doslej ugotovili rezerve kvalitetnega lignita, ki znašajo okoli 100 milijonov ton, kar pomeni, da bo ta veliki površinski kop premoga obratoval najmanj 30 let. Tudi razmerje premoga napram jalovini — odkrivil je 1 : 5, kar se smatra za ekonomično. Največji del premoga s površinskega kopa Šikulje bo namenjen za bližnjo tuzlansko termoelektrarno. Nekatere jame rudnika Kreka postopoma zapirajo zaradi izčrpanosti premogovne substance. Pomembne količine lignita pa bodo prodali raznim industrijskim podjetjem ter široki porabi tudi izven Bosne in Hercegovine, ker so kupci iz posameznih območij naše države s svojimi sredstvi pripomogli k zgraditvi oziroma odpiranju Šikulja. S tem so si zagotovili pravico rednega in sprotnega oskrbovanja s premogom.

Rudnik Mostar gradi nov rudnik

V Mostarju je več let vladala dilema, ali zapreti obstoječi rudnik rjavega premoga v Mostarju ali pa zgraditi nov rudnik premoga. Okoli obstoječega rudnika je namreč zraslo mestno naselje. Na dosegljivi lokaciji bodo premog kopali le še 4 leta, ker je na voljo le milijon ton premoga, primerne za eksploatacijo, ob upoštevanju letne proizvodnje 250.000 ton. Letos pa pričenjajo s pripravi za odpiranje nove jame Cim. Rezerve premoga na tej lokaciji znašajo okoli 20 milijonov ton. Čez štiri leta bodo končali z gradnjo novega rudnika, iz katerega bodo letno lahko dobili okoli 350.000 ton rjavega

premoga. Po sedanjih izračunih naj bi znašali stroški izgradnje rudnika okoli 2,3 milijarde din. Od tega zneska so zagotovili 40% kupci premoga. Pri financiranju pa sodeluje tudi sklad federacije za nerazvita področja. Okoli 20% opreme za bodoči rudnik bodo proizvedli v domačih tovarnah. Na drugi lokaciji »Bijeli Breg« so našli rezerve premoga s preko 100 milijoni ton. Zaradi visokih stroškov odpiranja pa so realizacijo projekta preložili na kasnejši čas.

V Mlavskem bazenu nove rezerve premoga

Pred četrto stoletja so zaprli Mlavske rudnike premoga, ker je bila cena prevoga tega premoga previsoka. Leta 1972 so porušili tudi železniško progo z ozkim tirom od Ladih voda do Požarevca. Medtem pa so raziskave pokazale, da se v tem bazenu nahajajo rezerve premoga s preko 100 milijoni ton, s kalorično vrednostjo 3,5 kcal. V Petrovcu na Mlavi računajo na zgraditev TE - TO, morda pa tudi objekta za kemijsko predelavo premoga. V premogu mlavskega bazena je namreč okoli 30% mazuta. Za odpiranje tega rudnika pa je glavni zaviralni faktor pomanjkanje denarja. Za odpiranje rudnika sta doslej zainteresirana le IEK Kostolac ter občina Petrovac, kar pa je premalo, da bi zagotovili dovolj denarja za odpiranje.

Tuzla izvažala premog

Avgusta letos so predstavniki Titovih rudnikov iz Tuzle podpisali pogodbo z avstrijsko firmo EDK o dobavi 100.000 ton premoga — lignita. Vrednost izvoženega premoga znaša 2 milijona dolarjev. Premog bosta izvozila rudnika Kreka in Dobrnja — Lukavac iz Tuzle. Celotno količino bodo izvozili do konca letošnjega leta, in to mesečno po 14.000 ton. Titovi rudniki si prizadevajo, da bi pravočasno zagotovili železniške vagonne za izvoz, ker so izkušnje iz prejšnjih let pokazale, da so izvozni posli ostajali neizvedeni zaradi nepravočasno zagotovljenih železniških vagonov za prevoz premoga. Letošnji skupni izvoz Titovih rudnikov bo znašal 500.000 ton rjavega premoga in lignita.

Visoka poraba energije

Zvezni komite za energetiko in industrijo, Stalna konferenca mest in občin Jugoslavije ter Gospodarska zbornica Jugoslavije so pripravili skupen program dolgoročnih ukrepov za racionalizacijo, nadomestitev in varčevanje energije. V bistvu je to obnovljen program iz leta 1980, ki pa vsebuje konkretnije in rigoroznejše predloge, da se sprejmejo ustrezni zakoni ter da se enotno za ves jugoslovanski gospodarski prostor regulira postopek z energijo. Temeljni cilji programa so zmanjšanje stroškov poslovanja v gospodarstvu, nastalih zaradi neracionalne in prekomerne porabe energije, zmanjšanje energetske odvisnosti od inozemstva in zmanjšanje deviznih izdatkov za uvoženo energijo. Med podatki, ki so bili ob tej priliki objavljeni, lahko zasledimo to, da so države OECD v zadnjih desetih letih povečale svojo proizvodnjo za 50%, pri tem pa zmanjšale porabo energije. Pou-

darjajo, da je energija preveč resna zadeva, da bi jo prepustili le energetikom. Mnogo ekonomičneje je privarčevati, kakor pa proizvesti novo kilovatno uro energije. Uvajanje novih tehnologij je bila pri vseh prvenstvena naloga. Odpušanje »požiralcev« energije pomeni napredek. Njihovo vzdrževanje pa pomeni zaostajanje. Energetika ni torej nekaj posebnega in izoliranega. Po objavljenih podatkih lahko ugotovi-

vimo, da v Jugoslaviji za enoto družbenega proizvoda porabimo trikrat več energije kakor v Švici, dvakrat več kakor v Avstriji, 1,7-krat več kot v Grčiji ter 13-krat več kot v ZDA. Uradna analiza energetske učinkovitosti (razmerje porabe energije napram družbenemu proizvodu) je bila narejena v Zveznem komiteju za energetiko in industrijo in daje naslednji rezultat:

država	leto 1973	1980	1983
Belgija	0,78	0,65	0,55
Danska	0,51	0,45	0,37
Zahodna Nemčija	0,64	0,55	0,51
Turčija	0,86	0,42	0,43
Evropa	0,71	0,63	0,59

Za Jugoslavijo je energetska učinkovitost izračunana po razdobnih srednjetročnih načrtov. V petletnem obdobju 1971 do 1975 je znašala 0,97, v obdobju 1976 do 1980 1,11, v petletnem obdobju 1980 do 1985 pa 2,25. Razlogi, zavoljo katerih se je energetska učinkovitost v Jugoslaviji drastično slabšala, v evropskih državah pa istočasno izboljševala, so številni in komplicirani, kažejo pa v celoti rezultate ekonomske in energetske politike tega obdobja.

Tudi v BiH ni dovolj premoga

Premogu resnično pravimo črno zlato — tako tudi v Bosni in Hercegovini. V številnih gospodinjstvih se raje ogrevajo s premogom kakor pa z dražjo nafto, elektriko in kurilnim oljem. Pri preskrbi s premogom tudi letos ne bo veliko boljše. Občani vedno bolj sprašujejo po njem, premogovniki pa ne morejo zadostiti vsem potrebam. Okrog tega, to je večjega povpraševanja in manjše ponudbe se vrti vse ostalo, kar je pomembno za letošnjo preskrbo s premogom. V glavnem mestu BiH, Sarajevu, čaka na premog okoli 9.000 naročnikov. V tem mestu bi ga potrebovali 130.000 ton. Najbolj povprašujejo po rjavem premogu. Le redki so, ki čakajo na lignit. Podobno je tudi v drugih krajih te republike, posebno v Mostarju. Izražajo upanje, da bodo do zimskih mesecev pravčasno preskrbljeni vsi naročniki. Glede na pomanjkanje premoga je tudi za Sarajevo in druge kraje značilno, da prodajajo premog na črno. Razveseljivo je morda le to, da so se rudarji v nekaterih bosansko-hercegovskih premogovnikih odločili, da bodo pospešeno delali tudi v prostih dneh, namensko, za oskrbo široke porabe, to je gospodinjstev, šol, zdravstvenih ustanov, vrtcev in drugih kupcev.

Pred gradnjo HE Vrhovo

Sozd Elektrogospodarstvo Slovenije načrtuje začetek gradnje nove HE Vrhovo na Savi, ki sodi v občino Laško, že koncem letošnjega leta. V decembru naj bi pričeli s pripravljalnimi deli, medtem ko bi z gradnjo HE pričeli februarja leta 1987. Investitor je sklenil že več pogodb za izdelavo turbin in generatorjev, zapornice in opreme, pripravil pa je tudi razpis za oddajo gradbenih del. Medobčinska gospodarska zbornica za Posavje je ustanovila pred časom programski svet za Krško polje. Prav ta svet je soglašal s tem, da se razgrne lokacijski načrt elektrarne na Vrhovem. Tega naj bi sprejeli do konca letošnjega leta. Kljub temu, da so dela v velikem zaostanku in da bodo z gradnjo pričeli mnogo kasneje, kot so sprva predvidevali, pa ostajajo še vedno odprta nekatera pomembna vprašanja. Prebivalci posavskih občin so namreč radovedni, kakšne bodo posledice oziroma vplivi zajezone Save na okolje, potem ko bo zgrajena celotna veriga savskih elektrarn. Skrbi jih predvsem to, če ne bo Sava postala slovenska greznica za umazanijo. Skrbi pa jih tudi vprašanje, kako bo z vodo podtalnico na Krškem polju, kaj bo s termalno vodo v Čateških Toplicah in podobno. Občani bi radi dobili nedvoumne, strokovno utemeljene in jasne odgovore. Na zborih krajanov je o teh vprašanjih precej govora, pa tudi razburjanj.

Poraba energije v zahodni Evropi leta 1985

delež v odstotkih	1985		uvoz	skupna poraba	2000	
	skupna poraba	doma			doma	uvoz
premog	22,2 240	190	50	25,4 310	170	140
nafta	51,9 560	185	375	41,9 510	140	370
naravni plin	19 215	160	45	22,1 270	140	130
nuklearna energija	3,7 40	40	—	5,7 70	—	—

V Zahodni Evropi so lani porabili toliko energije, kot jo predstavlja 1080 milijonov ton nafte. Podatki in tabeli so izračunani kot ekvivalent nafte, kažejo pa, da se v energetske bilanci Zahodne

Nov rudnik v Benici bo potreboval rudarje

Odpiranje rudnika Benica pri Lendavi poteka normalno, kljub temu, da se tu in tam zatika zaradi nepravočasnega dotokanja potrebnih denarnih sredstev. Že sedaj pa investitor pripravlja mlade Pomurce na rudarski poklic. Na srednješolskem centru v Lendavi so odprli oddelek velenjske rudarske šole. Prevelikega navdušenja mladih iz Prekmurja oziroma Pomurja ni. Ko bo rudnik odprt in ko bodo videli prve tone nakopanega premoga, se bo mnenje mladih, pa tudi starejših v Prekmurju, v tem pogledu obrnilo na bolje. Mladim Prekmurcem, ki se odločajo za rudarski poklic, dajejo ugodne pogoje pri šolanju. Imajo višje štipendije, šolanje je brezplačno, prav tako učbeniki, hrana v šoli in tudi stanovanje. Ko bodo prihodnje leto pričeli s kopanjem premoga, bo navdušenje za ta poklic večje, saj tako vsi računajo.

V Ljubljani boljša oskrba s premogom

Po podatkih trgovskega podjetja Kurivoprodaja v Ljubljani so imeli v začetku septembra letos pri tem podjetju na skladišču precej več premoga kot v minulih petih letih. Čeprav so bile cene premoga zvišane, pa izbira ni posebno pestra. Banka kreditira nakup le domačega premoga, ki ni posebej pakiran. Intervencijski uvoz briketov iz Vzhodne Nemčije in Sovjetske Zveze ter premog, pakiran v vrečah, iz Resavice je sicer popestril ponudbo, vendar zaradi visokih cen kupci ne segajo po njem. V Ljubljani so se odločili, da bodo 1.000 din na tono premoga združevali v republiški sklad. Posledica tega je, da je trenutno v mestu dovolj premoga. Najbolj posegajo po premogu iz trboveljske in zagorske separacije. Največ povprašujejo po kockah, ki pa jih je čedalje manj. Ljubljana potrebuje vsako leto okoli 160.000 ton premoga. Porabniki so pričeli premog za zimo kupovati že marca letos. Premoga je trenutno dovolj, zato količina pri prodaji letos ni omejena. Ljubljanska banka daje na podlagi predračuna Kurivoprodaje posojilo za dobo 10 mesecev z 48% obrestmi. Pologa ni, zato je treba plačati 1,7% zavarovalno premijo ali pa dobiti dva kreditna sposobna poroka.

Evrope zmanjšuje delež nafte na račun ostalih energetskih virov. Leta 2000 bodo v Zahodni Evropi morali uvažati več energetskih virov, kot jih trenutno. (tl)

V nekaj vrstah

Gradnja družbenih stanovanj v Trbovljah

Dne 4. avgusta so se sestali delegati na izredno 4. sejo zbora uporabnikov in zbora izvajalcev Samoupravne stanovanjske skupnosti občine Trbovlje.

Obravnavali so in sklepali o sprejetju investicijskega programa za izgradnjo stanovanjskih kompleksov OR-75 in IBT, obravnavali in sklepali pa so še o sprejetju načrta prenove stanovanj. Po širši razpravi so sklenili, da se sprejema investicijski program za izgradnjo kompleksov OR-75 in IBT po drugi varianti. Po tej varianti naj bi letos pričeli z izgradnjo obeh kompleksov, tako na lokaciji IBT ob Gimnazijski cesti, kjer naj bi zgradili skupno 131 stanovanj in na lokaciji OR-75, kjer naj bi bilo zgrajenih 82 družbenih stanovanj. OR-75 pomeni, da bo stanovanjski blok stal ob cesti Oktobrske revolucije in da so projekt izdelali že leta 1975. Stanovanja bi bila dokončana oziroma vseljiva v letu 1988. Stanovanjski bloki pri IBT bodo zgrajeni med obema cestama pod upravno zgradbo IBT. V ta namen so odkupili in porušili Stadlerjevo oziroma Kurentovo hišo.

Sklenili so objaviti javni razpis za izvedbo oziroma zgraditev stanovanjskih objektov S-61 in S-62 na stavbnem zemljišču OR-75 in S-63, S-64 in S-65 in S-66 na stavbnem zemljišču IBT.

Sklepali pa so tudi o načrtu prenove stanovanj iz 0,8 % prispevka od brutto OD iz dohodka po samoupravnem sporazumu o temeljih plana stanovanjske skupnosti Trbovlje v tem srednjeročnem obdobju za leto 1986.

Pri obravnavanju obeh najpomembnejših točk dnevnega reda so precej živahno razpravljali delegati iz vrst uporabnikov ter delegati iz vrst izvajalcev ter strokovnih služb stanovanjske skupnosti.

Obnova glavne ceste v Trbovljah se je pričela

Dne 10. septembra t. l. so pričeli z obnovo glavne ceste v Trbovljah od bivše gostilne Zavrašek na Vodenski cesti pa do Trga revolucije. Cesto so pričeli obnavljati, potem ko je bila usposobljena za promet nova industrijska cesta od Nasipov do Sušnika. Investitor obnovitvenih del na cesti je Občinska skupnost za ceste Trbovlje ob sodelovanju združenega dela. Ta del ceste je bil še posebej prizadet zaradi težkih prevozov. Bil je res skrajni čas, da so pričeli omenjeni odsek ceste temeljito rekonstruirati in obnavljati. Med tem časom so cesto deloma zaprli za tovorni promet in ga preusmerili preko Nasipov. Na glavni cesti pa je ostal poseben prometni režim za prevoze z osebnimi vozili in avtobusi. Izvajalec del je najprej pričel odstranjevati granitne kocke na desni strani ceste. V cestno telo bodo vgradili vodovodne cevi, PTT kabla in kanalizacijo ter elektrovođe. Delo

naj bi končali v šestih tednih. Sproti bodo vgrajevali tudi kolektor ob potoku ter oporni zid ob Trboveljščici. Upajmo, da slabo vreme in zima ne bosta prehitela izvajalcev pri obnavljanju ceste.

Hvale vredno je, da so se končno lotili obnove glavne ceste. Odprto pa še vedno ostaja vprašanje obnove preostalega dela glavne ceste in stranskih cest v Trbovljah. Gre za odsek ceste od Iskre do Volana ter dokončanje vzporedne ceste od Dom in vrta pa do Franca Fakina. Tudi ta del naj bi popravili še v letošnjem letu, seveda pod pogojem, če bo občinski cestni skupnosti uspelo zagotoviti dovolj denarja. Obnova teh cest terja velik del sredstev, ker gre za vgrajevanje tudi drugih komunalnih vodov, kablov ipd. in ne le za obnovo cestišča.

Zelo boleče je za vse tudi vprašanje modernizacije cestnih odsekov Trbovlje — Ostenk — Čeče, pa tudi ceste, ki vodi iz Trbovelj po Savinjski cesti do Podmeje. Tudi ti dve cesti morata priti končno enkrat na vrsto.

Glavobol v Črnomlju zaradi novogradenj

Na področju občine Črnomelj je bila v preteklih letih precej živahna individualna stanovanjska izgradnja. Mnogi graditelji niso uspeli pravočasno dobiti potrebnih soglasij lokacijskih, gradbenih ipd., nekateri jih tudi niso iskali, vsi ti pa so kljub temu pričeli in nadaljevali z gradnjo lastnih stanovanjskih hiš in drugih objektov. Ugotavljajo, da je na področju te občine okoli 180 objektov, ki so bili postavljeni brez potrebnih dovoljenj. Na področju krajevne skupnosti Dragatuš je 44 lastnikov oziroma graditeljev postavilo

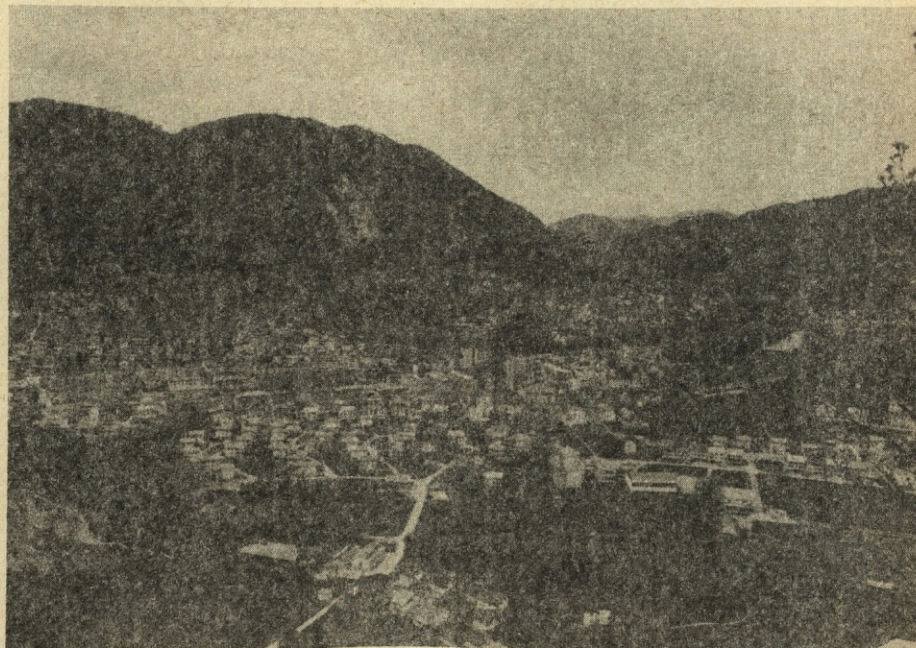
precej večje zidanice, kot pa je bilo dovoljeno, nekateri so jih celo spremenili v stanovanjske hiše. Precej vzrokov za črne gradnje so stroški, ki jih imajo graditelji za pridobitev dovoljenj in pa družbenih dajatev v zvezi z lokacijo in gradnjo. Pomemben je tudi strošek za spremembo namembnosti zemljišča, komunalnega prispevka, taks in stroškov za izdelavo dokumentacije in načrtov. Odgovorni se ubadajo z vprašanjem, kako s čimimi gradnjami in kako bo v bodoče.

RUDIS prevzema nova dela v NDR

Poslovna skupnost RUDIS iz Trbovelj že dolga leta izvaja razna investicijska dela v Nemški demokratični republiki. Marsikakšno delo so opravili tudi s sodelovanjem drugih partnerjev bodisi z Japonci, Danci in drugimi. Pred nedavnim so podpisali z nemškimi partnerji pogodbo za nova dela v vrednosti 13,608.000 dolarjev. Članice RUDIS-a Slovenija ceste — Tehnika, Vegrad, Antikor in Montaža -VIG ter RUDIS Inženiring, bodo izvajale v okviru pogodbe dela na petrokemiji, energetiki in v živilski industriji. RUDIS se je doslej z dobrim delom zelo uveljavil na tem tržišču, zato je kljub hudi mednarodni konkurenci dobil nova dela. Računajo, da bo v naslednjih dneh morda podpisana še pogodba za nadaljnjih 12 milijonov dolarjev.

Manj izvoza, več uvoza

Letošnje polletne rezultate gospodarjenja so v Trbovljah temeljito analizirali, enako tudi v Hrastniku in Zagorju. Skrb vzbuja podatek, da so tradicionalni izvozniki iz revirjev izvozili v letošnjem

Panorama Zagorja. Foto: B. Ključar

prvem polletju za okoli 20 % manj izdelkov in storitev kot v lanskoletnem prvem polletju. Za takšen rezultat je po mnenju poznavalcev največ kriv nov devizni zakon, ki je stopil v veljavo v začetku letosnjega leta. Težave pri izvozu se najbolj poznajo pri izvozu blaga in storitev na zahodno konvertibilno tržišče. Letos so v prvih šestih mesecih izvozili za 3,1 milijarde dinarjev izdelkov in storitev, od tega 2,2 milijarde na konvertibilno področje. Sicer pa so zasavski izvozniki, pa tudi druge organizacije združenega dela, precej dolžni raznim dobaviteljem v tujini.

Šola se je začela

V ponedeljek, 1.9., se je pričel pouk v osnovnih in srednjih šolah usmerjenega izobraževanja. Na trboveljski osnovni šoli je bilo precej razprav o tem, če bo možno nadaljevati s celodnevno osnovno šolo, ker je število učencev letos večje kot prejšnja leta in je zato prišlo do prostorske stiske ob upoštevanju tega, da je trboveljska osnovna šola v celoti prešla na celodnevno osnovno šolo. Ker ni bilo mogoče zbrati dovolj sredstev za predvidena dela, so se lotili in izvedli začasne spremembe, tako da je pouk zaenkrat normalno stekel.

Usmerjeno izobraževanje je preko Zasavskega srednješolskega centra Miha Marinko posodobilo v vseh usmeritvah učno tehnologijo s pomočjo združenega dela. V zgradbi naravoslovno — matematične in ekonomske usmeritve (bivša gimnazija) so uredili posebne učilnice za kemijo, fiziko in biologijo v bivši kovinarski šoli v Novem domu, kjer ima svoje prostore Srednja šola kovinske in strojne usmeritve pa so končali posebno učilnico s kabineti za kombiniran pouk, na srednji rudarski šoli v Zagorju pa so uredili učilnico za pouk rudarstva. Še vedno se ta srednješolski center ubada s kadrovskimi težavami. Težave imajo pri pouku strokovno — teoretičnih predmetov. Tu pomagajo predavatelji iz ozdov.

Kulturno zabavna prireditve "Nohših" je uspela

V soboto, 13. septembra, ob 18. uri se je pričela kulturno zabavna prireditev pred Delavskim domom in Pivnico v Trbovljah. Organizator prireditve, ki nosi naslov z domačo popačenko "Nohših v Trbovljah 86" je pripravilo trboveljsko gostinsko podjetje Rudar ob sodelovanju iniciativnega odbora za vnovično ustanovitev Turističnega društva v Trbovljah. Doslej kake podobne prireditve v tem letnem času ni bilo, čeprav bi potrebovali takšno oziroma podobno prireditev, ki bi pritegnila domala vso dolino. Ob 18. uri tega dne je imela Delavska godba pred blagovnico kratek koncert z nastopom mažoret, nato so se v povorki premaknili do križišča na Njivi, kjer je delavska godba pripravila kratek nastop. Zatem so pred Delavskim domom nastopili folklorna skupina, plesna skupina Srednješolskega kulturnega društva, skupina break-

dance, Delavska godba, na koncu pa še ansambel Kabaret s pevcem Stanetom Vidmarjem ter triom Triglav. Pred Pivnico na zaprtem delu glavne ceste pa je bil poseben program z nastopom harmonikarja, folklorne skupine ter narodno zabavnega ansambla. Program je bil zelo pester in se ga je udeležilo izredno veliko število občanov. Posebna zanimivost te prireditve je bila vstopnina. Za 400 din si dobil frakelj žganja, s tem da si lahko frakelj odnesel domov, in pa funšterc, ki ga po domače imenujemo knapovsko sonce. Med prireditvijo pa so stregli udeležencem z jetrnici, mlinci in drugimi znanimi in manj znanimi knapovskimi jedmi. Na frakeljnu je bil napis "Nohših Trbovlje 86".

Zasavski sejem je mimo

Trboveljsko podjetje 1. junij Trbovlje, ki je združeno v sozd ABC Pomurka, je tudi letos pripravilo tradicionalni zasavski sejem. To je bil že 14. sejem po vrsti. Od tega so ga organizirali 12-krat v Delavskem domu in na prostoru v njegovi neposredni okolici, lansko leto in letos pa so ta sejem pripravili na prostoru med blagovnico in pošto. Kot običajno so tudi tokrat trgovci pripravili za prodajo blago, pletenine, konfekcijo, pohištvo, belo tehniko, gradbeni material, ponudbo pa so popestrili tudi številni prodajalci raznih igrac, galanterijskih izdelkov, plastike, in podobno. Organizatorji so omogočili tudi letos manjši popust in pa možnost nakupa na kredit. V okviru sejma so prodajali tudi ozimnico — krompir, čebulo, česen, jabolka itd. Tudi letos je sejem le delno opravičil svoj naziv zasavski sejem. Trajal je od 12. do 18. septembra.

Poživil naj bi turizem

Občinska konferenca SZDL Trbovlje je pred meseci imenovala poseben iniciativni odbor za ustanovitev Turističnega društva v Trbovljah.

To društvo je bilo v povojnem obdobju že dvakrat ustanovljeno in je dvakrat tudi prenehalo z delom iz raznih vzrokov, predvsem pa zaradi nedelavnosti nekaterih odgovornih odbornikov.

Iniciativni odbor je pripravil pravila društva in evidentiral možne kandidate za bodoče vodstvo tega društva, ki naj bi izpeljalo program, predložen na ustanovni skupščini. Ta naj bi bila predvidena že koncem septembra oziroma v oktobru letos.

Asfalt v Kleku in Čečah

V avgustu letos so asfaltirali del ceste v dveh krajevnih skupnostih v Trbovljah. V KS Čeče so asfalt položili od kapele na Muzgi do bivše šole ter hkrati razširili cesto. Na tem področju je bila cesta posebej vprašljiva ob prevozi delavcev na delo in z dela ter učencev v šolo.

Zato je bilo nujno usposobiti ta del ceste za varnejši in udobnejši promet.

V KS Klek so se krajani odločili da asfaltirajo svojo glavno prometno žilo skozi naselje, k čemur so prispevali dobršen del sredstev, pa tudi delovnih moči.

Obnova Partizanske tehnike

V soboto, 20. septembra, so ob 10. uri odkrili spominsko ploščo na bivši Partizanski tehniki Alojza Hohkrauta, ki je delovala od leta 1943 do 1945 na Malem Kalu na kmetiji Veligovšek nad Hrastnikom. Okupatorju je bilo znano, da deluje Partizanska tehnika na območju revirjev, vendar je vse do osvoboditve niso odkrili. Aktivisti OF revirskega okrožja in člani revirske organizacije ZZB NOV so hkrati z odkritjem spominske plošče izročili posebno priznanje domačim za njihovo nesebično pomoč v času osvobodilne vojne.

Zlata selekcija nadaljuje s humanim delom

V četrtek 28. avgusta je ob 18,30 na športnem stadionu Rudarja nastopila tako imenovana Zlata selekcija športnikov, ki so se pomerili v nogometni tekmi z domačimi veterani NK Rudar. Kot vedno je tudi tokrat nastopil v prvi vrsti organizator te Zlate selekcije Tone Fornuzzi — Tof, v selekciji pa so nastopili med drugim tudi smučarja Križaj in Petrovič. Prireditve se je udeležilo 1.500 gledalcev. Izkupiček tega srečanja je šel v korist Zveze paraplegikov. Bila je to že 82 tekma zlate selekcije Nedeljskega dnevnika. Rezultat srečanja je bil 6 : 6. Naj omenimo še to, da so nastopili poleg že omenjenih dveh tudi domačin Vili Amršek ter znana nogometaša Oblak in Bečejac, pa tudi direktor državne smučarske reprezentance Vogrinc.

Obnova cest v Zagorju

Na področju občine Zagorje so zelo aktivni posebno pri obnavljanju cest in moderniziranju cestišč. Dosegli so razmeroma precejšnje uspehe. V dolžini 8 km so opravili sanacijo in modernizacijo cestišč v krajevnih skupnostih. Za obnovo cest so imeli na voljo tri vrste virov, in to združena sredstva združenega dela, občinski samoprisevek, nekaj pa je primaknila tudi Republiška cestna skupnost. Ta je prispevala sredstva za posodobitev ceste na relaciji Trata — Vidregar proti Moravčam. Sicer pa so na tem področju pripravili v okviru praznovanja praznikov krajevnih skupnosti precej dela tudi v krajevnih skupnostih. V začetku septembra so v okviru praznovanja KS Čemšenik dogradili cesto proti Gamberku, kjer so nato ob otvoritvi praznovali svoj krajevni praznik, ob nastopu številnih domačih in sosednjih kulturnih skupin. 31. avgusta pa so v okviru praznovanja KS Franca Farčnika in KS Kotredež pripravili spreved s prikazom raznih aktivnosti. Letos je to proslavo organizirala KS Kotredež. V povorki so sodelovali tudi krajani Čem-

šenika in Ravenske vasi. Ob otvoritvi so krajan prikazali marsikakšno navado in dejavnost, ki je več ali manj pozabljena.

V Laškem se izteka tretji samoprispevek

V začetku decembra bodo na področju občine Laško na referendumu odločali o novem občinskem samoprispevku. Sedanjí, tretji samoprispevek, se namreč izteka. Sredstva, ki so se zbrala s tretjim samoprispevkom, so bila namenjena predvsem za gradnjo šolskih objektov ter komunalne potrebe vseh 13 krajevnih skupnosti. Največ denarja so porabili za zgraditev telovadnice pri osnovni šoli v Radečah, krajevne skupnosti pa so porabile po svojih posebnih programih okoli 160 milijonov dinarjev. Denar, ki se sedaj nateka iz tega prispevka, pa bodo porabili za zgraditev prizidka k osnovni šoli v Rimskih Toplicah. Tudi v bodoče, po četrtem samoprispevku, naj bi občani odvajali 1,5 % od netto osebnih dohodkov za šolske in komunalne potrebe. V naslednjih petih letih naj bi zbrali okoli 900 milijonov din. Od tega naj bi šlo za zgraditev prizidka osnovne šole v Rimskih Toplicah 300 milijonov din, preostalih 600 milijonov din pa naj bi porabili za njihove programe. Ti programi vsebujejo popravila, nadelavo in novogradnjo cest, mostov, elektrifikacijo, vodovod, kanalizacijo, telefon ipd. Referendum bo 7. decembra.

Posvet zborovodij

Dne 19. septembra so se zbrali v Trbovljah na posvet zborovodje pevskih zborov pri Društvih upokojencev Slovenije. Organizirali so ga na pobudo Zveze društev upokojencev Slovenije. Strokovni del posveta je vodil znani operni umetnik Ladko Korošec. V času posveta so si ogledali med drugim tudi muzej ljudske revolucije v Trbovljah in Čebine. Sopotrokovništvo nad njihovim posvetom je imela sozd REK EK — do Rudniki rjava premoaga Slovenije.

Obiski članov CK ZKS v ozidih

V septembru so člani CK ZKS obiskovali v Sloveniji nekatere organizacije združenega dela. Tako je Marjan Orožen obiskal 11. in 12. septembra Strojno tovarno Trbovlje. Udeležil se je razgovora s člani OO ZK. Razgovor je potekal zelo kritično in ustvarjalno in se je predvsem nanašal na neizvajanje sprejetih nalog in tudi nezainteresiranost nekaterih članov ZK za konstruktivno in uspešno delo. Govor je bil o prelaganju odgovornosti za neuspešno delo, pri čemer je bil posebej omenjen manjši izvoz od načrtovanega, po drugi strani pa tudi člani kolektiva niso dovolj seznanjeni z nameravanim razvojem. Ugotovili so, da je preveč kompromisov. Udeleženci so bili kritični tako do sebe, kakor tudi do drugih. V prvih septembrskih dneh sta obiskala člana CK ZKS Karel Vukovič in Ivan Dolničar IPOZ, Vamost, Tovarno kemičnih izdelkov in Steklamo Hrastnik. Govor je

bil o družbeno-ekonomskem položaju, gospodarskih rezultatih, kadrih, znanju itd.

Trboveljčani v Valandovem

V prvi polovici septembra so predstavniki trboveljske občine obiskali pobrateno občino Valandovo v Makedoniji. Trboveljsko delegacijo je vodila predsednica Skupščine občine Trbovlje Franja Šprogar. Ob obisku v Valandovem so obiskali tudi predvsem tista podjetja, s katerimi trboveljske organizacije združenega dela tesneje sodelujejo, to je predvsem Strojna tovarna Trbovlje in IPOZ. Bili so zelo prijazno sprejeti. Ob obisku so jim domačini razložili svoje smeje načrte o nadaljnjem sodelovanju in razvoju. Omenjeno je bilo, da bi Valandovo lahko oskrbovalo Trbovlje s kmetijskimi pridelki, ter da bi lahko tudi na informativnem področju tesneje sodelovali — predvsem radio Valandovo in radio Trbovlje. Pripravili bodo program nadaljnega sodelovanja.

40 let Lovske družine Trbovlje

Dne 12. septembra je Lovska družina Trbovlje slavila svoj 40-letni jubilej. Združena je v Zvezo lovskih družin Zasavja in je številčno najmočnejša družina v tej zvezi. Njihove naloge so več ali manj znane, to je predvsem skrb za divjad. V zadnjem času so povečali svoj lovski dom na Podmeji, tako da zdaj lahko izvajajo svojo dejavnost učinkoviteje. Tloris povečanega lovskega doma na Podmeji znaša 22 x 10 m in še ni v celoti dokončan. Družina ima načrt, da skrbi za prirast divjadi, da obnovi visoke mreže, uredi krmilnice in divjad oskrbuje s hrano v času potrebe. Pomembno mesto ima tudi komisija za SLO in DS. Za dosežene uspehe je predsedstvo SFRJ odlikovalo to družino z redom zasluga za naravo s srebrno zvezdo.

Borivoj Bivic, vodja "Leteče zvezde"

V nedeljo, 14. septembra popoldan, je Letalska zveza Jugoslavije skupno z Letalsko zvezo Slovenije pripravila miting v počastitev 100-letnice rojstva Edvarda Rusijana, prvega letalca pri nas. Mitinga se je udeležilo preko 100.000 ljudi. Najznamenitejša točka programa je bil nastop "Leteče zvezde", skupine šestih vojnih letal Jastrebov. Ti so izvajali akrobatske točke. Skupino vodi major Borivoj Bivic po rodu Trboveljčan. Dan pred mitingom, to je 13. septembra, je ista skupina pokazala na Trbovljah del svojega znanja in sposobnosti v času vaje.

110 let Cementarne Trbovlje

Cementarna Trbovlje je letos proslavila svoj 110 letni jubilej. Predvojna TPD jo je zgradila leta 1876 z namenom, da koristi pri svoji proizvodnji drobne vrste premoga. Velja kot tretja najstarejša cementarna v Jugoslaviji. V okviru tega jubileja so v četrtek, 4. septembra, organizirali v Delavskem domu v Trbovljah posvetovanje poslovnih partnerjev. Na tem posvetu so podelili tudi priznanja dolgo-

letnim partnerjem, s kratkim koncertnim programom pa so navzoče seznanili s svojo kulturno dejavnostjo in uspehi tudi na tem področju. Naslednji dan, to je 5.9., pa so v popoldanskih in večernih urah nadaljevali s praznovanjem svojega visokega jubileja. V gledališki dvorani Delavskega doma so se zbrali člani kolektiva in predstavniki raznih organizacij. Direktor Cementarne Tomo Kus, dipl. ek., je v daljšem govoru seznanil navzoče z delovanjem tega kolektiva v vseh letih, posebej pa se je ustavil še pri problemih, s katerimi se srečuje kolektiv v tem času, predvsem z bodočim razvojem, ki pa je pogojen z velikimi vlaganji. Ob tej priliki so predstavniki Občine Trbovlje podelili vrsto državnih odlikovanj, s katerimi jih je odlikovalo Predsedstvo SFRJ za dosežene uspehe tega kolektiva. Ob tej priliki so izdali tudi jubilejno prospektno mapo s kratkim orisom razvoja podjetja in slikovnim gradivom.

30 let KOP Hrastnik

6. septembra je Komunalno obrtno podjetje Hrastnik slavilo svoj 30-letni obstoj. Na proslavi, ki so jo pripravili ob tej priliki in na katerih je poleg članov kolektiva sodelovalo tudi precej predstavnikov združenega dela, družbenopolitičnih skupnosti in družbeno političnih organizacij, so podelili priznanja 16 delavcem za dolgoletno delo. Kot je znano, ima KOP Hrastnik dva tozda, in to gradbeništvo in komunalne službe.

V Hrastniku bodo gradili dom onemoglih

Pred nedavnim so imenovali v Hrastniku iniciativni odbor, ki ima nalogo pripraviti vse potrebno za nameravano gradnjo doma onemoglih oziroma doma upokojencev v Hrastniku. Za postavitev tega doma so predvideli dve lokaciji. Gradnja naj bi veljala 380 milijonov dinarjev, zmogljivost doma pa naj bi bila za 120 občanov. Največ sredstev bi prispevala Skupnost pokojninskega in invalidskega zavarovanja, hrastniške organizacije združenega dela in področne interesne skupnosti. Točen datum začetka gradnje še ni znan.

Šola v naravi že v jesenskem roku

Učenci osnovne šole Josipa Broza Tita iz Trbovelj so v dveh skupinah septembra letos izvedli šolo v naravi, in to na Debelem Rtiču. Ponavadi so se učenci četrtilnih razredov udeležili šole v naravi v spomladanskem času, letos pa so ta program spremenili. Šola se je odločila, da bo založila sredstva, s tem da bodo starši vrnil dolžne zneske oziroma svoj delež med šolskim letom.

Letos so s strani Zdravstvene skupnosti in ob sodelovanju otroškega oddelka Splošne bolnice Trbovlje prvokrat organizirali letovanje otrok na Velikem Lošinju. Udeležilo se ga je 27 otrok v starosti od 1 do 5 let, ki bolujejo za astmo. Letovanje je bilo preventivnega značaja. Nekateri starši, ki so spremljali otroke,

so plačali svoje stroške v celoti, za otroke pa eno tretjino stroškov. Uspeh tovrstnega preventivnega zdravljenja astmatičnih otrok je bil presenetljivo dober in bo kazalo s tovrstnim zdravljenjem nadaljevati tudi v prihodnje.

(tl)

Republiški komite za vzgojo in izobraževanje ter telesno kulturo je v začetku septembra letos izdal pravilnik o spremembah in dopolnitvah pravilnika o šolskem koledarju za osnovne šole. Po tej spremembi trajajo zimske šolske počitnice za učence osnovnih šol dva tedna in so razporejene v dve časovni obdobji, izmenično po območjih, tako da je en teden počitnic skupen. Prvo obdobje se prične tretji ponedeljek, drugo pa četrti ponedeljek v januarju. Prvo obdobje se ne more začeti pred 14. januarjem in ne kasneje kot 21. januarja, drugo obdobje pa se prične najprej 21. januarja in najkasneje 28. januarja. V šolskem letu 1986/87 se bo prvo obdobje zimskih počitnic pričelo 19. januarja in bo trajalo do 30. januarja 1987, drugo obdobje pa se bo pričelo 26. januarja in bo trajalo do 6.

februarja 1987. Še nadalje pa ostane v veljavi določilo, da imajo učenci z območja ljubljanskih občin, med drugim pa tudi občine Hrastnik, Trbovlje, Zagorje ob Savi počitnice v prvem obdobju, v tistem šolskem letu, ki se prične z liho letnico; učenci osnovnih šol z območja drugih občin pa imajo zimske počitnice v prvem obdobju v tistem šolskem letu, ki se prične s sodo letnico. Upajo, da se bo pravilnik o šolskem koledarju vendarle enkrat ustalil, ker se je v zadnjih petih letih kar trikrat spremenil. Ne glede na to, da imajo turistične organizacije pripombe na to, da bo v času, ko se bosta obe skupini en teden pokrivali z zimskimi počitnicami, pa so snovalci pravilnika menili, da imajo pedagoški interesi prednost pred turizmom.

Zanimivosti od tu in tam

Število poškodb na svetu

Predstavniki mednarodne organizacije dela — MOR je na simpoziju o delovnih razmerah v Caracasu omenil, da na svetu umre okoli 100.000 ljudi vsako leto zaradi posledic poškodb pri delu. Poleg tega se zgodi na svetu vsako leto okoli 50 milijonov poškodb pri delu, zaradi katerih milijon in pol ljudi ostane nesposobnih za delo. Največ poškodb in umrlih zaradi nesreč pri delu je v državah v razvoju,

medtem ko število le teh v državah, ki so razvite, upada.

Kajenje ne pomirja živcev

Psiholog S. Schachter, vodja raziskovalne skupine na ameriški univerzi Columbia, ki je sicer hud kadilec, in "pohaca" na dan 40 cigaret, je pred nedavnim izjavil: "Kadimo zato, ker smo zasvojeni — nikotin je pač mamilo in druge razlage

enostavno ni". Mi bi za nekatere kadilce, predvsem pa kadilke, lahko dodali še kaj bolj drastičnega.

Z izjavo omenjenega psihologa so se vse teorije sesule, namreč teorije o potrebi po kajenju iz fizioloških in psihičnih nagibov.

Kajenje opravičujejo s tem, da organizem potrebuje določene količine nikotina in da cigareta pomirja živce in sprošča notranjo napetost. Mnenje je, da ljudje več kadijo predvsem takrat, kadar so pod psihičnim pritiskom in so prepričani, da cigareta morda le pomirja živce in sprošča notranje, duševne napetosti.

Schachter pravi: Kadar smo živčni, ali se nas loteva tesnoba, postane urin bolj kisel in zato izloča iz telesa več nikotina, kot v normalnih razmerah. Ker skuša kadilec podzavestno obdržati raven nikotina v organizmu nespremenjeno, se ne more upreti skušnjavi in prižiga cigareto za cigareto.

Kajenje torej ne pomirja živcev, ampak le umirja vzdraženost organizma, do katere je prišlo zaradi zmanjšanja količine nikotina. Kadilci in kadilke se vrte v zaprtem krogu. Iz tega lahko izstopijo le tisti, ki še imajo kaj lastne in trdne volje. Človek mora sleherno strast imeti na vaje: tih bodisi alkohol, cigareto, mamilo, jedačo, pa tudi še kaj drugega. Kadilci — prav v septembru letos smo v boju proti kajenju pogosto slišali in brali sloga: "Kdor zdravo živi — ne kadi". Skušajmo se po njem ravnati v svojo korist v pogledu zdravja in manjših izdatkov, pa tudi v dobro naših domačih, sodelavcev, občanov.

(tl)

Posnetek z manifestacije športnikov v letu 1946 v Trbovljah. Na fotografiji so predstavniki foto sekcije FD Rudar, predstavniki smučarjev in trboveljskih planincev. Zadaj levo star kozolec pri Volaju, kjer sedaj stoji zdravstveni dom Trbovlje.

Foto: M. Cerinšek

Gasilna sredstva in ročni gasilni aparati

Vrste ruševin

V uvodu naj za boljše razumevanje opišem vnetljive snovi, ki jih lahko požar zajame in so razvrščene v naslednje razrede:

Razred A — požar trdnih vnetljivih snovi (snovi, ki gorijo z žerjavico — les, slama, papir, tekstil, premog in podobno).

Razred B — požari vnetljivih tekočin (snovi, ki gorijo brez žerjavice — bencin, olje, masti, laki, vosek, smole, katran in podobno).

Razred C — požari vnetljivih plinov (mestni plin, aceten, metan, propan, butan in podobno).

Razred D — požari vnetljivih kovin (aluminij, magnezij, natrij, kalij in podobno).

Razred E — požari v električnih napravah in instalacijah pod napetostjo (elektromotorji, transformatorji, razdelilne naprave in podobno).

Iz zgornje tabele se lahko naučimo, za katere vnetljive snovi lahko uporabimo naslednja gasilna sredstva:

GASILNO SREDSTVO

	Razred požara				
	A	B	C	D	E
strnjeni vodni curek	+	—	—	—	—
razpršena voda	+	±	—	—	±
haloni	—	+	+	—	+
lahka pena	+	+	—	—	+
težka pena	±	+	—	—	—
BCE prašek	—	+	+	—	±
ABCE prašek	+	+	+	—	±
ABCD prašek	+	+	+	+	±
Ogljikov dioksid (CO ₂)	—	+	+	—	+

V tabeli pomeni:

- + primerno gasilno sredstvo
- ± omejena uporaba gasil. sredstva
- neprimerno gasilno sredstvo

Največkrat se pri požarih uporablja za gašenje voda (H₂O), ki jo je več ali manj

največ na razpolago. Vodo uporabljamo tudi pri gašenju z raznimi penami. Njen gasilni učinek je ohlajevanje, pri tem pa se razvijajo vodne pare, ki preprečijo dostop zraka. Pri uparitvi nastane iz 1 litra vode okrog 1700 l vodne pare. Pri gašenju z vodo uporabljamo tudi različne širine ustnikov za različne oblike curkov. S posebnimi razpršilci pa lahko dobimo tako fino vodno meglo, razpršeno vodo, da lahko gasimo tudi požare razreda E. (Previdno! strokovno usposobljeni gasilci).

Poleg vode pa za gašenje požarov uporabljamo tudi kemične pripomočke, kot so:

- gasilne pene,
- gasilni praški,
- ogljikov dioksid,
- haloni.

Glede na vrsto gasilnega sredstva, s katerim so napolnjeni, se gasilni aparati delijo na naslednje vrste:

- gasilni aparat s kemično peno, z oznako Ph,
- gasilni aparat z zračno peno z oznako Pz,
- gasilni aparat z vodo, z oznako V,
- gasilni aparat s praškom z oznako S,
- gasilni aparat z vodo in zračno peno, z oznako VP,
- gasilni aparat z ogljikovim dioksidom z oznako CO₂,
- gasilni aparat s halonom z oznako HL.

Po načinu izpihovanja oziroma izbrizgavanja gasilnega sredstva ločimo naslednje tipe gasilnih aparatov:

- gasilni aparat pod pritiskom plina, ki se razvija pri kemični reakciji;
- pod pritiskom internega plina, stisnjenega v jeklenki ali v rezervoarju aparata;
- z ročno tlačilko.

Vsak gasilni aparat mora ustrezati standardom, ki imajo določene zahteve: na jeklenki aparata mora biti odtisnjena tovarniška številka in leto izdelave. Na aparatu, ki mora biti rdeče pobarvan, mora biti tudi kratko in jasno navodilo.

Naslednjič bom opisal še ostale ročne gasilne aparate, ki vsebujejo kemične pripomočke za gašenje.

Teodor Forte

Neglede na to, da velikost in oblika porušene stavbe zavisi od mnogih faktorjev, pa z obzirom na način gradnje vseeno obstoja nekaj tipov ruševin, tako da moremo določiti mesto preživelih ponesrečencev in se odločiti za način reševanja.

Stavbe delimo na več tipov gradnje. Najodpornейše stavbe proti potresnim sunkom in poškodbam zaradi eksplozij bomb so armirano betonske skeletne konstrukcije. Nosilno konstrukcijo tvorijo vertikalni in horizontalni železnobetonski nosilci, medtem ko zidovje le omejuje posamezne prostore.

Pri porušitvi se železobetonski nosilci največkrat delno prelomijo in nagnejo in na njih se nakopiči zidovje in ostali material. V ruševinah ostajajo večji odprti prostori, kjer lahko najdemo žive ponesrečence. Pri stavbah, kjer je celotno zidovje nosilno in je zidano iz opečnih ali betonskih zidakov, ni take močne medsebojne povezave in so proti poškodbam manj odporne. Ruševine se nakopičijo v večji meri v gomilah in ostane manj odprtih prostorov.

1. Ruševine v obliki poševne ravnine:

Te nastanejo takrat, če se izbije zunanji zid, pri čemer strop izgubi oporo in se opre na srednji zid. Tako tvori poševno ravnino, na kateri so ruševine iz višjih nadstropij. V teh primerih je preživele ponesrečence iskati ob srednjih zidovih.

2. Ruševina v obliki črke V:

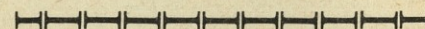
V tem primeru ostane zidovje neporušeno, pač pa se strop prelomi v sredini in nasloni na levi in desni zid in tla ter tvori črko V. Preživele ljudi je iskati ob obeh zidovih.

3. Gomila ruševin:

Če se stavbe in del stavbe poruši do temeljev, nastane gomila ruševin. Preživele ponesrečence je večinoma iskati le v kletnih prostorih.

Ostali tipi ruševin, kot so: prostor, zrušen v slojih, prebit prostor, lastavičje gnezdo itd., so še posebne oblike ruševin oziroma različne kombinacije.

(iz Priročnika o osnovah civilne zaštite SOZD REK EK)

Prvi kolesarski vzpon na Čebine

Zadnje leto tudi na zasavskih cestah opazamo vse več rekreativcev na kolesih. Z dograditvijo zasavske ceste med Zagorjem in Trbovljami in posodabljanjem drugih cest so se pogoji za kolesarjenje bistveno izboljšali. Kolesarji rekreativci iz vse Slovenije se v sezoni

srečujemo na maratonih in vzponih in na kolesih spoznavamo našo domovino. Nekaj najbolj zagnanih nas je v juniju ustanovilo rekreativno kolesarsko sekcijo pri Partizanu v Trbovljah. Porodila se je ideja, da bi še letos organizirali kolesarski vzpon na Čebine. Ob podpori MS

ZKS revirskih občin, družbenopolitičnih organizacij, Partizana in SITKS Trbovelj in pod pokroviteljstvom REK EK TOZD Rudnik rjavega premoga ter sodelovanju še nekaterih delovnih organizacij iz Trbovelj, je akcija za izvedbo prve tovrstne prireditve v Trbovljah stekla.

Organizacijski odbor je v pičlih dveh mesecih pripravil vse potrebno za izvedbo take prireditve.

Kljub neurju, ki je dan pred prireditvijo divjalo po Sloveniji in nič kaj obetavni vremenski napovedi za nedeljo, se je 24. 8. ob 10. uri v meglenem jutru zbralo pred Delavskim domom v Trbovljah 175 kolesarjev. Prišli so iz 25 slovenskih občin, da bi se spoprijeli s 470 m vzpona na 8,5 km dolgi progi.

Po krajši slovesnosti na startu je pisa- na karavana v zaprti vožnji krenila po ulicah Trbovelj ter se po krogu in pol pog- nala po Cesti ustanovnega kongresa KPS preko Kleka na Čebine. Rekrea- tivne kolesarske prireditve nimajo tek-

movalnega namena, saj potekajo pod geslom: Tekmuj s samim seboj — s pou- darkom na množičnosti. Kmalu po začetku vzpona so se na čelo kolone, ki se je vse bolj raztegovala, pognali naj- bolj pripravljeni za zahtevni vzpon. Prvi je na cilj pod cerkvijo na Čebinah privo- zil Miloš Božovič v času 23,36 min (samo vzpon) iz Kranja, drugi je bil Va- nja Bregar iz Ljubljane in tretji Marjan Brodar iz Litije. Za njimi se je razvrstilo ostalih 169 udeležencev. Le trije niso dosegli cilja. Na cilju je vsak udeleženec prejel lepo spominsko kolajno. Megleno jutro se je prelevilo v lep sončen dan in udeležencem se je ponujal lep pogled na panoramo Zasavja od Partizanskega vr- ha preko Kopitnika in Kuma do Ostreža.

Udeleženci vzpona so si nato ogledali spominski muzej ustanovnega kongresa KPS v Barličevi hiši in se okrepčali. Sle- dila je razglasitev rezultatov in podelitev pokalov, ki so jih prejeli:

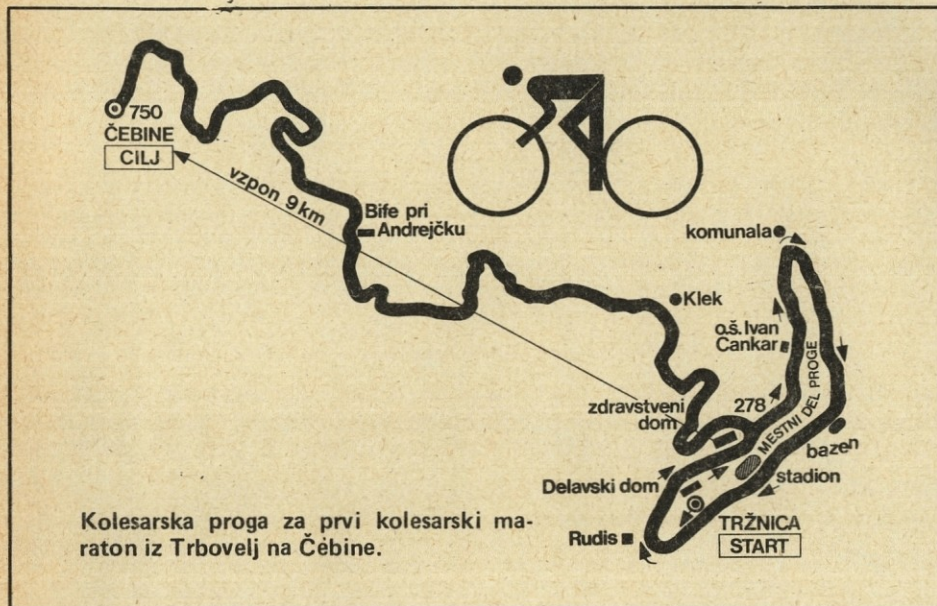
Najstarejši udeleženec — Milan Žirovnik (1916) — Rog — Franek Ljubljana, najstarejša udeleženka — Terezija Gež (1935) — Podutik, najmlajši udeleženec — Franci Erjavec (1976) — Klek, Trbovlje, najštevilnejša skupina — Partizan, Litija (22 udeležencev), najštevilnejša družina — Šroj iz Vira pri Domžalah (4 člani).

Vsi udeleženci so bili s progo in orga- nizacijo prireditve zelo zadovoljni in so obljubili udeležbo tudi v prihodnje.

Organizator si bo v skupnem interesu revirjev prizadeval, da bi ta vzpon postal tradicionalen in vključen v koledar rekreativnih prireditev Kolesarske zveze Slovenije, saj ni zgolj rekreativna prire- ditev, pa tudi prispevek kolesarjev k obeleževanju enega najpomembnejših zgodovinskih dogodkov v revirjih. Ne nazadnje je taka prireditev pomembna tudi za razvoj turizma, za katerega so predpogoj sodobne (asfaltirane ceste). Upamo, da bo v doglednem času asfal- tna prevleka »prilezla« do doma na Par- tizanskem vrhu, kjer bi bil enkraten za- ključek vzpona.

Organizacijski odbor se še enkrat za- hvaljuje vsem, ki so pomagali, da je prvi vzpon uspel. V prvi vrsti se zahvaljujemo generalnemu pokrovitelju TOZD Rud- nik rjavega premoga Trbovlje in vsem redarjem, med katerimi so bili najšte- vilnejša skupina gasilci rudnika Trbovlje in KS Klek.

Hinko Drnovšek, dr. med.

Kolesarska proga za prvi kolesarski ma- raton iz Trbovelj na Čebine.

V času od 5. do 27. julija t. l. so se udeležili akcije v mladinski planinski de- lovni brigadi v Zapikraju — Drežnica nad Kobaridom mladi planinci iz trboveljske- ga planinskega društva. Del pri izkopu jarkov, košnji in spravi luč s travnikov in drugih podobnih del so se udeležili Aleš Hauptman, Rosanda Klemen, Stane Rožanc, Alan Povše, Robert Haralovič, Mateja Nadrag, Špela Špilar in Pavel Sko- be. Skupno se jih je udeležilo osem, bri- gada pa je štela 32 udeležencev.

14. septembra je bil tradicionalni dan slovenskih planincev. Tokrat so organi- zirali srečanje na Golteh pri Mozirski koči. Srečanja se je udeležilo preko 5.000 slo- venskih planincev in planink. Tudi tokrat so se planinci iz zasavskih planinskih društev dobro odrezali saj so iz vseh kra- jev organizirali udeležbo na tem srečanju. V Trbovljah je organiziralo udeležbo PD Trbovlje, v Hrastniku PD Hrastnik in PD Dol pri Hrastniku, V Zagorju zagorski PD, v Litiji PD Litija, v Senovem PD Bohor Senovo, prav tako tudi iz Krškega in Sevnice, Laškega in drugih krajev. Za- savski planinci so vedno dovolj dobro

zastopani na tej vsakoletni planinski ma- nifestaciji.

V dneh 29. do 31. avgusta je bil mno- žičen pohod članov kolektiva STT na Triglav. Od nad sto prijavljenih se je izleta udeležilo zaradi slabega vremena 82 ude- ležencev. Z dvema avtobusoma so se pri- peljali do Rudnega polja, nato pa so peša- čili do Vodnikove kočice, Kredarice, nato pa so se še prvi dan popoldan napotili na vrh Triglava. Tu jih je presenetil grom in blisk ter sneg. Zato jih je na vrh prišlo le 17. Ti pa so se morali skupno z ostali- mi, ki so bili še na poti na Triglav, nemu- doma vrniti, da bi se izognili kakršnikoli nesreči. Naslednji dan so šli preko Hriba- ric, deloma do Zasavske kočice na Preho- davcih, vsi pa so se v večernih urah zbrali v koči pri Triglavskih sedmerih jezerih. Tu so imeli krst za vse tiste, ki so se prvi- krat napotili na Triglav. Marsikdo je seve- da to tudi zatajil (da jih ni dobil po zad- nji plati). Sicer pa je večer minil v zname- nju izredno dobre volje in splošnega nav- dušenja udeležencev. Tretji dan so se vra- čali preko kočice pod Bogatinom in Kom- ne v dolino. Izlet so vodili v glavnem vod-

niki PD Trbovlje (Rožanc, Pfeifer, Sapač, Gorjanc in drugi).

V času od 12. do 14. septembra je PD Trbovlje organiziralo izlet na Triglav, katerega so se udeležili predvsem člani kolektiva Cementarne Trbovlje.

PD Kum je organiziralo izlet na Dur- mitor, ki se ga je udeležilo 12 članov. Trajal je teden dni.

Sicer pa zasavska planinska društva organizirajo izlete predvsem v domače hribe, sredogorje in visokogorje. Udeležba na teh izletih je običajno vedno zelo veli- ka, posebno, kadar je na vidiku lepo vre- me.

Planinsko društvo Trbovlje organizira tečaj za planinske vodnike. Pričel se bo v sredo, 15. oktobra, ob 16. uri v prostorih PD Trbovlje, Ulica 1. junija 10. Vodil ga bo instruktor planinske vzgoje Vinko Pfeifer. Tečaj bo trajal predvidoma osem mesecev in to vsako sredo popoldan. Pri- jave za udeležbo na tem tečaju je treba predložiti do 10. oktobra na naslov orga- nizatorja.

(tl)

Planinske novice

Kolesarji REK EK prvič na Vršiču

Zahvala

Letošnjega kolesarskega vzpona na Vršič, ki je že osmi po vrsti, se je prvič udeležila tudi šestčlanska skupina kolesarjev-rekreativcev iz Trbovelj. 1611 m visoki gorski prelaz na poti iz Kranjske gore v Trento je cilj vsakoletnega vzpona rekreativcev, ki z 800 m višinske razlike, 24 serpentinami in vzponom med 8 in 18 odstotki, na dolžini 12 km, predstavlja najtežje gorsko preizkušnjo.

V soboto, 6. septembra, se je v Kranjski gori zbralo okrog petsto kolesarjev in kolesark iz vse Slovenije, ki so se, razporejeni v starostne skupine, podali v boj s strmino. Iz Trbovelj so štartali delavci REK EK: Tone Cesar, Tone Sušnik in Edi Petelin ter Miro Živoder, Ečo Matko in Hinko Drnovšek. Prvi trije so v zeleno-črnih dresih z napisom Rudnik Trbovlje - Srečno vzbujali pozornost in bili deležni vzpodbujanja gledalcev ob

progi, ki so jim z vzkliki: — Dajmo knapil! vlivali novih moči. Na kolajni, ki jo je prejel vsakdo, ki je prikolesaril na vrh, je napisano: Zmagovalec Vršiča. Tisti, ki so bili v svoji starostni skupini najhitrejši, so dobili lepe pokale. Naši udeleženci niso bili med njimi, so pa vsi dosegli cilj, kar je za prvo udeležbo kar uspeh. Vso pot jih je spremljal prekrasen sončen dan, brez oblaka na nebu. Po okrepčilu na vrhu so se spustili v dolino, kjer je bila pred hotelom LEK razglasitev rezultatov. Okrog naše prikolice za kolesa, ki jo je po lastni zamisli izdelal Tone Cesar in ima »registrsko tablico« Rudnik Trbovlje — Srečno, se je (tako kot povsod, kjer se pojavijo) zbrala množica kolesarjev in jo občudovala. Zadovoljni z doživetjem so se podali proti domu — na 145 km dolgo pot.

(H. D.)

Ob nenadni in boleči izgubi očeta Iva na Močilarja se zahvaljujem vsem, ki so ga pospremili na njegovo zadnjo pot, mu darovali vence in cvetje ter mi izrekli sožalje.

Posebna hvala delavcem tozd IMD in mojim sodelavcem iz DE Skupnega pomena.

Vsem še enkrat iskrena hvala.

Žalujoča hčerka
Irena Cestnik

Krvodajalska akcija

V času od 1. do 29. avgusta 1986 so darovali v Splošni bolnici Trbovlje kri naslednji naši sodelavci iz tozd in ds na področju Zasavja:

Dne 1. avgusta 1986

Tozdi s področja Trbovelj

Rajko Majcen, Stane Gračner, Ilija Ilič, Srečko Obrovnik, Tihomir Rogojčič, Srečko Lesar in Ivan Ramšak.

Tozdi s področja Hrastnika

Vili Flis in Silvo Sladič

Tozdi s področja Zagorja

Anton Janežič

Dne 8. avgusta 1986

Tozdi s področja Trbovelj

Dragiša Fikiš, Mihael Gaberšek, Iztok Šmid, Franc Belak, Alojz Naraglav, Andrej Bočko, Boris Zalaznik, Milan Barovič, Jože Kramar, Zvonko Dolanc, Ervin Belina, Milan Medved, Maksimiljan Kozelj, Dušan Mak, Igor Umek, Mirko Umek, Andrej Tahirovič, Franc Hribar, Milan Cesar, Rudi Andrejaš.

Tozdi s področja Hrastnika

Alojz Kaluža

Tozdi s področja Zagorja

Jože Vrankar, Radžo Džamastagić, Tadej Maček, Mirsad Kadić, Adolj Alešnik, Husein Karahasanović, Roman Strmljan, Martin Strnišnik, Aljo Smajlovič, Iztok Vrankar, Agan Hadžić, Mujaga Smajlovič, Slavoj Birusa, Franc Medvešek, Ciril Grabnar, Dušan Špitalar, Miro Šifref, Zijad Čajić, Janko Drolc, Samo Krhlikar, Alaga Sendić, Musto Hevešević, Jure Leskovšek, Matjaž Žibret, Ivan Grobin, Boro Džokić, Ivan Mali.

Dne 15. avgusta 1986

Tozdi s področja Trbovelj

Ale Glamočič, Silvo Čop, Vlado Hauptman, Jože Ovnik, Aleš Ledinek, Obrad Mudrinič, Milan Kaluža, Ized Hevešević, Mato Šimonovič, Cvetko Glavaš, Aziz Omerović, Janez Berdon, Peter Cvetkovič, Damir Vučilovski, Jusuf Imamović, Ivan Skrinjar, Franc Kuder, Branko Arh, Anton Tominšek, Marjinka Popovič, Aljoša Pilič, Ignac Božič, Boris Jerman, Karli Perc.

Tozdi s področja Hrastnika

Marjan Slapšak, Branko Avsec, Ljubiša Jovanović, Tomislav Grbič.

Tozdi s področja Zagorja

Viktor Drnovšek, Čedo Tomanič, Miran Odlazek, Marko Krznarič.

Dne 22. avgusta 1986

Tozdi s področja Trbovelj

Franc Gorenc, Rafko Mudrinič, Andrej Prašnikar, Karel Kepa, Hajrudin Bečirovič, Karlo Tabor, Franc Erjavec, Irfan Hodžič, Štefan Gorza, Drago Smode, Milorad Zrilič, Božo Bajc, Dragojlov, Miodrag Jovanović, Stanko Mladenović, Ludvik Kupšek, Ivan Bočko, Alojz Podmenik, Štefan Gantar, Marjan Gantar.

Tozdi s področja Zagorja

Enes Alagić, Miro Češek, Arif Beganović, Branko Praznik, Abdulah Husić.

Dne 29. avgusta 1986

Tozdi s področja Trbovelj

Josip Bukovščak, Štefan Kreže, Radoš Potokar, Andrej Kerin, Franc Cestnik, Ivan Senčar, Darko Blaznik, Bogo

Čehovin, Franc Zidenšek, Darko Resman, Jože Mlinar, Leon Pavlič, Mehmed Okič, Rudolf Matko, Martin Rebselj, Marjan Žabkar.

Tozdi s področja Zagorja

Martin Sotenšek, Franc Bokal, Jože Čokl, Slavko Klančičar, Štefan Vanček, Karel Šulc, Silvo Prosenc, Ivan Pustotnik, Stanislav Bokal, Dušan Arh, Jože Nosan, Galib Osmanović.

Tovariši, darovalci krvi, hvala vam!
J.D.

Kadrovske vesti od 1.7.1986 do 31.7.1986 (nadaljevanje)

TOZD RRP Zagorje

Janez Zagorc - učnik, Franc Šparlek 2. - kovinar - pripravnik, Enes Alagič - kopač - priprav., Mafail Kuduzović - del. na sep., Tadej Maček - učnik, Tomaž Golčar - elektrotehnik - priprav., Damjan Jazbinšek - elektrik. - priprav., Senad Sinanović - del. na sep., Aleksander Kos - kopač - priprav., Franc Brinovec - rud. tehnik - priprav., Zijad Junzulović - del. na sep., Borut Flisek - poč. delo, Sašo Eberl - učnik, Mirko Podlesnik - kovinar - priprav., Suad Pešič - učnik, Fahrudin Navrbac - elektricar - priprav.

TOZD Separacija Trbovlje

Jožef Čančer - del. na sep., Darko Florindo - del. na sep., Rudolf Petelin - del. na sep., Marija Ponikvar - čistilka, Ivo Sikili - del. na sep., Zoran Poznič - del. na sep., Marija Kuharič - čistilka, Valentin Forjan - del. na sep.

TOZD RŠC Trbovlje

Anto Jurič - kop. pom. - priprav., Branko Tomazič - kop. pom. - priprav., Vernes Vunič - kop. pom. - priprav., Hazim Ramič - kop. pom. - priprav., Sakib Čajo - kopač, Zoran Gračner - sodel. pri izv. enost. stroj. del, Josip Jožič - kop. pom. - priprav., Aleš Omahne - sodel. pri izv. enost. stroj. del, Martin Kurent - kopač - priprav., Pile Baltič - kop. pom. - priprav., Dominko Perak - kop. pom. - priprav., Karel Tancer - sodel. pri izv. elekt. inšt., Jozo Bliznac - kop. pom. - priprav., Zijad Muratović - kop. pom. - priprav., Josip Klarič - kop. pom. - priprav., Fikret Butković - kop. pom. - priprav., Kadir Ejupović - kopač, Đevad Kovačević - kopač, Igor Frigel - sodel. pri izv. enost. el. del., Leopold Vrankar - figurant, Dejan Karamarković - sodel. pri izv. enost. elektro del, Ranko Piletič - kop. pom. - priprav., Cvitko Barišič - kop. pom. - priprav., Stane Oplotnik - sodel. pri izv. enost. elektro del, Meho Vunič - kop. pom. - priprav.

DS SS RRPS

Andrej Zdovc - samost. projekt. težjih objektov ali delov zahtev. pod vodstvom

DO TET

TOZD VN

Branko Brković - NK delavec, Matija Ostanek - strugar, Janko Kastelic - rezal. kovin

TOZD PEE

Jože Dovjak - NK delavec, Franc Gril - strugar

DS SS DO TET

Erika Senčar - kuharica - priprav.

DO RGD

TOZD Avtoprevoz

Aleksander Habinc - avtomehanik

TOZD RIG

Zlatko Prahič - kovinar, Mujo Arifaj - rud. tehnik - priprav., Darko Viharev - rud. tehnik - priprav., Miroslav Čamber - kop. pomočnik

TOZD IMD

Jože Šuštar - NK delavec

DS SS SOZD

Irena Knez - ekonomski tehnik - priprav., Stane Virant - serviranje hrane v poč. domu na Rabu

O D H O D

DO RRPS

TOZD RRP Hrastnik

Franc Radič - učnik - v času posk. dobe s str. DO, Milan Štojs - kopač - upokojen, Pero Bagara - učnik - spor. prek., Franc Škof II - učnik - spor. prek., Simon Eminović - kopač - v času posk. dobe s str. DO, Ivan Klenovšek - učnik - samov. prek., Muhamed Beganović - učnik - samov. prek., Stevan Kuzman - učnik - samov. prek., Stane Pfeifer - učnik - v času posk. dobe s str. DO, Fikret Butković - kop. pom. priprav. - prem. na RŠC

TOZD RRP Trbovlje

Stane Virant - hišnik - prem. na DSSS SOZD, Janez Grošelj - vozač - upokojen

TOZD RRP Zagorje

Janez Hribar 17 - kopač - smrtna nezg., Željko Džordžević - kopač - samov. prek., Senahid Šečić - del. na sep. - samov. prek., Andrej Repolž - kop. pom. - samov. prek., Štefan Balašković - strojnik jaška - upokojen, Jože Gutman - kopač - v JLA, Mirko Brkič - kopač - v JLA, Ilija Perak - kop. pom. - samov. prek., Stipo Radovac - kopač - samov. prek., Halil Kavgič - učnik - samov. prek., Vilijem Sotenšek - stikalničar - upokojen, Zahid Goralija - učnik - samov. prek., Nihad Hankič - učnik - discip. odp., Jože Vičič - učnik - discip. odp., Marjan Šeško - učnik - discip. odp.

TOZD Separacija Trbovlje

Darja Krajnik - del. na sep. - poč. delo, Aleš Florjanc - del. na sep. - poč. delo, Štefan Kundija - del. na sep. - spor. prek., Mijo Horvat - del. na sep. - spor. prek.

TOZD RŠC Trbovlje

Stanko Kušer - kopač - samov. prek. Dubravka Oberžan - dipl. ing. rud. - prem. na RRPT, Nezir Tuzlić - kop. pom. - samov. prek.

DO RGD

TOZD RIG

Miroslav Džordžević - vozač - samov. prek., Kadir Ejupović - kopač - samov. prek., Sarafin Bilič - kopač - smrtna nezg., Zijad Palavrič - dipl. ing. -

spor. prek., Žarko Vuksanović - vozač - samov. prek., Fuad Avdič - kopač - samov. prek., Enver Husić - vozač - samov. prek.

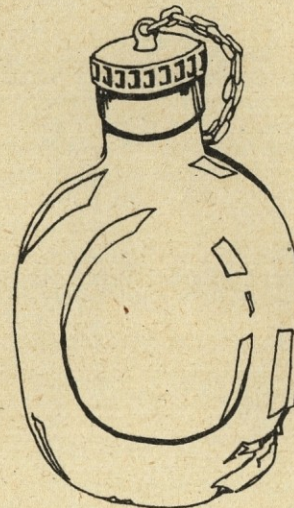
TOZD GRAMAT

Mehmedalija Hasanbegović - stroj. vzdr. - discip. odp.

DS SS SOZD

Albin Božjak - plan in analiz. planov TOZD in DS upokojen, Alojz Podmenik - serviranje hrane v poč. domu - spor. prek.

Sonja Božič

Glasilo Srečno izdaja sozd Rudarski elektroenergetski kombinat Edvarda Kardelja, n. sol. o., 61420 Trbovlje, Trg revolucije 12. Izhaja mesečno. Družbeni organ glasila je časopisni svet — predsednik Albin Hauptman.

Glasilo ureja uredniški odbor: Franci Žgalin (predsednik), Jože Kirič, Slavi Guna, Boris Jesenšek, Štefan Štok, Vladimir Breznik, Stanko Drnovšek, Dragica Bregant, Janko Savšek (odgovorni urednik), Tine Lenarčič (urednik).

Naklada 3.400 izvodov.

Tisk KTL — tozd TIKa Trbovlje. Za člane kolektiva sozd REK Edvarda Kardelja je časopis brezplačen. Rokopisov, fotografij, skic, risb itd. ne vračamo.

Po mnenju republiškega sekretariata za informacije, št. 421-1/74 z dne 9.1.1974, spada glasilo Srečno med proizvode iz 7. točke prvega odstavka 36. člena zakona o obdavčevanju proizvodov in storitev v prometu, za katere se ne plačuje temeljnega davka od prometa proizvodov.

Kadrovske vesti od 1. 8. do 31. 8. 1986

PRIHOD

DO RRPS

TOZD RRP Hrastnik

Irena Draksler - ek. tehnik-priprav., Marjan Oblak - kopač - priprav., Branko Cepuš - kompresist, Cecilija Matul - čistilka v sam. domu, Marko Močilar - jam. elekt. - priprav., Franc Mastnak - električar - priprav., Andrej Virant - jam. električar, Mirko Gračnar - učnik

TOZD RRP Trbovlje

Roman Pungartnik - jam. kovinar, Štefan Kundija - kompresist, Mijo Horvat - vozač, Marjan Juvančič - kopač-rudarski tehnik - pripravnik, Karmen Pongračič - kuharica, Tomaž Goljuš - vozač, Franc Cestnik - vozač, Samo Polšak - vozač, Atif Maljišević - vozač

TOZD RRP Zagorje

Marija Skušek - vodja kadr. - social. službe, Franc Cilenšek - rud. tehnik - priprav., Anton Grabnar - električar - priprav., Romana Rožmanc - rud. tehnik - priprav., Helena Odlazek - rud. tehnik - priprav., Hazim Mušič - kop. pom.

TOZD RŠC Trbovlje

Živko Cvitič - kop. pom. - priprav., Dragutin Pejič - kop. pom., Zoran Kofol - kopač - priprav., Robert Erjavec - kopač - priprav., Osman Kuduzović - kopač - pripravnik, Branislav Petrovič - kop. pom., Mirzet Avdič - kopač

TOZD Separacija Trbovlje

Leopold Tekavc - strež. transp. mehan.

DS SS RRPS

Miloš Nedič - rudarski tehnik

DO TET

TOZD VN

Vinko Kolenc - ključavničar

DO RGD

TOZD IMD

Aleksander Vozel - delavec, Igor Rama - delavec, Jože Mejač - delavec

TOZD Avtoprevoz

Roman Rebov - voznik mot. vozil

TOZD RIG

Božo Berič - rud. teh. - pripravnik, Branko Lapornik - vozač, Janez Janc - rud. tehnik - pripravnik, Dževad Dedič - kopač, Janko Šenkiš - rud. nadzornik

ODHOD

DO RRPS

TOZD RRP Hrastnik

Vladimir Mlakar - učnik - spor. prek., Viktor Gašparut - učnik - spor. prek., Aljož Retar - strelec - upokojen, Boris Marinko - kompresist - spor. prek., Franc Čerček II - učnik - samov. prek., Jože Zupanc IV - kop. pom. - upokojen, Dževad

Ekič - učnik - samov. prek., Silvester Sladič - učnik - samov. prek., Rado Konečnik - učnik - samov. prek., Niko Tušek - učnik - spor. prek., Janko Koprivec - učnik - samov. prek., Zumber Lukovič - učnik - samov. prek., Jože Lendero - učnik - samov. prek., Ivan Potrata II - učnik - samov. prek., Anton Sotlar - učnik - inval. up., Darko Bizjak - učnik - samov. prek.

TOZD RRP Trbovlje

Stane Gabrijel - vozač - spor. prek., Franc Žibert - vozač - spor. prek., Milan Kuder - figurant - za dol. čas, Gorazd Vukovič - izl. jal. iz prem. - za dol. čas,

TOZD RRP Zagorje

Janez Brlogar - učnik - samov. prek., Silvester Kajbič - del. na sep. - umrl, Ismet Klapič - kop. pom. - samov. prek., Marjan Benko - del. na sep. - spor. prek.

TOZD RŠC Trbovlje

Dušan Kreže - poč. del. - za dol. čas, Ladislav Podlesnik - kopač - upokojen, Vinko Uran - kopač - upokojen, Ljubinko Madžarevič - kopač - spor. prek.

TOZD Separacija Trbovlje

Mijo Horvat - del. na sep. - spor. prek., Štefan Kundija - del. na sep. - spor. prek., Aleš Florjanc - del. na sep. - za dol. čas, Leon Perme - del. na sep. - inval. upok., Janko Šenkiš - rud. nadz. - spor. prek.

DO TET

TOZD VN

Dušan Borovšak - delavec - spor. prek.

TOZD PEE

Vinko Kolenc - ključavničar - prem. na VN, Anton Zidar - gim. maturant - spor. prek.

DO RGD

TOZD IMD

Ferdo Gumzej - kurjenje cent. kurjave - spor. prek., Aleksander Vozel - delavec - za dol. čas, Igor Rama - delavec - za dol. čas

-TOZD RIG

Dragan Lazič - vozač - samov. prek., Rajo Starčević - kopač - samov. prek., Avgust Jordan - kopač-strelec - umrl, Ladko Medved - ključavničar - spor. prek., Avdo Mehič - vozač - samov. prek., Fadil Merajič - kop. pom. - discip. odp., Fajik Turanovič - vozač - samov. prek., Branko Lapornik - vozač - za dol. čas, Nevenka Filipič - čistilka - za dol. čas, Rasim Osmanović - vozač - discip. odp., Vehid Hadžić - vozač - discip. odp., Miloš Vukičević - vozač - discip. odp.

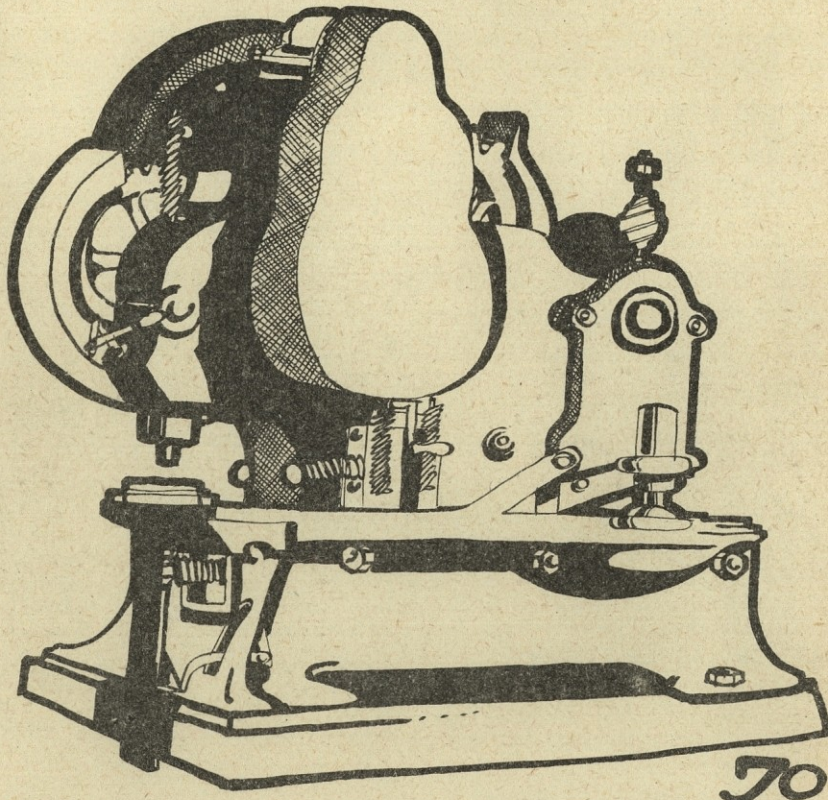
TOZD GRAMAT

Jožica Benegalija - zlag. opeke - samov. prek.

DS SS SOZD

Janko Savšek - član PO za SKSP - spor. prek.

Sonja Božič

70